

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2014.

Zagreb, 2015.

SADRŽAJ	2
UVODNE NAPOMENE	3
O ZAVODU	4
Osnivanje i djelatnost Zavoda	4
Kronologija razvoja Zavoda od 1997. do 2013.	5
Organizacijska struktura Zavoda	6
Poslovni prostori Zavoda	8
Kadrovska struktura	10
Rad stalnih i privremenih tijela Zavoda	12
Upravno vijeće Zavoda	13
Stručno vijeće Zavoda	14
Pravo na pristup informacijama Zavoda	15
KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA DJELATNOST	16
Nepokretna kulturna dobra	16
Pokretna kulturna dobra	38
Arheološka kulturna dobra	55
Posebni projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok - Vukovar - Vučedol“	62
Posebni projekt “Peristil na Kaptolu – Dani s restauratorima”	69
Istraživanje i dokumentiranje	71
Prirodoslovni laboratorij	73
Školovanje, stručno usavršavanje i međunarodna suradnja	76
Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima	84
Zaštita i restauriranje audiovizualne (AV) baštine	85
FINANCIJSKI, OPĆI PRAVNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI	86
Financijski pregled poslovanja za 2014. godinu	86
Ostali financijsko-računovodstveni, opći pravni i administrativni poslovi	97
Aktivnosti na uspostavi sustava unutarnjih financijskih kontrola (FMC) i sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti	98
OSNOVNI POSLOVNI PODACI I KONTAKTI	99
DODACI	100

Napomena: Svi slikovni prilogi u ovom Izvješću, ako nije drugačije navedeno u njihovoj legendi ili opisu, izradili su djelatnici Zavoda i vlasništvo su Hrvatskog restauratorskog zavoda. Čuvaju se u Informacijsko-dokumentacijskom odjelu i/ili u odjelima Zavoda u kojima su nastali.

Hrvatski restauratorski zavod (u daljnjem tekstu: Zavod) javna je ustanova u neposrednoj nadležnosti Ministarstva kulture RH i središnja državna služba za konzervatorsko-restauratorsku djelatnost, koju provodi slijedom svojih godišnjih programa odobrenih od Ministarstva kulture i dijelom ugovoreni s drugim investitorima.

U skladu s aktom o osnivanju Zavoda, Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 19. prosinca 1996. godine, Zavod podnosi godišnja izvješća o svojem radu. Kao i prethodna izvješća, i ovo sažeto obuhvaća ukupnu aktivnost Zavoda podijeljenu prema vrstama poslova i zadaća u sklopu organizacijskih jedinica zaduženih za njihovu provedbu.

Osim Godišnjeg izvješća, Zavod najmanje dva puta godišnje Ministarstvu kulture dostavlja detaljna izvješća za svaki program, koji sadrži detaljne opise obavljenih konzervatorsko-restauratorskih radova, kao i detaljni pregled utrošenih sredstava, s kopijama računa i privremenih, odnosno okončanih situacija.

Zbog cjelovitog sagledavanja i razumijevanja djelatnosti Zavoda u protekloj godini, uvodno su prikazani osnovni podaci o Zavodu: popisani su pravni akti koji reguliraju i organizaciju poslovanja Zavoda, navedeni su podaci o prostorima Zavoda te osnovni kadrovski podaci.

Izvješće odražava matičnu ulogu Zavoda u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti na području Hrvatske, kako opsegom i složenosti konzervatorsko-restauratorskih radova koje provodi te svojom rasprostranjenosti na području države, tako i ulogom u školovanju i stručnom usavršavanju konzervatora i konzervatora-restauratora, unapređivanju struke primjenom suvremenih metoda i tehnologija rada, razgranatom suradnjom s drugim stručnim ustanovama u zemlji i u inozemstvu te, naposljetku, uspješnim rezultatima rada, od kojih ističemo više karakterističnih primjera.

Konzervatorsko-restauratorskim radom na kulturnoj baštini Zavod nastoji promicati najviše kriterije struke, primjenjujući etička načela u svrhu očuvanja spomeničkih vrijednosti svakog kulturnog dobra.

Ekipiranje Zavoda u proteklom razdoblju, koje je obuhvatilo sustavno proširenje djelatnosti u pogledu broja

suradnika te dostupnog prostora i opreme, kao i njegova rasprostranjenost na području Hrvatske, dovedeno je do stupnja na kojem postoji mreža organizacijskih jedinica koje teritorijalno i prema vrsti poslova mogu na zadovoljavajući način udovoljiti osnovnim zahtjevima iz djelokruga svoje ovlasti.

Međutim, zbog gospodarske krize, Zavod je morao unutarnjim prilagodbama odgovoriti na znatno smanjen priljev sredstava, iz državnog proračuna kao i od vanjskih investitora. Prilagodbe su provedene smanjenjem broja djelatnika (prirodnim odljevom), prekidanjem korištenja određenih poslovnih prostora te manjim opsegom investicija, nabave opreme, stručnog usavršavanja, publiciranja, te općenito vrlo umanjenim ulaganjem u razvoj djelatnosti. Posebno treba istaknuti smanjen broj djelatnika, dijelom prirodnim odljevom, a dijelom zbog odlaska u inozemstvo, što zbog restriktivnih politika zapošljavanja na ispražnjena radna mjesta, ako se smanjenje broja zaposlenih nastavi istim tempom, može uzrokovati velike poteškoće u obavljanju zadaća ustanove. Navedene pojave mogu ugroziti učinkovitost i konkurentnost Zavoda srednjoročno, ali i dugoročno. U sljedećem razdoblju predstoji daljnje prilagodbe Zavoda promijenjenom poslovnom okruženju.

Uz to, uočene su i dodatne prilike za razvoj Zavoda u skladu sa sazrijevanjem i razvojem sektora zaštite kulturne baštine u Hrvatskoj, i globalno. U skladu s tim, Zavod razmatra načine na koje se može uključiti u zaštitu audiovizualne baštine, kao nove potkategorije pokretne baštine, kao i na područje zaštite kulturne baštine u katastrofama, gradeći na svojem bogatom iskustvu u zaštiti kulturne baštine u kriznim uvjetima.

Iako već formirani sveučilišni studiji stvaraju kvalitetne mlade konzervatorsko-restauratorske kadrove, gospodarska situacija i zakonska ograničenja obeshrabraju ili ne omogućuju njihovo dostatno uključivanje u tržište rada, ili volontiranje, na području zaštite kulturne baštine, što je dugoročni izazov za kulturu u cjelini, ali i za održavanje djelatnosti i za održavanje kvalitete radova u tom segmentu kulture. Zavod zato poduzima mjere kojima nastoji u najvećoj mjeri omogućiti prenošenje znanja mladim, tek formiranim stručnjacima, ali i razvoj privatnog sektora, kao prirodnog komplementa i dobrodošle ravnoteže javnim ustanovama u djelatnosti.

Osnivanje i djelatnost Zavoda

Hrvatski restauratorski zavod osnovan je Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 19. prosinca 1996. godine (Narodne novine br. 2/97; dopuna br. 119/01; i 72/14) o spajanju dviju javnih ustanova prethodnica: Restauratorskog zavoda Hrvatske i Zavoda za restauriranje umjetnina iz Zagreba, kojima je osnivač također bila Republika Hrvatska.

Pregled djelatnosti Zavoda u nastavku slijedi iz navedene Uredbe te Statuta Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Djelatnost Zavoda određena je člankom 4. Uredbe (N.N. br. 72/14), a obuhvaća konzerviranje i restauriranje pokretnih i nepokretnih spomenika kulture, i to:

- konzerviranje i restauriranje pokretnih i nepokretnih spomenika kulture te umjetnina i drugih kulturnih dobara, poglavito: pojedinačnih građevina i građevinskih sklopova; slikarskih djela na zidu, drvu, platnu i drugim materijalima; kiparskih djela od drva, kamena i drugih materijala; predmeta od tekstila i kože; predmeta od metala; predmeta od keramike, stakla i sličnih materijala; ukrasnih elemenata građevina od drva, kamena, štuko-mase, keramike i drugih materijala;
- konzervatorsko i restauratorsko istraživanje nepokretnih i pokretnih spomenika kulture, i to: istraživanje stilskih, kulturno-povijesnih i materijalnih svojstava spomenika te istraživanje promjena spomenutih svojstava i njihovih uzroka;
- arheološko istraživanje, i to: arheološka iskopavanja (sustavno iskopavanje, zaštitno iskopavanje, revizijsko iskopavanje, probno iskopavanje i arheološki nadzor), arheološki pregled terena (reambulacija i rekognosciranje), nede-struktivne metode (geofizička istraživanja i aeroarheologija);
- izrada prijedloga konzervatorsko-restauratorskih zahvata i izvođenja zahvata;
- vođenje stručne dokumentacije;
- izrada idejnog rješenja te idejnog, glavnog i izvedbenog projekta za obnovu građevine koja je nepokretno kulturno dobro;
- stručni nadzor nad izvođenjem radova obnove građevina koje su nepokretno kulturno dobro;
- stručno vještačenje o stanju spomenika kulture i konzervatorsko-restauratorskim radovima koje su obavile druge osobe i organizacije;
- davanje mišljenja o ispunjavanju stručno-tehničkih uvjeta za obavljanje restauratorske djelatnosti fizičkih ili pravnih osoba, na traženje Ministarstva kulture;
- obavljanje stručnog uvida u provedene konzervatorsko-restauratorske radove registriranih restauratorskih radionica u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba, na traženje Ministarstva kulture;
- unaprjeđivanje tehničke zaštite spomenika kulture;
- organiziranje stručnog usavršavanja konzervatora i restauratora;
- razvijanje i promidžba konzervatorsko-restauratorske djelatnosti;
- kupnja i prodaja robe potrebne za djelatnost Zavoda;
- djelatnost nakladnika povezana s djelatnošću Zavoda;
- pružanje usluga informacijskog društva;
- održavanje stručne suradnje s istovrsnim i sličnim ustanovama u zemlji i inozemstvu.

Zavod može, temeljem odluke Upravnog vijeća, obavljati i druge djelatnosti koje pridonose uspješnijem obavljanju djelatnosti iz st. 1. čl. 6. Statuta Zavoda.

Kronologija razvoja Zavoda od 1997. do 2013.

Za razumijevanje kontinuiteta konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, navode se i napomene o počecima te djelatnosti na području Hrvatske:

- **1916.** godine počinje dokumentirana restauratorska djelatnost u Hrvatskoj
- **1942.** godine osnovana je prva restauratorska radionica pri nekadašnjem Narodnom muzeju, poslije Muzeju za umjetnost i obrt
- **1948.** godine osnovana je prva specijalizirana restauratorska ustanova u Hrvatskoj, na početku u sastavu tadašnje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti pod nazivom Restauratorski zavod Instituta za likovne umjetnosti JAZU, koja osamostaljenjem od Akademije postaje Zavod za restauriranje umjetnina (ZZRU)
- **1954.** godine osnovana je restauratorska radionica Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju u Splitu koja je obuhvaćala područje južne Hrvatske
- **1958.** godine osnovana je restauratorska radionica HAZU-a u Zadru
- **1966.** godine osnovan je Restauratorski zavod Hrvatske
- **1996.** godine Uredbom Vlade RH osnovan je, te je 1997. godine počeo djelovati, Hrvatski restauratorski zavod, nastao spajanjem dviju navedenih ustanova restauratorske djelatnosti sa sjedištem u Zagrebu i već ustrojenim vanjskim radionicama: Restauratorskim centrom u Ludbregu i Radionicom u Vodnjanu i Juršićima; sjedište Zavoda je u Zagrebu, a navedene radionice danas djeluju kao restauratorski odjeli Zavoda u Ludbregu i u Juršićima
- **1998.** godine Zavodu su pripojene restauratorske radionice u Splitu i Dubrovniku koje su dotad djelovale unutar konzervatorskih odjela Ministarstva kulture; pripojene radionice nastavile su s radom kao Restauratorski odjel Dubrovnik i Restauratorski odjel Split
- **2001.** godine u sastavu Zavoda osnovan je Restauratorski odjel u Osijeku
- **2004.** godine u Zavod su prešli arheolozi Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, a uspostavljena je i posebna Služba za arheološku baštinu s odjelima za kopnenu i podvodnu arheologiju te s pripadajućim Odjelom za restauriranje kopnenih arheoloških nalaza
- **2005.** godine u sastavu Zavoda osnovan je Restauratorski odjel u Rijeci
- **2006.** godine Zavodu su pripojene restauratorske radionice konzervatorskih odjela Ministarstva kulture u Zadru i preostala prethodno nepripojena radionica u Splitu
- **2007.** godine ustanovljen je Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru (dalje MCPA) pod pokroviteljstvom UNESCO-a, a uz njega i zavodski Odjel za restauriranje podvodnih arheoloških nalaza; prema pravilima UNESCO-a, MCPA je 2009. ostvario veći stupanj poslovne autonomije, no i dalje se statutarno i ugovorno oslanja na Zavod
- **2012.** godine temeljem odluke Ministarstva kulture, restauratorska radionica za podvodni arheološki materijal izdvojena je iz Zavoda i pripojena MCPA-u.

ODJELI ZAVODA U OSNIVANJU

- Godine **2006.** sklopljen je ugovor s Gradom Šibenikom, kojim se osigurava korištenje prostora u Mandalini za potrebe restauratorskog odjela na rok od trideset godina. Radovi na uređenju i opremanju prostora radi njegove prilagodbe restauratorskoj djelatnosti su završeni. Međutim, zbog nemogućnosti zapošljavanja, trenutačno se prostor ne koristi redovito, već povremeno kao dormitorij za djelatnike Zavoda koji rade na objektima/programima u njegovoj blizini.
- Godine **2007.** sklopljen je ugovor s Gradom Pulom, kojim se osigurava korištenje prostora utvrde Sv. Juraj za potrebe restauratorskog odjela Zavoda na području Istre, na rok od četrdeset godina. S obzirom na velika financijska ograničenja, Zavod trenutačno nema mogućnosti obnoviti i opremiti lokaciju za provođenje zaštitnih radova te zaposliti djelatnike koji bi u njoj radili.
- Godine **2009.** sklopljen je donatorski ugovor Zavoda i Ministarstva kulture s Fondacijom Batahovina o obnovi Ljetnikovca Bunić-Kaboga u Dubrovniku, kojim se Zavod obvezao da će se nakon dovršetka obnove i opremanja ljetnikovca Fondacije i Ministarstva, koristiti ljetnikovcem za obnovu kulturne baštine sa šireg dubrovačkog područja te dijelu ljetnikovca omogućiti javnu funkciju. Obnova ljetnikovca završena je u lipnju 2013. Od tada se Zavod koristi ljetnikovcem u okvirima određenima ugovorom.

Organizacijska struktura Zavoda

Ured ravnatelja	Zagreb	N. Grškovića 23
Odsjek za školovanje, stručno usavršavanje i međunarodnu suradnju		
Služba za nepokretnu baštinu	Zagreb	Ilica 44
Odjel za integralni pristup graditeljskom naslijeđu		
Odjel za interventni pristup graditeljskom naslijeđu		
Odjel za zidno slikarstvo i mozaik		Radićeva 26
Odjel za kamenu plastiku		Voćarska 106
Odjel za štuko		
Služba za pokretnu baštinu	Zagreb	Zmajevac 8
Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu		
Odsjek I za drvenu polikromiranu skulpturu		
Odsjek II za drvenu polikromiranu skulpturu		Voćarska 106
Odsjek III za drvenu polikromiranu skulpturu i namještaj		Zmajevac 8
Odsjek IV za drvenu polikromiranu skulpturu		Kneza Mislava 18
Odjel za štafelajno slikarstvo		
Odsjek I za štafelajno slikarstvo		Zmajevac 8
Odsjek II za štafelajno slikarstvo		Kneza Mislava 18
Odsjek III za štafelajno slikarstvo		Zmajevac 8
Odjel za tekstil, papir i kožu		Ilica 44
Odsjek za papir i kožu		
Stolarska radionica		Zmajevac 8
Radionica za metal		N. Grškovića 23
Služba za arheološku baštinu	Zagreb	Kožarska 5
Odjel za kopnenu arheologiju, sjedište Zagreb	Zagreb	Kožarska 5
Odjel za podvodnu arheologiju		C. Zuzorić 43
Odjel za kopnenu arheologiju, sjedište Juršići	Juršići	Juršići 7
Odjel za restauriranje kopnenih arheoloških nalaza		
Služba za odjele izvan Zagreba	Split	Porinova 2a i Dračevac
Restauratorski odjel Split		
Odsjek za kamenu plastiku		
Odsjek za zidno slikarstvo, mozaik i štuko		
Restauratorski odjel Dubrovnik	Mokošica	Batahovina bb
Odsjek za papir		Batahovina 2
Restauratorski odjel Vodnjan-Juršići	Juršići	Juršići 7
Restauratorski centar Ludbreg	Ludbreg	Trg Sv. Trojstva 15
Odsjek za tekstil		
Restauratorski odjel Osijek	Osijek	Fakultetska 4

Odsjek za kamenu plastiku		
Restauratorski odjel Rijeka	Rijeka	Užarska 26
Restauratorski odjel Zadar	Zadar	Bedemi zadarskih pobuna bb
Restauratorski odjel Šibenik (u osnivanju)	Šibenik	Milice i Turka bb
Služba za istraživanje i dokumentiranje	Zagreb	Zmajevac 8
Informacijsko-dokumentacijski odjel		
Knjižnica		
Fotolaboratorij		
Odsjek za konzervatorska istraživanja i dokumentiranje pokretne baštine		
Odsjek za konzervatorska istraživanja i dokumentiranje nepokretne baštine		Ilica 44
Arhiv		
Prirodoslovni laboratorij		Zmajevac 8
Služba financijskih, pravnih i administrativnih poslova	Zagreb	N. Grškovića 23
Odjel općih pravnih i administrativnih poslova		
Odsjek općih pravnih poslova		
Odsjek za kadrovske poslove		
Pisarnica		
Financijsko-računovodstveni odjel		N. Grškovića 1
Odsjek financijske operative		
Odsjek za knjigovodstvo		
Odsjek za obračun plaća i drugih osobnih primanja		
Služba za nabavu i opće tehničke poslove	Zagreb	N. Grškovića 23
Odjel za poslove nabave		
Odsjek za provođenje postupaka javne nabave		
Odsjek za realizaciju nabave, izradu i praćenje plana nabave		
Skladište		Zmajevac 8
Odjel za zaštitu na radu i opće tehničke poslove		N. Grškovića 23
Odsjek za zaštitu na radu i zaštitu od požara		
Odsjek za opće tehničke poslove		

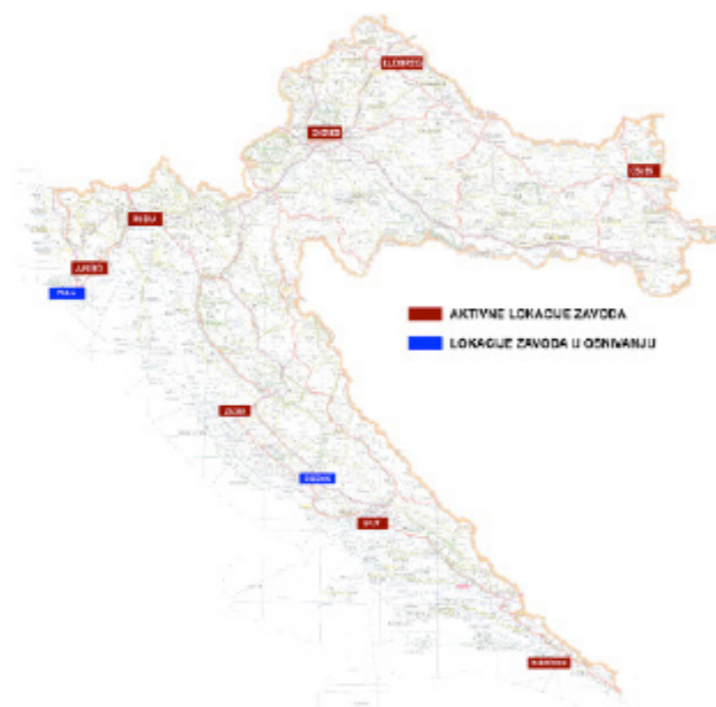
Tablica 1. Tabelarni prikaz organizacijskih, radnih jedinica Zavoda s adresama

Poslovni prostori Zavoda

Hrvatski restauratorski zavod za obavljanje djelatnosti koristi se prostorima na dvadeset tri lokacije u osam gradova (slika 1); od toga se samo u Zagrebu radne aktivnosti održavaju na jedanaest mjesta.

Rasprostranjenost zavodskih organizacijskih jedinica diljem zemlje neposredno je povezana s većom operativnošću u obavljanju zaštitnih i restauratorskih poslova na kulturnim dobrima lokalnih zajednica, no ta dislociranost unutar Zavoda u znatnoj mjeri uvjetuje organizaciju rada, nameće izvjesna ograničenja u poslovanju i zahtijeva ulaganje u prostore kako bi svaki bio prilagođen obavljanju jedne ili više vrsta poslova u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti. Istovremeno se stvaraju viši i režijski troškovi, troškovi komunikacije kao i indirektni troškovi organizacije rada i funkcioniranja ustanove.

Ukupna površina prostora o kojima se Zavod trenutačno skrbi iznosi 22.861 m², od toga se prostorom površine 5678 m² kao radnim prostorom koriste zaposleni radnici u Zagrebu, dok je 1300 m² namijenjeno depou i skladištu u Kerestincu. Izvan Zagreba Zavod raspolaže prostorima ukupne površine od 15.883 m².

Slika 1. Rasprostranjenost organizacijskih jedinica Hrvatskog restauratorskog zavoda po gradovima

Pregled prostora kojima se Zavod koristi razvrstan je u tablici u nastavku, na dvije kategorije, s obzirom na obavezu plaćanja najamnine.

Tablica 2. Pregled poslovnih prostora Zavoda: adrese, površine, djelatnosti koje se obavljaju u prostoru te broj radnika i polaznika stručnog osposobljavanja za rad (bez zasnivanja radnog odnosa) koji boravi u prostoru, na dan 31. prosinca 2014.

#	LOKACIJA	Površina (m2)	Namjena prostora	Broj radnika
A Prostor za koje se NE plaća najamnina				
1	Zagreb, Nike Grškovića 23	645	Uprava i Radionica za metal	28
2	Zagreb, Zmajevac 8	2237	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo, polikromiranu skulpturu i namještaj, dokumentacija, središnji depo umjetnina, knjižnica, stolarija, fotolaboratorij, prirodoslovni laboratorij, RTG snimaonica, skladište, memorijalna soba V. Radauša	59
3	Zagreb, Ilica 44	908	Graditeljstvo, arhitektura, restauratorske radionice za tekstil, papir i kožu, dokumentacija, fotolaboratorij	41
4	Zagreb, Kneza Mislava 18	475	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo i polikromiranu skulpturu	16
5	Zagreb, Cvijete Zuzorić 43	151	Podvodna arheologija	6
6	Zagreb, Radićeva 26	142	Zidno slikarstvo	11
7	Zagreb, Kožarska 5	163	Arheologija, radionica za restauriranje kopnenih arheoloških nalaza	6
8	Ludbreg, Trg Sv. Trojstva 15	3386	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo, polikromiranu skulpturu i tekstil, stolarija, knjižnica i depo umjetnina	16
9	Osijek, Fakultetska bb	3351	Graditeljstvo, restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo, polikromiranu skulpturu, kamenu plastiku i zidno slikarstvo	20
10	Dubrovnik, Batahovina bb	837	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo i polikromiranu skulpturu	13
11	Juršići, Vodnjan	1200	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo, polikromiranu skulpturu, arheologija	9
12	Split, Porinova 2a	593	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo i polikromiranu skulpturu	20
13	Split, Dračevac, bivša vojarna Sv. Križ, objekt br. 10	3000	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo, polikromiranu skulpturu, kamenu plastiku i zidno slikarstvo	9
14	Rijeka, Palača Garbas, Užarska 26	616	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo i polikromiranu skulpturu	7
15	Zadar, Bedemi zadarskih pobuna bb, radionice	330	Restauratorske radionice za štafelajno slikarstvo i polikromiranu skulpturu	4
16	Šibenik, Mandalina, Milice i Turka bb	595	Dormitorij	1
17	Pula, utvrda Sv. Juraj	1093	Radovi na sanaciji i uređenju prostora u tijeku	0
18	Dubrovnik, Ljetnikovac Kaboga, Batahovina 2	843	Restauratorske radionice za zidno slikarstvo	3
19	Dubrovnik, Ljetnikovac Sorkočević, Na skali 4/1 (ACI d.d.)	39	Restauratorske radionice za zidno slikarstvo	2
Ukupno (A)		20.604		271
		m2		djelatnika
B Prostor za koje se plaća najamnina				
1	Zagreb, Voćarska 106	683	Restauratorske radionice (kamena plastika, štukatura i polikromirana skulptura)	22
2	Zagreb, Nike Grškovića 1	170	Financije i računovodstvo	12
3	Zagreb, Kerestinec	1300	Spremište	0
4	Zagreb, Kamenita 15	104	Restauriranje kopnenih arheoloških nalaza	3
Ukupno (B)		2257		37
		m2		djelatnika
Sveukupno (A + B)		22.861		308

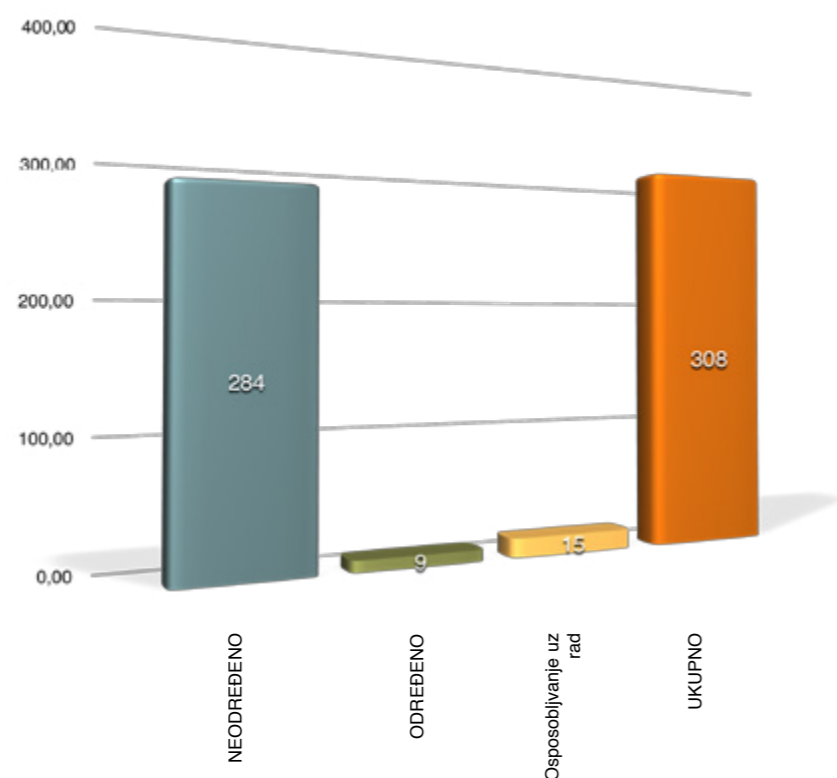
Nerazmjer u ukupnoj površini prostora i broja zaposlenih izvan Zagreba proizlazi iz broja lokacija i njihovih površina, koje se osim za restauriranje kulturnih dobara koriste i za druge namjene u djelokrugu rada Zavoda. U takve prostore ubrajaju se Ludbreg, Osijek i Dračevac u Splitu. Osim toga, od ukupnog prostora za koje je Zavod ovlašten, treba uzeti u obzir i to da se znatan dio upotrebljava kao pomoćni prostor, primjerice za pohranu kulturnih dobara te za skladištenje materijala i opreme za rad.

Budući da većina prostora kojima se Zavod koristi nije namjenski građena za temeljnu djelatnost, nužne su adaptacije da bi se prostor prilagodio namjeni – izvođenju konzervatorsko-restauratorskih radova. Pri utvrđivanju prioriteta ulaganja u 2014. godini uvaženi su sljedeći kriteriji: broj prostora u kojima se posluje, specifični prostorni uvjeti za svaku djelatnost, zakonske odredbe zaštite na radu, potrebe reguliranja statusa nelegalno sagrađenih dijelova objekata te poboljšanje energetske učinkovitosti građevina u svrhu smanjenja utroška energenata.

Kadrovska struktura

STRUKTURA ZAPOSLENIH PREMA VRSTI RADNOG ODNOSA

U Hrvatskome restauratorskom zavodu na dan 31. prosinca 2014. godine ukupno su u radnom odnosu bila 293 djelatnika, od čega je 284 u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a 9 u radnom odnosu na određeno vrijeme. Također, Zavod je omogućio stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za petnaest polaznika.

Slika 2. Broj zaposlenih na neodređeno i određeno radno vrijeme, te stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa

KRETANJE BROJA ZAPOSLENIH U ZAVODU

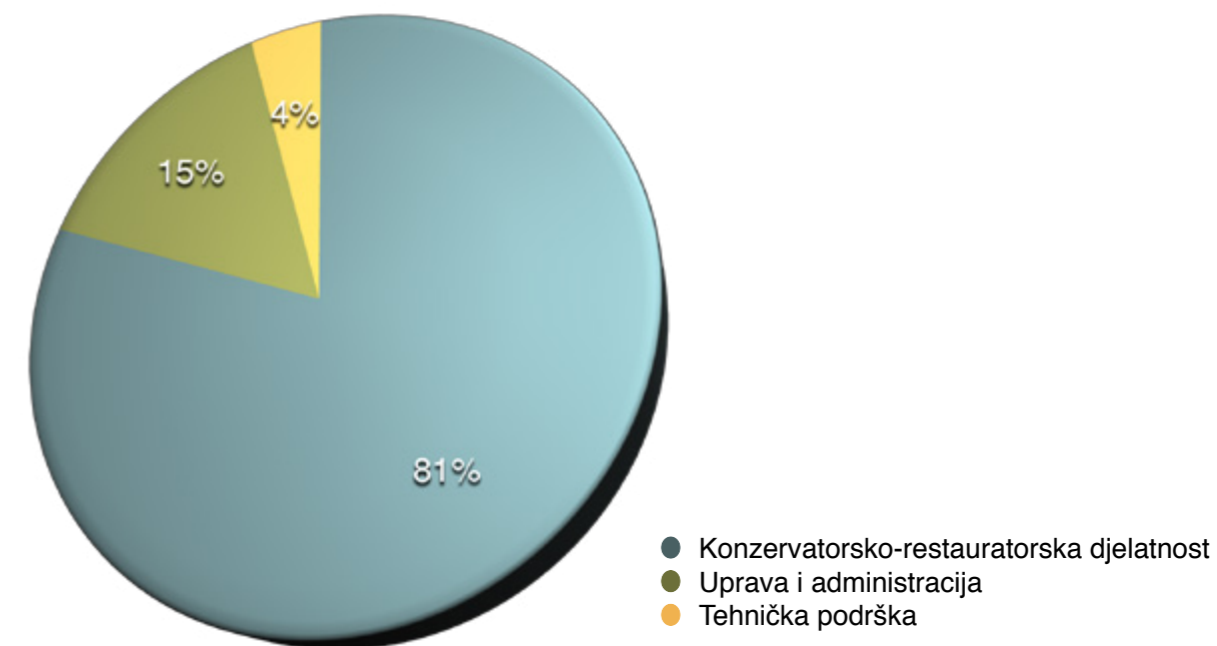
Tijekom 2014. godine većini zaposlenih radni odnos prestao je istekom Ugovora o radu na određeno vrijeme (10), sporazumnim prestankom radnog odnosa (4), odlaskom u mirovinu (5), smrću djelatnika (2) te korištenjem neplaćenog dopusta - s pravom povratka na rad u 2015. godini (3).

ZAPOSLENICI PREMA VRSTI POSLOVA KOJE OBAVLJAJU

Prema vrsti posla koji obavljaju, zaposlene možemo svrstati u tri skupine (slika 3). U prvoj su skupini djelatnici koji obavljaju poslove na zaštiti kulturne baštine; oni čine najveći broj zaposlenih.

Uprava i administracija, kao sljedeća skupina, potpora su zaposlenima na zaštiti kulturne baštine. To podrazumijeva ured ravnatelja, financijsko-računovodstvenu i pravnu potporu, poslove nabave i ostale poslove propisane zakonskim i drugim aktima, koji su nužni za funkcioniranje ustanove.

Najmanja skupina koju čini tehnička potpora su djelatnici zaposleni na poslovima čišćenja i održavanja radnih prostora na svim lokacijama Zavoda.

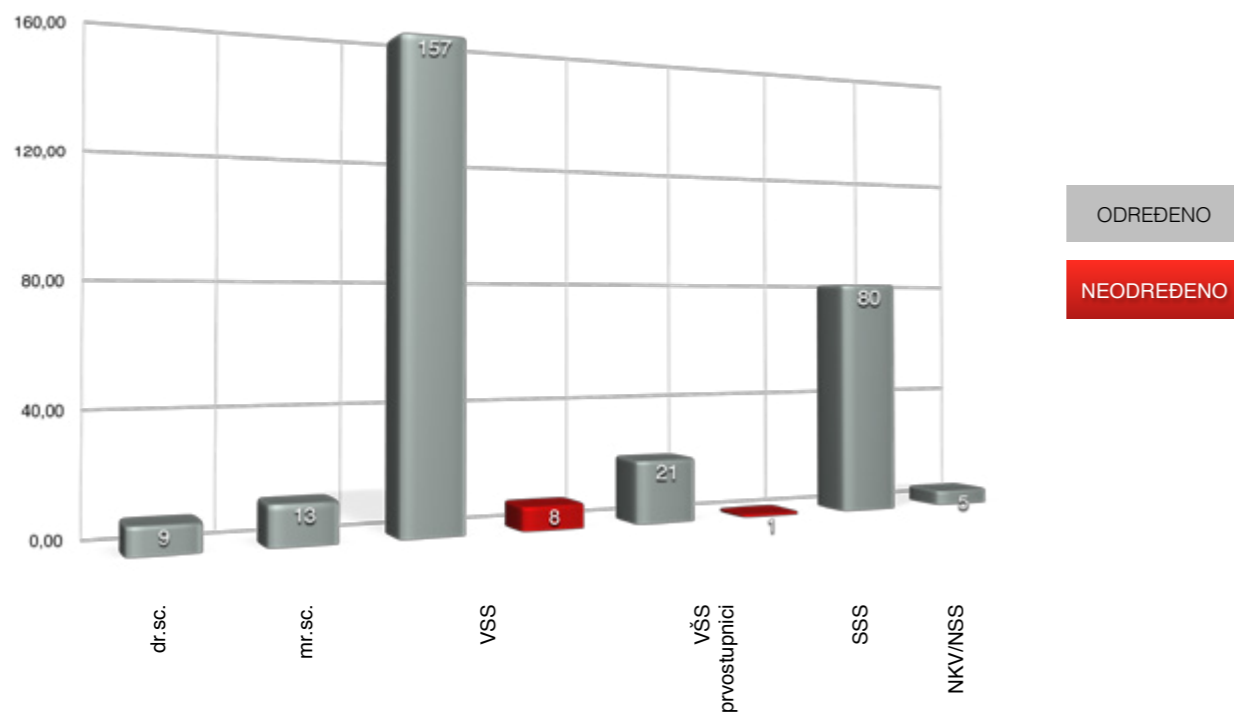

Slika 3. Postotak zaposlenih prema vrsti posla koji obavljaju

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Većina zaposlenika, nešto više od 70%, visoko je obrazovana, sa završenim diplomskim ili dodiplomskim stupnjem obrazovanja ili znanstvenim stupnjem magistra i doktora (slika 4).

Završeno srednjoškolsko obrazovanje ima nešto manje od 28% zaposlenih, a oko 1% djelatnika je niže kvalificirano ili nekvalificirano.

Slika 4. Broj zaposlenih prema stručnoj spremi radnog mjesta

Rad stalnih i privremenih tijela Zavoda

Stručno i administrativno upravljanje Zavodom proizlazi iz stalnih, statutarnih i privremenih radnih tijela Zavoda, kao što su Upravno vijeće, ravnatelj, Stručno vijeće te privremena radna tijela: povjerenstva, radne skupine i sl.

Razina	Područje ovlasti	Odgovornost
1	Zavod	Upravno vijeće
2	Zavod	ravnatelj
3	sektori posovanja	pomoćnici ravnatelja
4	službe	pročelnici službi
5	odjeli	voditelji odsjeka
6	odsjeci	voditelji odsjeka

Tablica 3. Razine ovlasti i odgovornosti u Zavodu

Tijekom 2014. godine provedeno je usklađivanje Zavoda sa Zakonom o upravljanju javnim ustanovama u kulturi. Usvojena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o spajanju javnih ustanova restauratorske djelatnosti (N.N. br. 72/14) te je provedeno usklađivanje Statuta Zavoda.

U sklopu navedenih prilagodbi, između ostaloga je dopunjena djelatnost Zavoda, povećan broj članova Upravnog vijeća s pet na sedam te je uvedena mogućnost imenovanja zamjenika ravnatelja.

S obzirom na to da su navedene promjene provedene potkraj 2014., izbor dvaju članova Upravnog vijeća iz reda stručnih radnika Zavoda bit će proveden početkom 2015. godine.

UPRAVNO VIJEĆE ZAVODA

U skladu s aktima o osnivanju Hrvatskog restauratorskog zavoda, Upravno vijeće ima sedam članova koje imenuje ministar kulture na mandat od četiri godine. Način rada Upravnog vijeća uređen je Poslovníkom o radu Upravnog vijeća.

Prema ovlastima i zadaćama, Upravno vijeće između ostalog donosi godišnji program rada i razvoja Zavoda te nadzire njihovu provedbu, odlučuje o financijskom planu i donosi godišnji obračun, donosi Statut uz suglasnost osnivača, a na prijedlog ravnatelja akt o unutarnjoj organizaciji i druge opće akte u skladu sa Statutom i Zakonom, donosi odluke u drugom stupnju u svezi s pravima zaposlenika Zavoda i raspravlja o godišnjim izvješćima ravnatelja.

Upravno vijeće tijekom 2014. godine održalo je sedam sjednica, s ukupno trideset tri točke dnevnog reda; donijelo je ukupno trideset osam zaključaka te je između ostalog raspravljalo i donijelo odluke o sljedećim temama:

- donesen je godišnji obračun Zavoda za 2013. godinu,
- provedena je rasprava o promjenama unutar Upravnog vijeća,
- raspravljeno je pitanje nedopuštene utakmice radnika,
- usvojene su odluke o načinu korištenja viška prihoda iz 2013. i prethodnih godina,
- donesen je godišnji Program rada Zavoda za 2014. godinu,
- usvojen je Financijski plan za 2014. godinu te potkraj godine Izmjene i dopune Financijskog plana Zavoda za 2014.,
- donesen je Pravilnik o nabavi robe, radova i usluga bagatelne vrijednosti,
- predstavljene su informacije o sudskim sporovima Zavoda, kao i o otvorenom potraživanju od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije u iznosu od 2.000.000 kn za realizaciju projekta „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“,
- konstituirano je Upravno vijeće u novom sastavu,
- usvojene su izmjene Statuta Hrvatskog restauratorskog zavoda,
- razmotreno je izvješće o realizaciji Programa rada Zavoda u 2014. te se u više navrata raspravljalo o realizaciji programa Zavoda u tekućoj godini,
- donesen je Plan rada Zavoda za 2015. godinu,
- usvojene su izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji sa sistematizacijom,
- raspravljeno je nacrt Poslovníka o radu Upravnog vijeća,
- doneseno je godišnje Izvješće o radu Zavoda za 2013.,
- razmotrene su informacije o sudskim sporovima povezanim s priznavanjem viših stručnih zvanja radnika Zavoda,
- provedena je diskusija o nenaplaćenim potraživanjima iz 2013. i prethodnih godina te je
- usvojen Financijski plan Zavoda za 2015. godinu.

STRUČNO VIJEĆE ZAVODA

Stručno vijeće je stručno savjetodavno tijelo koje saziva i vodi ravnatelj Zavoda. Prema čl. 26. Statuta Zavoda, Stručno vijeće raspravlja i odlučuje o stručnim pitanjima rada Zavoda, daje Upravnom vijeću i ravnatelju Zavoda mišljenja i prijedloge glede organizacije rada i razvoja djelatnosti.

Prema čl. 26. Statuta Zavoda, članovi Stručnog vijeća, uz ravnatelja Zavoda, pomoćnici su ravnatelja i pročelnici službi (ukupno devet osoba), a na sjednice se redovito pozivaju i drugi stručnjaci, ovisno o temi sjednice.

Stručno vijeće održalo je 2014. godine šest sjednica, s ukupno dvadeset sedam točaka dnevnog reda te je donijelo ukupno četrdeset pet zaključaka. Raspravljalo se o sljedećim temama:

- raspravljeno je pitanje pregovora Sindikata s Ministarstvom kulture u svezi s kolektivnim ugovorom,
- predstavljene su novosti o provođenju Zakona o pravu na pristup informacijama, uključujući obvezne objave na mrežnim stranicama Zavoda,
- raspravljeno je prikupljanje i pohranjivanje restauratorske dokumentacije te dostupnost informacija djelatnicima i javnosti,
- razmotreni su zahtjevi za izdavanjem Potvrde o obavljenim radovima za djelatnike Zavoda koji žele zatražiti dopunnicu Ministarstva kulture za obavljanje radova na kulturnim dobrima te pitanje zakonske zabrane utakmice u vezi sa spomenutom komunikacijom s Ministarstvom kulture),
- razmotreni su zahtjevi djelatnika za stručnim usavršavanjem, međunarodnom suradnjom te prijedlozi promotivne i izdavačke djelatnosti,
- razmotreni su prijedlozi nabave stručne literature Zavoda,
- provedene su konzultacije i pripreme za izradu Programa rada Zavoda za 2013. te Izvješća o radu Zavoda za 2013.,
- provedena je rasprava o realizaciji programa Zavoda, ishođenje ogovarajućih suglasnosti nadležnih konzervatorskih odjela za nastavak radova te prenošenje sredstava i nastavak radova u 2014. godini,
- provedena je rasprava o otvorenim potraživanjima Zavoda, uključivo i otvorena potraživanja za projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“,
- razmotreno je stanje realizacije i plan dovršetka projekta „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“,
- donesen je zaključak o zaduženjima zavodskih arhitekata za pojedine zavodske lokacije/objekte, kao i o potrebama investicijskog održavanja radnih prostora,
- raspravljeno je pitanje procjene vanjskih programa i vlastitih prihoda Zavoda,
- raspravljani su elementi za izradu Financijskog plana Zavoda za 2014.,
- razmotrena su kadrovska pitanja koja se odnose na stručne djelatnike Zavoda,
- predstavljeni su i raspravljani postojeći zavodski EU projekti, kao i suradnja Zavoda i Ministarstva kulture u pripremi budućih EU projekata,
- raspravljena je cost-benefit analiza, u vezi s mogućim učlanjenjem Zavoda u Hrvatski zavod za norme,
- raspravljena su pitanja o provođenju postupaka javne nabave te posebno Pravilnik o bagatelnoj nabavi,
- provedena je diskusija o nastavku radova na trogodišnjim programima Zavoda,
- raspravljeno je pitanje financiranja investicija i nabave opreme,
- provedena je rasprava o Programu rada Zavoda u 2015.,
- raspravljeno je pitanje angažmana vanjskih suradnika na realizaciji programa Zavoda,
- raspravljena su pitanja promjena osnivačke Uredbe, Statuta i drugih temeljnih dokumenata i akata Zavoda te promjene u Upravnom vijeću Zavoda,
- provedene su konzultacije o alternativnim smještaju djelatnika Odjela za kopnenu arheologiju u Zagrebu te o korištenju prostora Restauratorskog odjela u Dubrovniku

OSTALA INTERNA POVJERENSTVA I RADNE SKUPINE ZAVODA

Radi razrade i rješavanja aktualnih pitanja, Upravno vijeće, Stručno vijeće i ravnatelj Zavoda formirali su sljedeća privremena radna tijela, odnosno povjerenstva:

- Odbor za zaštitu na radu Hrvatskog restauratorskog zavoda
- Povjerenstvo za definiranje programa i imenovanje voditelja programa
- Povjerenstvo za osposobljavanje i stručno usavršavanje djelatnika
- Povjerenstvo za znanost
- Povjerenstvo za promotivne materijale Zavoda
- Uredništvo stručne publikacije Zavoda „Portal“
- Radnu grupu za programske smjernice i plan strateškog razvoja Zavoda
- Radnu skupinu za reguliranje pristupa informacijama Zavoda
- Radnu grupu za organizaciju internih skupova i pripremu internih stručnih rasprava
- Radnu skupinu za financijsko upravljanje i kontrole
- Radnu skupinu za izradu dopune Sistematizacije poslova i zadataka Zavoda
- Povjerenstvo za izradu nacrtu strateškog plana Zavoda.

Pravo na pristup informacijama Zavoda

U siječnju 2014. Zavod je predao svoje treće izvješće o provođenju Zakona o pravu na pristup informacijama, koje se odnosilo na 2013. godinu.

S obzirom na to da je u 2013. godini donesen novi Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 25/13) koji je dodatno regulirao to područje, Zavod je proveo odgovarajuće prilagodbe u svojim dokumentima i procedurama.

U skladu s tim, na mrežnim stranicama Zavoda objavljeni su zaključci Upravnog vijeća i Stručnog vijeća, novi obrazac i dodatne informacije za korisnike prava na pristup informacijama, upute o načinu sudjelovanja na sjednicama tijela Zavoda, godišnja Izvješća o radu Zavoda, Financijski plan i rebalans Financijskog plana, Programe rada Zavoda te druge potrebne informacije.

Tijekom 2014. Zavod je zaprimio pedeset devet zahtjeva korisnika, što je 70%-tno povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Od navedenog broja primljenih zahtjeva, šest zahtjeva odnosilo na pristup informacijama, a pedeset tri zahtjeva na ponovnu uporabu informacija. Gotovo svi zahtjevi odnosili su se na konzervatorsko-restauratorsku dokumentaciju u pojedinim kulturnim dobrima i provedenim zaštitnim radovima.

Prilikom provođenja Zakona o pravu na pristup informacijama, kao i s njim povezanoga Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, utvrđeno je da ti propisi nisu dovoljno prilagođeni konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti i postupanju s pripadnom dokumentacijom, zbog čega je primjena propisa otežana. Zbog navedenih okolnosti razmatra se mogućnost da se Arhiv Zavoda definira kao specijalni restauratorski arhiv, odnosno da se uvedu odgovarajuće promjene u postojeće propise koje reguliraju pravo na pristup informacijama Zavoda.

Zavod je u provođenju postupaka uvažavao važnost suradnje sa znanstvenicima i stručnjacima iz konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, kao i ograničenja koja proizlaze iz nereguliranih autorskih prava, opsega tražene dokumentacije i drugih okolnosti.

Konzervatorsko-restauratorska djelatnost

Temeljna djelatnost Zavoda je zaštita i očuvanje hrvatske kulturne baštine - nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, arheološke baštine te drugih predmeta kulturne, povijesne ili tehničke vrijednosti.

Radovi na nepokretnim kulturnim dobrima odnose se na graditeljsku baštinu, zidno slikarstvo i mozaik, kamenu plastiku i štuko-dekoracije; odnosno, arhitekturu i ostvarenja fizički povezana s arhitekturom.

Radovi na pokretnim kulturnim dobrima dijele se prema vrstama predmeta, odnosno prema materijalima od kojih su načinjeni - štafelajno slikarstvo, drvena polikromirana skulptura, umjetnine na papiru i od kože, namještaj te predmeti od tekstila i metala.

Arheologija se kao specifična djelatnost bavi arheološkim istraživanjima i iskapanjima, zaštitom (konzerviranjem-restauriranjem) i prezentacijom objekata. Dijeli se na kopnenu i podvodnu arheologiju, uz restauratorsku podjelu na kopnene i podvodne arheološke nalaze.

Stoga su organizacijske jedinice u kojima se obavljaju radovi Zavoda orijentirane svaka na specifične predmete, s obzirom na njihove oblikovne, materijalne i tehnološke karakteristike i vrijednosti. Istovremeno, djelatnost Zavoda podrazumijeva interdisciplinarni pristup konzervatorsko-restauratorskim radovima, jer svaki predmet rada uključuje istraživanje, projektiranje, tehniku i tehnološke procese rada, praćenje radova i izradu prateće dokumentacije.

S obzirom na vrlo velik broj konzervatorsko-restauratorskih radova koje Zavod provodi tijekom godina, pa tako i tijekom 2014. godine, u nastavku donosimo vrlo sažete prikaze radova unutar organizacijskih jedinica Zavoda. Posebno napominjemo da se izvješća o radovima Zavoda redovito dostavljaju, temeljem ugovora, Ministarstvu kulture za pojedino kulturno dobro, kao i svakom drugom investitoru s kojim je Zavod radove ugovorio. Također ističemo da djelatnici Zavoda kontinuirano surađuju sa stručnjacima konzervatorskih odjela Ministarstva kulture u sklopu njihove nadležnosti na području na kojem djeluju, naročito u sklopu davanja konzervatorskih smjernica za radove na kulturnim dobrima, nadzora nad radovima i prihvaćanja izvješća nakon obavljenih radova.

Nepokretna kulturna dobra

Za radove na nepokretnim kulturnim dobrima u Zavodu je formirana Služba za nepokretnu kulturnu baštinu, koja se dijeli na pet odjela: Odjel za interventni pristup graditeljskom naslijeđu i Odjel za integralni pristup graditeljskom naslijeđu, Odjel za zidno slikarstvo i mozaik, Odjel za štuko i Odjel za kamenu plastiku.

Ti odjeli međusobno surađuju pri radovima na pojedinim kulturnim dobrima, ovisno o problematici koja se rješava, s obzirom da su na određenoj građevini često prisutna i djela iz domena navedenih odjela. Sudjelovanje Prirodoslovnog laboratorija za analize u okviru pratećih istraživanja kao i Odsjek za konzervatorska istraživanja i dokumentiranja nepokretnu baštinu dopunjuju cjelovito sagledavanje i provedbu radova na pojedinom kulturnom dobru kao cjelini.

Stoga se za svaki takav program formira radna grupa u kojoj sudjeluju u okviru svoje profesionalne domene konzervatori arhitekti, konzervatori-restauratori, konzervatori povjesničari umjetnosti i drugi stručnjaci po potrebi.

Izvođenju samih konzervatorsko-restauratorskih radova prethode arhivska istraživanja te pregled postojeće literature i dokumentacije o prethodnim radovima. Za te poslove, kao i za vođenje dokumentacije tijekom radova, angažirani su povjesničari umjetnosti, koji uz obradu stručnih povijesno-umjetničkih pitanja sudjeluju u izradi elaborata i donose smjernice za projektiranje radova.

Programi obnove nepokretnih kulturnih dobara većinom su višegodišnji zbog svoje složenosti i opsežnosti, brojnosti faza radova i specifičnosti konzervatorsko-restauratorskih postupaka, stoga su tijekom 2014. godine pretežito nastavljeni projekti započeti prethodnih godina.

Osim sredstava koja je nakon provedenog natječaja za zaštitne radove na kulturnim dobrima osiguralo Ministarstvo kulture, ostvaren je i niz dodatnih programa ugovorenih s drugim tijelima lokalne samouprave (Bjelovarsko-bilogorska županija, gradovi Rijeka, Pazin, Ludbreg, Cres, Slavonski Brod, Šibenik, Dubrovnik, Sisak, Općine Gradec, Topusko, Baška...), crkvene vlasti (Šibenska biskupija, Varaždinska biskupija, RKT župa Cres, župa sv. Stjepana prvomučenika Motovun, župa sv. Ante Padovanskog iz Sviba, dominikanski samostan sv. Dominika iz Dubrovnika...), akademijom, javnim ustanovama i zavodima te muzejima (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Muzej grada Umaga, Gradski muzej Virovitica, Gacko pučko otvoreno učilište, Hrvatski povijesni muzej, Arheološki muzej u Splitu, Spomen-galerija Ivana Meštrovića Vrpolje...), kao i drugim naručiteljima (Državne nekretnine d.o.o., Lokošek projekt d.o.o., Vukojević gradnja d.o.o., Vektra d.o.o., Hedom d.o.o. i dr.).

ODJEL ZA INTERVENTNI PRISTUP GRADITELJSKOM NASLIJEĐU

U Odjelu za interventni pristup graditeljskom naslijeđu zaposleno je ukupno pet konzervatora diplomiranih ovlaštenih inženjera arhitekture koji mogu organizirati ili voditi konzervatorska istraživanja te ostala istraživanja građevine i temeljnog tla, zatim organizirati mjerenja i izradu nacrtu postojećeg stanja građevine, izraditi projektnu dokumentaciju obnove kulturnog dobra, provoditi projektantski i stručni nadzor nad izvođenjem radova, kao i organizirati zaštitne radove na registriranim kulturnim dobrima. Također uz njih, na Odjelu za interventni pristup graditeljskom naslijeđu tijekom 2014. godine radila su i četiri konzervatora povjesničara umjetnosti iz Dokumentacijskog odsjeka za nepokretnu baštinu.

Broj djelatnika na Odjelu za interventni pristup graditeljskom naslijeđu i na Dokumentacijskom odsjeku za nepokretnu baštinu u odnosu na 2013. godinu ostao je nepromijenjen.

Smanjenje broja radnih mjesta od 2012. godine kontinuirano prati i smanjenje broja programa zaštite na registriranim kulturnim dobrima graditeljskog naslijeđa na razini oba odjela, kao i smanjenje ugovorenih financijskih sredstava na istim programima u odnosu na 2012. i 2013. godinu. Djelatnici Odjela za interventni pristup graditeljskom naslijeđu i Dokumentacijskog odsjeka za nepokretnu baštinu radili su na dvadeset šest programa registriranih kulturnih dobara, od kojih je dvadeset tri programa financiralo Ministarstvo kulture RH, dok su preostala tri programa financirali drugi investitori: izradu arhitektonske snimke postojećeg stanja u Auto-cadu s izradom Elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima zgrade žandarmerije u Topuskom financirala je Općina Topusko, Grad Slavonski Brod financirao je i izradu Elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima glavnog pročelja i Projekt obnove glavnog pročelja Kuće Brlić u Slavonskom Brodu, a izradu Elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima i izradu tehničkog rješenja obnove i zaštite spomenika Prvom partizanskom odredu u park-šumi Brezovica financirala je Zajednica udruge antifašističkih boraca i antifašista Sisačko-moslavačke županije. Specifični program je izrada Elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima Mlinice i gospodarske zgrade uz izradu Glavnog projekta obnove (rekonstrukcije) i prenamjene Mlinice i gospodarske zgrade u kompleksu Ljetnikovac Gučetić-Gozze u Trstenom koje je izradio Zavod na zahtjev Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a financiranje je osiguralo Ministarstvo kulture RH i Ministarstvo turizma RH.

U program koji je financiralo Ministarstvo kulture RH u 2014. godini bio je uključen i program obnove lječilišnog kompleksa Kursalon u Lipiku, međutim ugovor o korištenju financijskih sredstava vraćen je Ministarstvu kulture RH zbog privatizacije registriranog kulturnog dobra.

Također, u program koji je financiralo Ministarstvo kulture RH u 2014. godini bilo je uključeno i financiranje dvaju novih programa zaštite na registriranim kulturnim dobrima: crkve Majke Božje Snježne i pavlinskoga samostana u Kamenskom u Karlovcu te arheološki lokalitet Gradina - Vidovgrad s ostacima crkve sv. Vida kod Karlobaga. Preostali programi zaštite na registriranim kulturnim dobrima graditeljskog naslijeđa u 2014. godini nastavak su već započelih radova na kulturnim dobrima.

U 2014. godini je većina ugovora o korištenju financijskih sredstava Ministarstva kulture RH potpisana tek u srpnju, kao i 2013. godine. Također, u ugovoru je u čl. 7. navedena nužnost potpisivanja međugovora s vlasnicima. Svi programi nisu

realizirani u ugovorenom roku zbog ugovorenog čl. 7 i zbog kasnog potpisivanja ugovora. Na deset programa zaštite registriranih kulturnih dobara produljen je rok realizacije uz odobrenje nadležnih konzervatorskih odjela: Dvor Veliki Tabor u Humu Košničkom, crkva sv. Ivana Krstitelja u Kloštar Ivaniću, Dvorac Opeka u Vinici (Marčanu), kapela sv. Jurja u Purgu Lepoglavskoj, kapela sv. Benedikta u Hrastovljanu, cinktor crkve Presvetog Trojstva u Ludbregu, Kuća Plemić u Osijeku, ljekarna franjevačkog samostana u Varaždinu, cinktor crkve sv. Jurja u Lopatincu i crkva sv. Marije Magdalene u Zrinu.

Provedeni konzervatorsko-tehnički radovi tijekom 2014. godine na registriranim kulturnim dobrima čine ukupnost karakterističnih djelatnosti Odjela za interventni pristup graditeljskom naslijeđu.

Uključuju različite faze radova: izradu prijedloga realizacije, financijski plan, plan nabave za pojedini program, konzervatorsko-restauratorska istraživanja, tehnička istraživanja, izradu elaborata i izvješća o provedenim istraživanjima, izradu tehničkih rješenja i projekata na raznim razinama. Također, stručnjaci Odjela za interventni pristup graditeljskom naslijeđu organiziraju radove obnove ili sanacije kulturnog dobra prema projektnoj dokumentaciji izrađenoj na Odjelu ili u suradnji s drugim projektnim uredima. Pri tome sudjeluju u provođenju postupka javne nabave i organiziraju stručne nadzore nad radovima, što uključuje i pažljivo pregledavanje svih dokumenata o gradilištu i obračun radova, te organiziraju primopredaju izvedenih radova i obračuna. Nakon završetka konzervatorsko-restauratorskih i građevinsko-tehničkih radova izrađuju se stručna izvješća o realizaciji programa.

Slijedom navedenog, ističemo nekoliko primjera iz programa Zavoda na graditeljskom naslijeđu:

Na dvadeset jednom programu registriranih kulturnih dobara Odjel je 2014. godine nastavio prije započete radove na zaštiti važnih spomenika graditeljskog naslijeđa. Nastavljeni su radovi na obnovi Dvora Veliki Tabor, na obnovi srednjovjekovnih crkvi sv. Martina u Martinšćini i sv. Nikoli na Žumberku, na konzerviranju zidova ulazne kule u Brinju i ostataka zapadnog pročelnog zida cistercitske opatije u Topuskom, na obnovi gotičko-barokne crkve sv. Ivana u Kloštar Ivaniću gdje je nad glavnim portalom ugrađena kopija grba biskupa Luke Baratyna iz 1508. godine, na restauriranju unutrašnjosti kapele Sv. Križa u Križovljanu, na konzerviranju i rekonstrukciji zidova predturskog Starog grada Barilovića, na uređenju kapelice u franjevačkom samostanu u Slavonskom Brodu. Nastavljeni su restauratorsko-konzervatorski radovi obnove unutrašnjosti crkve sv. Ilije proroka i sakristije u Lipniku, baroknom cinktoru župne crkve sv. Jurja na Bregu u Lopatincu, izvedbi drenaže uz temelje kapele sv. Martina u Martinšćini i uz temelje kapele sv. Jurja u Purgu Lepoglavskoj, rekonstrukciji krovništa ulaznog trijema i obnovi pročelja svetišta crkve sv. Jurja u Belcu, a nastavljeni su i konzervatorsko-restauratorski radovi obnove glavnog pročelja kuće Plemić u Osijeku prema smjernicama iz elaborata obnove.

Također, nastavljena je izrada dokumentacije zatečenog stanja na važnim primjerima graditeljskog naslijeđa, primjerice, franjevačke ljekarne u Varaždinu, cinktoru crkve sv. Jurja na Bregu u Lopatincu, oratoriju franjevačke crkve Sv. Trojstva u Slavonskom Brodu i Kursalona u Lipiku, građevini oštećenoj i uništenoj u ratu.

Tijekom 2014. nastavljena je izrada arhitektonske dokumentacije zatečenog stanja devastirane vrtlarve kuće uz ruševinu dvorca Opeka u Marčanu, općina Vinica, te izrada idejnog rješenja rekonstrukcije i prenamjene vrtlarve kuće. Na sjeveroistočnom vanjskom uglu dvorca Opeka u Marčanu izvedena je potporna drvena konstrukcija kao preventivna zaštita radi sprečavanja od daljnjeg urušavanja. Također, izvedena je preventivna zaštita krovne konstrukcije vrtlarve kuće radi sprečavanja od daljnjeg propadanja i razgradnje.

U nekadašnjoj ljekarni u franjevačkom samostanu u Varaždinu nastavljena su konzervatorsko-restauratorska istraživanja prizemlja. Cilj istraživanja je utvrđivanje uzroka oštećenja na zidnim slikama u prostoriji 6 - franjevačke ljekarne. Konačni cilj konzervatorsko-restauratorskih istraživanja je izrada cjelovitog programa obnove kojim bi se zaustavila razgradnja građevnog građiva.

Osim navedenih aktivnosti na već započetim programima, stručnjaci Odjela za interventni pristup graditeljskom naslijeđu i Odsjeka za konzervatorska istraživanja i dokumentaciju nepokretne baštine počeli su i rad na novim programima.

Lani su provedena opsežna konzervatorsko-restauratorska istraživanja unutrašnjosti i pročelja zgrade žandarmerije u Topuskom, glavnom istočnom pročelju Kuće Brlić u Slavonskom Brodu i unutrašnjosti i pročeljima mlinice i gospodarskog objekta u kompleksu Ljetnikovca Gučetić-Gozze u Trstenom. U prizemlju nekadašnje ljekarne u franjevačkom samostanu u Varaždinu nastavljena su složena konzervatorska-restauratorska i laboratorijska istraživanja, a u dostupnim arhivima nastavljena su arhivska istraživanja u cilju pronalaženja uzroka oštećenja i razgradnje građevine.

Tijekom 2014. godine dovršena je izrada Elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima Mlinice i gospodarske zgrade u kompleksu Ljetnikovca Gučetić-Gozze u Trstenom kod Dubrovnika. Rezultati istraživanja prikazani su u elaboratu koji je opremljen detaljnom grafičkom i fotografskom dokumentacijom, uz smjernice za obnovu i prijedlog prezentacije. Na osnovi smjernica obnove izrađen je Glavni projekt obnove (rekonstrukcije) i prenamjene Mlinice i gospodarske zgrade u kompleksu Ljetnikovca Gučetić-Gozze u Trstenom kod Dubrovnika.

Izrađen je i Elaborat konzervatorsko-restauratorskih istraživanja na istočnom pročelju Kuće Brlić u Slavonskom Brodu. U elaboratu su prikazani rezultati istraživanja, potkrijepljeni detaljnom grafičkom i fotografskom dokumentacijom, uz smjernice za obnovu i prijedlog prezentacije obnove pročelja. Prema navedenim smjernicama izrađen je i Projekt obnove glavnog pročelja kuće, elaboriran detaljnim tehničkim opisom, troškovnikom i detaljnim nacrtima. Prema izrađenoj konzervatorsko-tehničkoj dokumentaciji raspisan je javni natječaj za izvođenje radova obnove, odabran je izvođač i izvedena je većina radova.

Izrađen je i Elaborat konzervatorsko-restauratorskih istraživanja u unutrašnjosti i na pročeljima zgrade žandarmerije u Topuskom. U elaboratu su prikazani rezultati istraživanja potkrijepljeni detaljnom grafičkom i fotografskom dokumentacijom, uz smjernice za obnovu i prijedlog prezentacije građevine. Izrađen je i detaljni arhitektonski projekt postojećeg stanja zgrade žandarmerije u Topuskom.

Slika 5. Brinje, Frankopanska kula, stanje tijekom radova 2014.

Slika 6. Stanje nakon radova 2014.

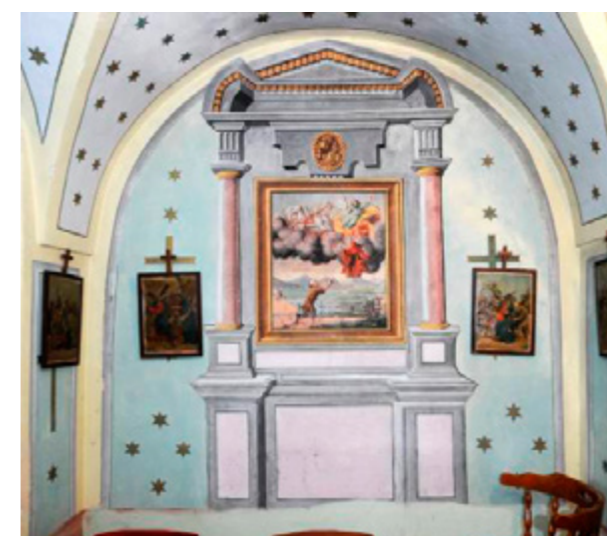
Slika 7. Slavonski Brod, Kuća Brlić, glavno pročelje, nacrt prijedloga prezentacije

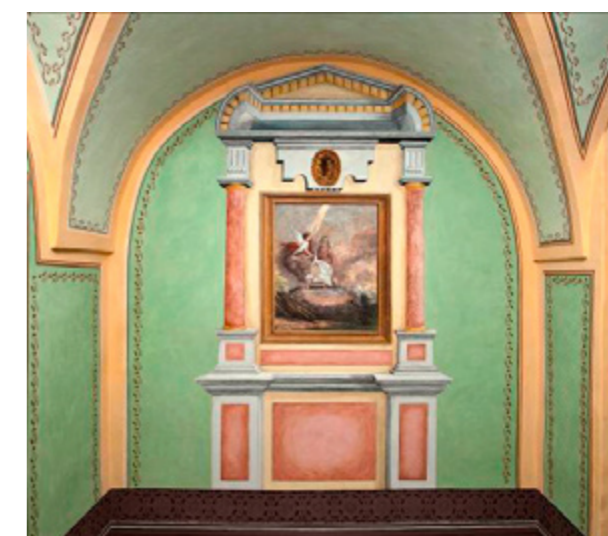
Slika 8. Grkokatolička katedrala Presvete Trojice u Križevcima, ograda pjevališta, Ivan Damaški, stanje prije radova

Slika 9. Stanje nakon radova

Slika 10. Slavonski Brod, franjevački samostan, zapadni zid oratorija prije restauratorskih radova

Slika 11. Stanje nakon radova

ODJEL ZA INTEGRALNI PRISTUP GRADITELJSKOM NASLIJEĐU

Kao i Odjel za interventni pristup, Odjel za integralni pristup graditeljskom naslijeđu provodi sve faze programa zaštite i očuvanja kulturne baštine u domeni graditeljskog naslijeđa i arhitektonske struke, od osmišljavanja programa i izrade terminskih i financijskih planova, organiziranja radova i same realizacije do izrade izvješća o izvedenim radovima. Djelatnost Odjela obuhvaća izradu arhitektonskih snimki postojećeg stanja građevine, izradu temeljne tehničke dokumentacije, osnove za izradu elaborata o konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima i ispitivanjima temeljnog tla, konstrukcije, građevnog materijala, fizike zgrade ili projektne dokumentacije te organiziranje, sudjelovanje u izradi i izradu konzervatorskih elaborata, tehničkih rješenja, troškovnika ili cjelovite projektne dokumentacije, organiziranje i nabavu radova te nadzor izvedbe radova.

Na Odjelu je na neodređeno vrijeme zaposleno pet arhitektica: četiri diplomirane inženjerke arhitekture, od toga tri ovlaštene arhitektice, te jedna arhitektonska tehničarka. Uz to, arhitektice imaju stručna zvanja konzervator savjetnik (1), viši konzervator (2), konzervator (1) te konzervator tehničar (1). Tehničara, zbog dugotrajne bolesti, zamjenjuje inženjer arhitekture - konzervator. Tijekom godine primljen je jedan diplomirani inženjer arhitekture na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa. Potkraj godine raspisan je natječaj za radno mjesto suradnika arhitekta konzervatora.

Radilo se na ukupno trideset osam programa, pri čemu pojedini programi sadrže dvije ili više pojedinačnih građevina, primjerice iločka ih citadela ima osam: istočne zidine, kula 5, kuća A i kuća B, kula 7, hamam i kula 8, barbakan i polukula na velikom bastionu. Na Odjelu je neposredno vođeno dvadeset programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za koje sredstva izravno osigurava Ministarstvo kulture, šest je programa ostalih investitora, a stručnjaci su u suradnji s ostalim odjelima Hrvatskog restauratorskog zavoda posredno bili uključeni u dodatnih devet programa Ministarstva kulture i tri programa drugih investitora.

Većina ugovora o korištenju financijskih sredstava Ministarstva potpisana je, kao i prethodne godine, tek u srpnju, što je poremetilo redovan ciklus radova, pomaknuvši konzervatorsko-restauratorske, građevinsko-obrtničke i druge radove prema jesensko-zimskom terminu pa je u 2014., uz suglasnost nadležnih konzervatorskih odjela, produljen rok realizacije na dvanaest programa Ministarstva kulture: Barban, crkva sv. Nikole; Beram, kapela sv. Marije na Škrilinah; Čukovec, crkva sv. Nikole; Gornji Kraljevec (Hrašćina), crkva sv. Benedikta; Milna, zvonik crkve Gospe od Blagovijesti; Novo Mjesto, crkva sv. Petra i Pavla; Pula, katedrala sv. Marije; Rijeka, upravna zgrada poduzeća "Rikard Benčić"; Štrigova, crkva sv. Jeronima; Trški Vrh, crkva sv. Marije Jeruzalemske; Varaždin, crkva sv. Florijana; Vrbnik, crkva Marijina Uznesenja.

Tijekom godine u roku su potpuno dovršeni planirani radovi na sljedećim programima Ministarstva kulture: Dubrovnik, Biskupska palača; Dubrovnik, katedrala Uznesenja Marijina; Krapina, crkva sv. Katarine i samostan franjevac; Podgarić, Stari grad Garić grad; Pazin, crkva sv. Nikole; Veliki Poganac, crkva sv. velikomučenika Georgija te na programima: Buševac, kapela sv. Ivana Krstitelja; propovjedaonica, Lepoglava; crkva sv. Marije i pavlinski samostan; Rijeka, Pomorski i povijesni muzej.

U tijeku je izrada dokumentacije za sljedeće programe: Cres, crkva sv. Izidora; Dubrovnik, velika Onofrijeva fontana; Gradec, biskupski dvor s perivojem; Split, Dioklecijanova palača - željezna vrata i crkva Gospe od Zvonika; Živogošće, crkva i samostan Sv. Križa.

Radovi na iločkoj srednjovjekovnoj citadeli, povezani s projektom Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine - Ilok-Vukovar-Vučedol, privode se kraju.

SNIMKE I PROJEKTI:

Izrađena je arhitektonska snimka postojećeg stanja crkve sv. Sidra (Izidora) iz 12. st., prve župne crkve u Cresu. Crkva ima romaničku polukružnu apsidu, s isklesanim motivom visećih lukova pri vrhu, gotičko pročelje i mali zvonik na preslicu.

Zvono na crkvi je iz 14. stoljeća i među najstarijima je na otoku. Snimka je obuhvaćala: tlocrte svih etaža, karakteristične presjeke (pogledi na unutarnje zidove) i pročelja s ucrtanom kamenom strukturom.

U skladu s ugovorom koji je HRZ sklopio s Općinom Gradec, u prosincu je počelo mjerenje zgrade biskupskoga dvorca u svrhu izrade snimke postojećega stanja. Gradnju jednokatnoga klasicističkog dvorca izduljena pravokutnog tlocrta sa središnjim rizalitom na glavnom pročelju, koja je dovršena 1822. godine, naručio je biskup Maksimilijan Vrhovec. Izmjerenje su sve prostorije prizemlja i kata zgrade te stubišta prema katu i tavanu. Mjerenja pročelja nastavak su dostavljene geodetske snimke. Izrađena je i opsežna fotodokumentacija svih prostorija i pročelja.

Izrađena je arhitektonska snimka postojećeg stanja renesansnog zvonika uz istočnu stranu crkve Gospe od Blagovijesti u Milni na otoku Braču. Snimka sadrži tlocrte svih etaža, karakteristične presjeke (pogledi na unutarnje zidove), pročelja s ucrtanom kamenom strukturom i prikaz stanja kamene plastike.

U skladu s ugovorom sklopljenim s tvrtkom „Lokošek projekt d.o.o.“ kao investitorom, djelatnici Odjela za integralni pristup graditeljskom naslijeđu obavili su terenski rad na izradi arhitektonske snimke postojećeg stanja Velike Onofrijeve fontane u Dubrovniku. Radni materijal predan je investitoru na daljnju obradu. Dopršavanje nacrt, kao i unošenje podataka o stanju kamene građe, u dogovoru s Odsjekom za kamenu plastiku Restauratorskog odjela u Splitu je u tijeku.

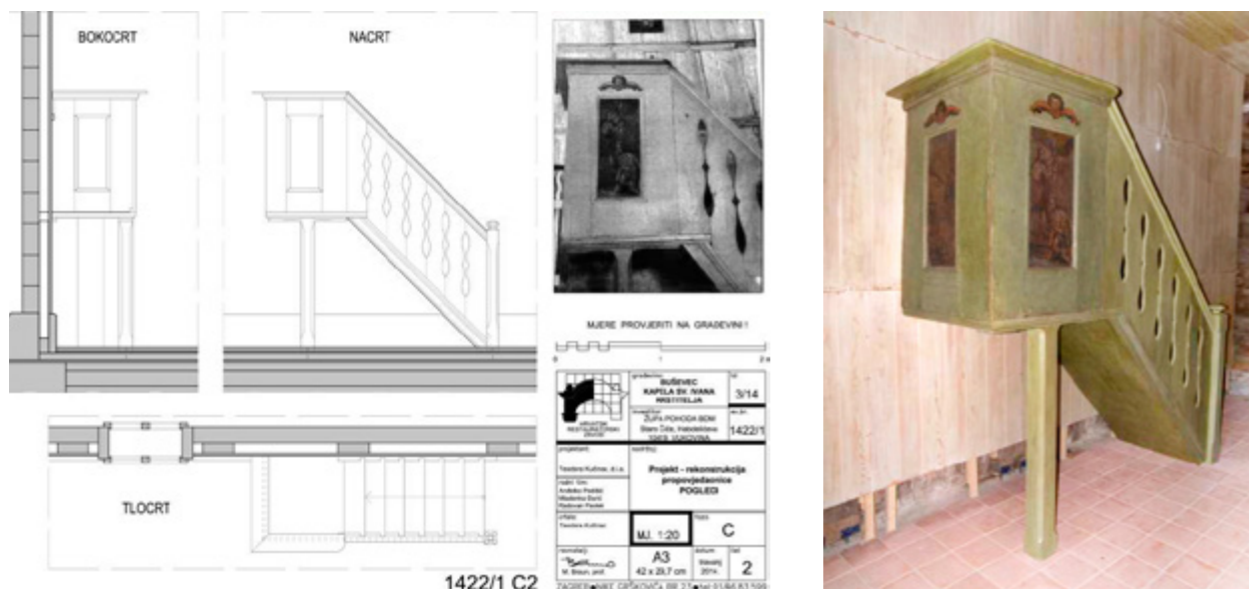
Početkom 2014. godine na traženje Zavoda za obnovu Dubrovnika, nositelja projekta obnove Palače Sorkočević (Biskupska palača), Odjel za integralni pristup graditeljskom naslijeđu, u suradnji s djelatnicima ovlaštenih Odjela i Službi HRZ-a, izradio je dva dokumenta. U prvome su („Pregled odobrenih konzervatorsko-restauratorskih radova s parametrima za utvrđivanje ukupnih vrijednosti“) integrirani troškovi i dinamika konzervatorsko-restauratorskih radova u Biskupskoj palači na zidnom osliku i štukaturi do njihova dovršetka te na sljedećim dijelovima pokretnog inventara, uključujući i konačni povrat u Palaču: veliki tabulat, mali tabulat, cvjetni grednjak te oprema biblioteke. Temeljem izrađenog dokumenta, u rujnu 2014. godine s Dubrovačkom biskupijom sklopljen je ugovor za dio iskazanih radova na velikom tabulatu i cvjetnom grednjaku. U suradnji s glavnim projektantom i projektantom statike, usuglašena je potrebna geometrija i materijal za izradu potkonstrukcija za povrat malog i velikog tabulata. Potkonstrukcije su izvedene, a mogućnost montaže provjerena na licu mjesta prema prethodno izrađenim modelima. S glavnim projektantom usuglašeni su potrebni parametri za rekonstrukciju parketa biblioteke: obavljeno je mjerenje baza ormara biblioteke pohranjenih u depou Restauratorskog centra Ludbreg, kao i mjerenje složenih ostataka oboda parketa. Izmjereni podaci uklopljeni su u zadanu geometriju prostorije, što omogućuje izradu arhitektonske dokumentacije za rekonstrukciju ostatka poda. Također je izrađena arhitektonska dokumentacija za dio radova na zidnom osliku palače.

Drugi dokument („Prijedlog i procjena konzervatorsko-restauratorskih radova na dijelu pokretnog inventara“) izrađen je na traženje nadležnog konzervatorskog odjela, kao priprema za konzervatorsko-restauratorske radove na dijelu pokretnog inventara koji do sada još nije razmatran kao jedna od tema ukupne obnove palače.

Tijekom 2014. godine izrađen je konzervatorski elaborat za zgradu s prijedlogom investicijskog programa, arhitektonska snimka postojećeg stanja tavana i troškovnik zamjene krova Guvernerove palače u Rijeci. Palača je sagrađena potkraj 19. stoljeća kao rezidencija namjesnika ugarske krune sv. Stjepana. Unutrašnjost palače bogato je opremljena mramorom, štukaturama, stilskim pokućstvom, lusterima i drugim inventarom. Danas je u zgradi smješten Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja.

Tijekom 2014. godine, uz sufinanciranje Grada Rijeke, započeta je izrada glavnog projekta rekonstrukcije Upravne zgrade bivše Tvornice šećera „Rikard Benčić“ u koju će se smjestiti Muzej grada Rijeke. Zgrada je bila središnji objekt velikog kompleksa rafinerije šećera, kojom je upravljala Povlaštena tršćansko-riječka kompanija. Zgrada je zadržala odlike barokne palače. Trokatna jednokrnlina građevina s unutarnjim predvorjima raščlanjenim arkadama koja se pružaju kroz više etaža te s reprezentativnim salonima opremljenim štukaturama, zidnim oslicima i keramičkim pećima, nesvakidašnji je primjer povijesne arhitekture na našoj obali. Projekt uređenja bloka Benčić u tzv. kulturni kvart proglašen je strateškim projektom i bit će financiran iz sredstava EU, mjera „Kulturna infrastruktura“.

U prvom dijelu godine izvedena je rekonstrukcija drvene propovjedaonice koja se ubraja u vrijedan sakralni inventar drvene kapele sv. Ivana Krstitelja u Buševcu. Nastala je vjerojatno sredinom 18. st. i bila smještena uz sjeverni zid lađe. Od propovjedaonice su ostale sačuvane tek oslikane drvene ploče ograde podesta, prednja i bočna, te jedna slika detalja: prednja ploča na kojoj se rubno vidi nosivi stup i dio ograde uz stuba. Kako je lađa kapele zbog statičke sanacije zidova od horizontalnih platica iznutra pritezana i ojačavana vertikalnim gredama te obložena no-vim daskama, više nije bio vidljiv otisak propovjedaonice pa se rekonstrukcija oslanjala na dimenzije drvenih ploča ograde podesta privremeno smještene na Odjelu za polikromiranu drvenu plastiku, gdje su obavljani konzervatorsko-restauratorski radovi. Objavljeni kotirani tlocrt kapele u časopisu KAJ pomogao je u točnijem smještaju i definiranju broja stuba. Na Odjelu su pripremljeni izvedbeni nacrti drvene propovjedaonice, koja je izvedena i monirana u kapeli.

Slika 12. Buševac, crkva sv. Ivana Krstitelja, projekt rekonstrukcije i izvedena propovjedaonica

RADOVI

Na crkvi sv. Jeronima u Štrigovi proteklih su se godina izvodili konzervatorsko-restauratorski radovi na zidnom osliku. Uz to su provedene i mjere zaštite od kapilarne vlage. Jednobrajna crkva s troapsidalnim svetištem, južnom sakristijom i dva zidana zvonika koji flankiraju zapadno pročelje, kulturno je dobro od nacionalne važnosti. Troapsidalno svetišće, nadvišeno tamburom i kupolom sa susvodnicama, u cijelosti je oslikao 1744. Ivan Krstitelj Ranger. Tijekom ljeta izvedeni su planirani konzervatorsko-restauratorski radovi na podnožju zidova svetišta u unutrašnjosti. Kripta pod svetištem je pregledana i očišćena, uz nadzor arheologa, a neoštećeni sanduk iz ukopa i pronađene kosti prilikom arheoloških istraživanja lađe i sakristije pohranjeni su u novim sanducima i vraćeni u kriptu. Isporučen je i isklesan kamen za novi prag i dovratnike portala od sivog tvrdog kamena te stranice okvira za kriptu od svijetlog kamena od kojega su, zbog dotrajalosti starih, nabavljene nove kamene ploče za popočenje lađe. Zbog nadolazećeg zimskog vremena zatraženo je produljenje roka za realizaciju programa do kraja svibnja 2015., i to za radove u eksterijeru: za zamjene praga i stranica portala, konzervatorsko-restauratorske radove na polukružnom nadvoju portala, za ugradnju odljeva ploče nad portalom te za radove na vanjskom prilazu crkvi.

Višegodišnji građevinsko-obrtnički radovi na kapeli sv. Florijana u Varaždinu, jednobrajnoj kapeli s užim poligonalnim svetištem, pjevalištem i tornjićem-zvonikom ukomponiranim u glavno pročelje koji su gradili i ukrasili varaždinski obrtnici 1738. godine, bliže se kraju. Izvedeni su radovi na metalu: čišćenje okova sakristijskih vrata, popravak brave i izrada ključa, površinska obrada okova kositrenjem i patiniranjem, čišćenje i zaštita okova na licu mjesta – trnova na dovracima te okova na pregradi pjevališta, a u tijeku je još popravak visećih vječnih svjetala te izrada replika zidnih svijetnjaka.

Zaštitni radovi na franjevačkom samostanu i crkvi sv. Katarine u Krapini provedeni su u suradnji s Odjelom za zidno slikarstvo i mozaik te Odjelom za kamenu plastiku. Obavljeno je kontrolno geodetsko opažanje repera ugrađenih u tlo i zidove samostana. Ustanovljena je daljnja nestabilnost pokosa prema željezničkoj pruzi uz istočno pročelje samostana pa se i dalje preporučuju povremene geodetske kontrole pomaka. Reintegracijom žbuknog i slikanog sloja na baroknoj freski dovršen je višegodišnji program restauratorskih radova na zidnom osliku glavnog pročelja crkve. Proveden je postupak odsoljavanja, popravljeni su i djelomično rekonstruirani postamenti u nišama na glavnom pročelju crkve, na koje su početkom prosinca 2014. vraćene konzervirane i restaurirane skulpture sv. Joakima i sv. Ane.

Zavjetna crkva Majke Božje Jeruzalemske s reprezentativnim cinktorom smještena na brijegu Trški Vrh nad Krapinom sagrađena je 1752. prema projektu Josipa Javornika. Opremljena bogatim baroknim oltarima i oslikana visokovrijednim freskama A. J. Lerchingera iz 1772., čini svojevrsan Gesamtkunstwerk barokne umjetnosti u Hrvatskoj. Djelatnici Odjela za zidno slikarstvo i mozaik do studenoga 2014. godine, temeljem prethodno provedenih konzervatorsko-restauratorskih istraživanja, dovršili su restauratorske radove na zidnoj slici svoda svetišta. Istovremeno su provedena i preliminarna istraživanja građevinskih struktura i oslika cinktora. Rezultati sustavno provedenih istraživanja, zajedno s iscrpnim povijesnim i arhivskim istraživanjima također započetim u 2014. godini, rezultirat će Elaboratom u kojem se prvi put spominje tema sustavne i ukupne valorizacije i tog dijela kompleksa. U skladu s preporukama iz prethodnih opažanja, obavljeno je jedno kontrolno opažanje ugrađenih repera. U svrhu definiranja ukupnog zahvata na obnovi građevinskih struktura i konstrukcije crkve, na preporuku nadležnog Konzervatorskog odjela u Krapini, ugovorena je dopuna izrađene projektne dokumentacije (revizija i ažuriranje, s obzirom na odabir materijala i tehnologije za sanaciju u odnosu na vrijeme izrade prvotne dokumentacije iz 2004. godine).

Zbog sporijih radova u 2013. godini došlo je do zastoja u realizaciji programa na kapeli sv. Petra u Novome Mjestu pokraj Sv. Ivana Zeline. Jednobrajna kapela s četvrtastim križno-rebrasto nadsvođenim svetištem, zidana opekama, potječe iz 13. stoljeća. Prenesena neutrošena sredstva iz 2013. godine priključena su ugovorenim sredstvima u 2014. godini pa su ugovoreni radovi izvedbe kamenog poda i drvene konstrukcije pjevališta. Razvedene su cijevi za električne instalacije, a povrh njih je izvedena podloga za kameni pod – vapneni estrih debljine desetak centimetara. Za radove je zatraženo produljenje roka izvedbe pa se do sredine svibnja 2015. godine planira postavljanje poda od nepravilnih kamenih ploča u svetištu i lađi po uzoru na pod koji je otkriven pri uklanjanju recentnijih slojeva i izvođenje drvene konstrukcije pjevališta: grednika i poda koji nije izveden u 2013. godini te ograde i stuba.

Slika 13. Novo Mjesto, kapela sv. Petra, zidana konstrukcija pjevališta

Slika 14. Novo Mjesto, kapela sv. Petra, lađa, pogled prema svetištu

Na manjoj jednobrodnoj kapeli sv. Benedikta u Gornjem Kraljevcu (Hrašćina), prvi put spomenutoj 1601. godine, popravljena su vrata i izrađene drvene stijene za južne otvore trijema; izrađen je i glavni projekt sanacije zidane konstrukcije. Odjel za kamenu plastiku obavio je radove na kamenom okviru portala te na ploči oltarne menze.

U 2014. godini započeti su radovi na sanaciji zidane konstrukcije zvonika pravoslavne crkve sv. Nikole u Čukovcu, filijale parohijske crkve sv. Paraskeve u Bolfanu. Crkva je izduženog, pravokutnog tlocrta s polukružnim završetkom u širini lađe i tornjem uz zapadno pročelje. Od ukupno planiranih radova obavljani su radovi uklanjanja stare žbuke i čišćenja sljubnica te je pripremljeno postavljanje projektiranih zatega. Radovi su prekinuti potkraj prosinca zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta za rad na otvorenom. Usporedno s pripremom radova na sanaciji zidane konstrukcije zvonika, provedena su i povijesna i arhivska istraživanja crkve i lokaliteta. Navedeni program većinom je financiralo Ministarstvo kulture, a djelomično su uključena proračunska sredstva Grada Ludbrega.

Na pravoslavnoj crkvi sv. velikomučenika Georgija u Velikom Pogancu izvedeni su radovi sanacije unutarnjeg lica vrha zvonika (od zadnje etaže na kojoj stoji konstrukcija zvona do nadozida od opeke – vijenca ispod konstrukcije lukovice) te žbukanje vanjskog podnožja sjevernoga zida crkve, gdje je prošle godine izvedena korekcija drenaže prema tehničkom rješenju za koje je prethodno Konzervatorski odjel u Bjelovaru izdao odobrenje. Radovi su neznatno prošireni na žbukanje prozorskih klupčica na lađi i sanaciji vijenca sokla na apsidi. Sredstva dodijeljena crkvenoj općini utrošena su na izvedbu novog pokrova i nove limarije, žljebova i oluka, u organizaciji crkvene općine.

U crkvi sv. Nikole u Pazinu (župna crkva) koja se spominje još 1266. godine, a nadograđivana je polovicom 15. stoljeća, potom u 17. i 18. stoljeću, označena su mjesta za praćenje pomaka građevine i obavljeno je nulto mjerenje prema programu geomehničkih istraživanja iz 2010. godine. Na temelju prethodno izrađene arhitektonske snimke postojećeg stanja postavljen je trodimenzionalni model zidane nosive konstrukcije. Provedena je analiza konstrukcije pod pretpostavljenim opterećenjima. Na modelu su prikazana naponska stanja i deformacije te su locirana kritična mjesta na konstrukciji. Također su nastavljeni konzervatorski radovi na zidnom osliku južnog zida svetišta.

Katedrala sv. Marije u Puli, građena još u kasnoantičko doba u blizini gradskog bedema, nalazi se uz glavnu ulicu koja je s via Flaviae vodila do Foruma. Katedrala je više puta pregrađivana i dograđivana. Ranokršćanske tranzene još uvijek su

ugrađene na prozorima srednjega broda, gotički prozori na bočnim zidovima, renesansni lukovi i stupovi drže krovnu konstrukciju, a pročelje sa zvonikom ispred njega ima barokna obilježja. Sredstvima ugovorenima u 2014. godini popravljaju se odvod krovnih voda uz južno pročelje crkve, a nove odvodne cijevi ugrađuju se do ispusta u obodnom zidiću parka. Otvorene su geotehničke sonde u unutrašnjosti i uz južno pročelje crkve da bi se utvrdila dubina temelja i slojeva radi izrade projekta drenaže. Otvaranje geotehničkih sondi provodilo se pod stalnim arheološkim nadzorom i nadzorom geomehničara. Radovi na građevinskoj sanaciji crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije, sagrađene na najvišem dijelu Vrbnika još 1325. godine, nastavljeni su 2014. godine uređenjem zapadnog zida glavnog broda. Prezentirani su zazidani gotički prozori, kako je to već učinjeno na istočnom zidu, u svetištu i kapeli Gospe od Ružarija. Tijekom 2013. godine pokazalo se da sjeverni zid svetišta propušta znatnije količine oborina pa je zid radi zaštite ožbukavan s vanjske strane. Prilikom žbukanja presložio se i dio pokrova svetišta koji se nastavlja na taj zid jer je detalj sudara pokrova i zida bio tehnički neispravan i jedan od uzroka prokišnjavanja.

Tijekom protekle godine izvedena je građevinska sanacija dijela zapadnog vanjskog zidnog plašta srednjovjekovne jugozapadne kule kompleksa srednjovjekovnog kaštela Barban. Zamijenjeni su raspadnuti kameni blokovi u gornjoj polovici zidnog plašta, ispod saniranog kruništa, koji su se osipali na prometnicu koja prolazi tik uz kulu. Kompleksu također pripadaju crkva i palača Loredan, cisterna i Vela vrata, uređeni početkom 18. stoljeća.

Nastavljeni su radovi na konstruktivnoj i građevinskoj sanaciji središnje kule starog grada Garić grada, jednoga od najznačajnijih kasnosrednjovjekovnih gradova kontinentalne Hrvatske, izgrađenoga na obronku Moslavačke gore u neposrednoj blizini Podgarića sredinom 13. st., a zauvijek napuštenoga nakon napada osmanlijskih trupa 1544. godine. Gradu opasnome dvostrukom linijom obrambenih zidova pristupalo se preko drvenog mosta. Podijeljen je na tri platoa: sjeverni, na kojem je sagrađena mala kula, središnji sa središnjom kulom i južni, neistraženi, vjerojatno stambeno-gospodarski dio. Dovođeni su radovi na sjeveroistočnom pročelju te na istočnom i sjevernom uglu središnje kule ugovoreni 2013. godine, a novi ciklus je obuhvatio konstruktivnu i građevinsku sanaciju gornjeg dijela sjeverozapadnoga i jugozapadnoga pročelja te zapadnog brida kule. Pri tome su formirane niše otvora, dok će konačno oblikovanje otvora uslijediti nakon izvedbe krovne konstrukcije i pokrivanja krova koji bi trebao zaštititi kulu od daljnjeg propadanja. Županijskim sredstvima financirana je dobava građevinskog kamena s lokaliteta Mikleuška. Sredstvima koja je osiguralo Ministarstvo kulture postavljena je skela uz pročelja, očišćena je vegetacija i počelo je dozidavanje nedostajućih lica zidova. Radi osiguranja stepenastih horizontalnih ležajnica za dopunu lica zida izvodile su se skrivene betonske grede sidrene čeličnim šipkama u jezgru postojećeg zida. Nedostajući klesani uglovnjaci zamijenjeni su blokovima od strukturiranog betona jer za uglovnjake nije pronađen odgovarajući zamjenski kamen. Središnja kula time je ponovo dobila čvrst oblik. Predstoji još izvedba krune, tj. betonskoga serklaža koji će učvrstiti vrh kule i poslužiti kao oslonac projektiranom krovu koji bi trebao zaštititi kulu od propadanja. Uz to, dovršena je povijesna studija. Provjerom arhiva pronađeno je vrlo malo zapisa o Garić gradu.

ODJEL ZA ZIDNO SLIKARSTVO I MOZAIK

Odjel za zidno slikarstvo i mozaik najvećim dijelom svoje radove provodi *in situ* i u pravilu je riječ o višegodišnjim programima, a manjim se dijelom radi u radionicama smještenima na trima lokacijama: u dubrovačkoj radionici Na Skali 4/1 u Komolcu (od prosinca 2014. na lokaciji: Mokošica, ljetnikovac Kaboga, Batahovina bb, Dubrovnik), u riječkoj radionici u Užarskoj ulici 26 i u zagrebačkoj radionici u Radićevoj 26 (Kožarskoj ulici). Osim izravnog rada na kulturnoj baštini, Odjel organizira i provodi dokumentiranje vlastitih radova, njihovo stanje prije, u tijeku i nakon zahvata, a po potrebi i stručni nadzor nad radovima drugih izvođača. Svaka od navedenih radionica arhivira dokumentaciju o izvedenim radovima organiziranu u zbirkama. Zbirku čine: zbirka dosjea o radovima, zbirka fotografija (CD i DVD), zbirka nacrti (grafička dokumentacija) i zbirka elaborata. Odjel ima i priručnu knjižnicu s potrebnom stručnom literaturom iz djelatnosti Odjela.

Dubrovačka radionica u 2014. godini realizirala je ukupno pet programa. Programe je obavilo dvoje djelatnika s ugovorom na neodređeno vrijeme u suradnji s vanjskim suradnicima. Ministarstvo kulture financiralo je tri programa, a dva su financirali drugi investitori. Najopsežniji radovi izvedeni su na programu Biskupska palača. Radovi su nastavljeni u crkvi sv. Vida, Modesta i Kresencija u Trstenom i crkvi sv. Mihovila u Stonu. Treba spomenuti da je nastavljena i realizacija programa na kojima je preostalo financijskih sredstava iz 2013., za koje je dobivena dozvola nadležnog KO o produljenju roka realizacije. Riječ je o spomenutoj Biskupskoj palači i Ljetnikovcu Sorkočević u Komolcu. Drugi investitori su osigurali nastavak radova na zidnim slikama u crkvi Gospe od Šunja na Lopudu (sl. 1 i 2), kao i nastavak katalogizacije zidnih slika na području Dubrovnika i okolice.

Riječka radionica je u 2014. radila na dvanaest programa, od kojih je šest financiralo Ministarstvo kulture, jedan program Ministarstvo kulture i drugi investitor, a ostalih pet drugi investitori. Sve je ugovorene programe obavilo dvoje djelatnika s ugovorom na neodređeno vrijeme i vanjski suradnici. Najopsežniji radovi bili su u crkvi sv. Jurja u Lovranu i crkvi sv. Jurja u Buzetu. Također su nastavljeni radovi na zidnim slikama u crkvi sv. Katarine u Vodnjanu, u crkvi sv. Marije od Karmela u Fažani i crkvi BDM u Rtiću (Lukovdol). Nastavljena je realizacija programa i u crkvi sv. Vincenta u Svetvinčentu na kojemu je preostalo financijskih sredstava iz 2013. Za program je dobivena dozvola nadležnog KO u Puli o produljenju roka realizacije. Jedan djelatnik iz riječke radionice i troje iz zagrebačke radionice bili su angažirani u katedrali sv. Marije u Puli prilikom izrade grafičke dokumentacije podnih mozaika. U 2014. godini završeni su i konzervatorsko-restauratorski radovi na zidnim slikama u bivšoj zgradi Šećerane „Rikard Benčić“ u Rijeci. Na tim su zidnim slikama obavljene sve faze osim reintegracije i rekonstrukcije slikanog sloja.

Nastavljeni su radovi na zidnim slikama u crkvi sv. Nikole u Pazinu i crkvi sv. Foške u Peroju, kao i na mozaiku iz lapidarija Arheološkog muzeja Istre iz Pule.

U 2014. obavljena su konzervatorsko-restauratorska istraživanja u zgradi gradske uprave u Cresu, kao i radovi *in situ* na zidnim slikama i mozaicima na lokalitetu Katoro u Umagu.

Zagrebačka radionica je 2014. godine radila na devetnaest programa. Sve je ugovorene programe realiziralo deset djelatnika s ugovorom na neodređeno vrijeme uz pomoć vanjskih suradnika i jednog djelatnika s ugovorom na određeno vrijeme (projekt EwaGlos). Djelatnici su realizirali deset programa koje je prijavio Odjel za zidno slikarstvo i mozaik. Osam programa financiralo je Ministarstvo kulture, jedan su financirali Ministarstvo kulture i Europska unija (projekt EwaGlos), a jedan program drugi investitor. Dva programa u 2014. nisu realizirana. Za njih su od nadležnih KO tražene i dobivene dozvole za produljenje roka realizacije za prvu polovicu 2015. godine. Riječ je o programima crkva sv. Djevice Marije u Taborskom (Hum na Sutli) i samostan sv. Frane u Zadru. Zagrebačka radionica bila je angažirana i na tri programa Odjela za interventni pristup graditeljskom naslijeđu, na tri programa Odjela za integralni pristup graditeljskom naslijeđu, na dva programa Dokumentacijskog odsjeka za nepokretnu baštinu i jednom programu Odjela za tekstil, papir i kožu.

Među opsežnijim radovima treba spomenuti radove u crkvi sv. Lovre u Požegi, grkokatoličkoj katedrali Sv. Trojice u Križevcima, u crkvi sv. Kuzme i Damjana u Kuzmincu, crkvi Majke Božje Jeruzalemske u Trškom Vrhu i crkvi sv. Jurja na Bregu u Lopatincu.

Također su izvedeni radovi u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Koprivničkom Ivancu (riječ je o građevinskim zahvatima), na zidnoj slici na vanjskom pročelju crkve sv. Katarine u Krapini, u crkvi sv. Brcka u Kalniku, na zidnim slikama u Dvoru Veliki Tabor u Humu Košničkom, u ljekarni bivšeg pavlinskog samostana u Lepoglavi, u crkvi Sv. Križa u Križovljanu, na zidnom

osliku Malog salona dvora Trakošćan, u ljekarni crkve sv. Ivana Krstitelja u Varaždinu, u crkvi sv. Jeronima u Štrigovi. Djelatnici Odjela za zidno slikarstvo i mozaik bili su angažirani i za konzervatorsko-restauratorska istraživanja u crkvi sv. Marije Magdalene u Zrinu, u refektoriju pavlinskog samostana u Lepoglavi i u Ljetnikovcu Gučetić-Gozze u Trstenom. Jedan je djelatnik bio angažiran i za stručni nadzor tijekom izrade scenografije u prostorima Ljetnikovca Sorkočević u Dubrovniku, za potrebe snimanja serije „Borgia“. U 2014. godini počeo je i projekt EwaGlos. Riječ je o međunarodnom projektu koji uključuje izradu višejezičnog ilustriranog pojmovnog rječnika s područja konzerviranja-restauriranja zidnih slika i arhitektonskih površina.

Odjel za zidno slikarstvo i mozaik u 2014. godini s radionicama u Dubrovniku, Rijeci i Zagrebu realizirao je trideset šest programa, od kojih je na četiri programa potpuno završen rad na zidnim slikama i mozaicima. Riječ je o programima: crkva sv. Lovre u Požegi, Mali salon dvora Trakošćan, crkva sv. Katarine u Krapini (zidna slika na pročelju) i lokalitet Katoro u Umagu. Također su potpuno završena konzervatorsko-restauratorska istraživanja u zgradi gradske uprave u Cresu, stručni nadzor izrade scenografije u prostorima Ljetnikovca Sorkočević u Dubrovniku za potrebe snimanja serije „Borgia“, kao i projekt katalogizacije zidnih slika na području Dubrovnika i okolice. U prvoj polovici 2015. godine očekuje se tiskanje toga kataloga.

Slika 15. Požega, kapela sv. Lovre, južni zid lađe pred trijumfalnim lukom, stanje prije reintegracije i rekonstrukcije slikanog sloja

Slika 16. Stanje nakon reintegracije i rekonstrukcije slikanoga sloja

Slika 17. Kuzminec, crkva sv. Kuzme i Damjana, svod trećeg traveja lađe, stanje prije radova

Slika 18. Stanje nakon radova

ODJEL ZA ŠTUKO

Odjel za štuko Hrvatskog restauratorskog zavoda sa sjedištem u Zagrebu, u kojem je zaposleno sedam djelatnika, obavlja specijalizirane konzervatorsko-restauratorske radove na *stucco* ukrasima u sakralnim i profanim spomenicima na teritoriju Hrvatske. Prema potrebi, u opsežnijim radovima sudjeluju i vanjski suradnici s višegodišnjim iskustvom u restauratorskoj struci.

Djelatnost Odjela obuhvaća dokumentiranje, konzervatorsko-restauratorska istraživanja i utvrđivanje vrsta, uzroka i opsega oštećenja, izradu prijedloga konzervatorsko-restauratorskih radova s konceptom zahvata, tehnološkom, terminskom i financijskom razradom te, na temelju toga, i samu provedbu planiranih radova. Specifične su skupine radnih operacija u sklopu cjelovitog konzervatorsko-restauratorskog zahvata na štukaturi, ovisno o vrsti oštećenja, sljedeće: uklanjanje neprikladnih recentnih naliča s izvornog sloja; ekstrakcija i neutralizacija štetnih soli; učvršćivanje i injektiranje odvojenih i labilnih dijelova žbuke sa štukaturom; zatvaranje pukotina i mehaničkih površinskih oštećenja; rekonstrukcija i modeliranje nedostajućih detalja štukature - ornamentike, figuralnih motiva, profilacija - primjenom tradicionalne tehnologije i materijala; integracija i retuš završne likovne obrade štukature, obično oslika i pozlate.

Tijekom 2014. godine Odjel je sudjelovao u šest programa koje financira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske te na jednom programu vanjskih investitora (Grad Rijeka).

Nastavljeni su cjeloviti konzervatorsko-restauratorski zahvati u zavjetnoj kapeli u cinktoru crkve Sveta tri kralja u Kominu - Sv. Ivan Zelina (A. G. Quadrio i radionica, izrađenih 1710. godine), u riznici katedrale Uznesenja Marijina u Dubrovniku (M. Gropelli, V. Vissiani, iz 1720. godine), u predvorju bivše pavlinske crkve Sv. Marije u Lepoglavi (A. G. Quadrio i radionica, oko 1720. godine), pripremni radovi za rekonstrukciju stropnih štukatura u Kneževoj palači u Zadru (F. Zavoreo, početak 19. stoljeća), obnova *stucco*-ukrasa u tri prostorije Biskupske palače u Dubrovniku (posljednja četvrtina 18. stoljeća), *stucco*-ukrasa na stropu crkve sv. Jurja u Buzetu (Francesco Schiavi, posljednja četvrtina 18. stoljeća) te na tri oltara (druga polovica 18. stoljeća) iz župne crkve sv. Ilije proroka u Lipniku, izvedenih u tehnici *stucco*-mramora.

U suradnji s Odjelom za drvenu polikromiranu skulpturu, a nakon djelomice izvedenih zaštitnih radova na drvenom kipu sv. Leonarda (18. stoljeće) iz istoimene franjevačke crkve u Kotarima pokraj Samobora, izrađena je kopija kipa od poliesterske smole koja će biti postavljena u nišu nad ulazom u crkvu.

U 2014. godini nastavljen je cjelovit konzervatorsko-restauratorski zahvat na štukaturi u upravnoj zgradi bivše Tvornice šećera u Rijeci (oko 1789. godine), s ornamentikom i antikizirajućim motivima tipičnim za stilsko razdoblje klasicizma. Radovi su izvedeni u najvećoj, tzv. Plesnoj dvorani, a obuhvatili su rekonstrukcije nedostajućih reljefa na svodu te konzervatorsko-restauratorski zahvat na kapitelima i bočnim zidovima dvorane, izvedenim u tehnici *stucco*-mramora.

Osim opisanih izvedenih radova, sastavljeni su i detaljni opisi s troškovnicima do dovršetka radova na štukaturama u Biskupskoj palači u Dubrovniku te u Kneževoj palači u Zadru.

Slika 19. Buzet, crkva sv. Jurja, štukatura na stropu tijekom rekonstrukcije

Slika 20. Štukatura na stropu tijekom rekonstrukcije

Slika 21. Komin, kapela sv. Tri kralja, rekonstrukcija nedostajućih detalja štukature

Slika 22. Detalj štukature, probe retuša pozlate i oslika

Slika 23. Rijeka, bivša rafinerija šećera, prostorija br. 18., obrisi otučenog reljefa na svodu

Slika 24. Rekonstrukcija reljefa na svodu

ODJEL ZA KAMENU PLASTIKU

Na Odjelu za kamenu plastiku HRZ-a u Zagrebu zaposleno je sedam djelatnika na neodređeno vrijeme (od toga četiri konzervatora restauratora, jedan viši konzervator restaurator, jedan viši konzervator tehničar i jedan viši konzervator povjesničar umjetnosti), jedna djelatnica (konzervatorica restauratorica) na određeno vrijeme te povremeno nekoliko vanjskih suradnika.

Unutar svojega djelokruga u HRZ-u, Odjel za kamenu plastiku provodi konzervatorsko-restauratorska istraživanja, odnosno analize zatečenog stanja i oštećenja dijelova kamene plastike te na temelju toga izrađuje elaborate, stručna mišljenja itd.

Također se u sklopu konzervatorsko-restauratorskih zahvata i u radionici i na terenu izvode radovi čišćenja kamena (vodom pod kontroliranim tlakom, vodenom parom pod kontroliranim tlakom, mehaničko čišćenje, čišćenje kemijskim sredstvima, čišćenje laserom itd.), ekstrakcije ili stabilizacije štetnih vodotopivih soli u kamenu, konsolidacije kamena kemijskim sredstvima; klesanja ili domodeliranja nedostajućih formi, izrade kalupa (negativa) i odljeva faksimila u umjetnom kamenu, izrade rekonstrukcija kipova, završnog kiparskog retuša, tonskog ujednačavanja itd.

Tijekom 2014. godine izvedeni su konzervatorsko-restauratorski radovi koji su bili financirani u sklopu Programa kulturnog razvitka Ministarstva kulture RH, na četiri samostalna objekta u Cresu (Porta Marcella), Mariji Gorici (nadgrobna ploča Martina Mogorića u župnoj crkvi Pohoda BDM), Mariji Bistrici (zavjetni pil anđela čuvara) i Oroslavju (kipovi Flore i Satira iz parka dvorca Donje Oroslavje).

Tijekom prošle godine izvedeni su i radovi na sedamnaest objekata u suradnji s drugim odjelima HRZ-a, u Brinju (ulazna Frankopanska kula), Humu Košničkom (Dvor Veliki Tabor), Kloštar Ivaniću (franjevačka crkva i samostan sv. Ivana Krstitelja), Krapini (franjevačka crkva i samostan sv. Katarine), Lopatincu (crkva sv. Jurja na Bregu), Ludbregu (crkva Sv. Trojstva), Mikleušci (Bela crkva), Podgariću (stari grad Garić grad), Slavanskom Brodu (franjevačka crkva i samostan Sv. Trojstva), Topuskom (cistercitska opatija), Varaždinu (franjevačka crkva i samostan sv. Ivana Krstitelja), Vidovgradu (crkva sv. Vida) itd.

U većini slučajeva riječ je o nastavku višegodišnjih konzervatorsko-restauratorskih programa obnove kulturnih dobara.

Usporedno s navedenim radovima Odjel za kamenu plastiku proveo je i konzervatorsko-restauratorska istraživanja i radove na sedam programa koje su financirali vanjski investitori u Cresu, Otočcu, Sisku, Slavanskom Brodu, Virovitici i Zagrebu.

Od složenijih, odnosno zahtjevnijih konzervatorsko-restauratorskih zahvata izvedenih u 2014. godini valja spomenuti završnu fazu konzervatorsko-restauratorskih radova obnove kamenih elemenata unutarnjih galerija i kula na prvom i drugom katu Dvora Veliki Tabor, zatim konzervatorsko-restauratorske radove na kipovima iz parka uz dvorac Donje Oroslavje, na arhitektonskim i skulpturalnim elementima Zavjetnog pila anđela čuvara iz Marije Bistrice kao i na kamenoj polikromiranoj nadgrobnoj ploči Martina Mogorića iz župne crkve Pohoda BDM u Mariji Gorici. U složenije radove možemo ubrojiti i konzervatorsko-restauratorski zahvat obnove gradskih vrata Porta Marcella u Cresu.

Tijekom 2015. godine planira se završetak opsežnog konzervatorsko-restauratorskog zahvata na programima Legrad - Zavjetni pil sv. Florijana; Oroslavje - kipovi Flore i Satira iz parka uz dvorac Donje Oroslavje te Hum Košnički - Dvor Veliki Tabor - kamena plastika.

Slika 25. Nadgrobna ploča Martina Mogorića iz župne crkve Pohoda BDM u Mariji Gorici, stanje tijekom radova

Slika 26. Stanje nakon radova

Slika 27. Slavonski Brod, franjevačka crkva i samostan Sv. Trojstva, portal na zapadnom pročelju crkve, stanje prije radova

Slika 28. Stanje nakon radova

ODSJEK ZA ZIDNO SLIKARSTVO, MOZAIKE I ŠTUKO I ODSJEK ZA KAMENU PLASTIKU RESTAURATORSKOG ODJELA U SPLITU

U sklopu programa koje financira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Odsjek za zidno slikarstvo, mozaike i štuko u Splitu tijekom 2014. godine realizirao je sljedeće programe: u crkvi sv. Mihovila u šoltanskom polju na gotičkim slikama na trijumfalnom luku izvedeno je dokumentiranje, čišćenje, konsolidacija žbuke i slikanoga sloja. Antički mozaici Dioklecijanove palače u Buličevoj ulici u Splitu su očišćeni, injektirani i obrubljeni, a obnovljena je i podnica. Od programa koje su financirali drugi investitori, izvedeni su zaštitni radovi na stropnim oslicima iz 19. stoljeća u Palači Mattiazzi i u atriju Hrvatskog narodnog kazališta u Šibeniku. Također je izvedena prva faza zaštitnih radova na antičkom mozaiku na arheološkom lokalitetu „Podno Miri“ u Baškoj na Krku te zahvati na sanaciji zidnog oslika u crkvi sv. Ante Padovanskog u Svibu pokraj Imotskog.

Među pet odobrenih programa zaštitnih radova Odsjeka za kamenu plastiku tijekom 2014. treba istaknuti istraživanja i dokumentiranje kamenog ciborija u katedrali sv. Marka u Korčuli i zapadnih (željeznih) vrata Dioklecijanove palače u Splitu. Na nekropolama u Konavlima i Crljivici (Cista Velika) na odabranim su stećcima obavljeni probni konzervatorsko-restauratorski radovi čišćenja i eliminacije organskog obraštaja, u suradnji s Odjelom za biologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Splitu i s Institutom „Ruđer Bošković“. Od programa vanjskih investitora tijekom 2014. godine započeta je druga faza konzervatorsko-restauratorskih zahvata u interijeru i eksterijeru katedrale sv. Jakova u Šibeniku.

Pokretna kulturna dobra

Hrvatski restauratorski zavod provodi različite oblike fizičke zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara, u širokom rasponu od preventivnog djelovanja do najzahtjevnijih interdisciplinarnih istraživanja i konzervatorskih radova na ugroženim i oštećenim pokretnim kulturnim dobrima.

Svi radovi na pokretnim kulturnim dobrima provode se u Službi za pokretnu baštinu HRZ-a. Služba se u Zagrebu sastoji od Odjela za drvenu polikromiranu skulpturu, Odjela za štafelajno slikarstvo i Odjela za tekstil, papir i kožu te prateće stolarske radionice. Programi Radionice za metal u 2014. godini bili su privremeno raspoređeni u Restauratorsku radionicu u Zadru zbog odlaska djelatnika u mirovinu. Spomenuti odjeli blisko surađuju s Informacijsko-dokumentacijskim odjelom, Službom za istraživanje i dokumentiranje te Prirodoslovnim laboratorijem Hrvatskog restauratorskog zavoda kako bi radovi bili usklađeni s načelima i standardima suvremene konzervatorsko-restauratorske djelatnosti. Osim u spomenutim zagrebačkim odjelima, radovi na pokretnoj kulturnoj baštini obavljaju se i u radionicama Hrvatskog restauratorskog zavoda u nekoliko drugih gradova u Republici Hrvatskoj. To su Restauratorski odjeli u Dubrovniku, Splitu, Juršićima (Istra), Osijeku, Rijeci i Zadru te Restauratorski centar Ludbreg.

Restauratorski radovi izvode se na umjetninama i predmetima umjetničkog obrta važnim za povijest i likovnu kulturu Republike Hrvatske, ali i europsku kulturnu baštinu. Na svakom se predmetu prije samih radova provode interdisciplinarni istraživački radovi na temelju kojih se odlučuje o pristupu i metodologiji rada na predmetu te su oni uvijek u cijelosti popraćeni stručnom dokumentacijom koja se vodi prema svim suvremenim standardima.

U 2014. godini, prema ugovoru s Ministarstvom kulture, završeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na sto šezdeset tri programa, odnosno na ukupno tristo dvadeset dvije umjetnine i predmeta umjetničkog obrta s područja drvene polikromirane skulpture, štafelajnog slikarstva, tekstila, namještaja, metala, papira i kože.

ODJEL ZA DRVENU POLIKROMIRANU SKULPTURU

Odjel za drvenu polikromiranu skulpturu u Zagrebu podijeljen je na četiri Odsjeka u kojima rade trideset četiri konzervatora restauratora koji su osposobljeni za sve faze konzervatorsko-restauratorskog postupka na drvenoj polikromiranoj skulpturi i namještaju. Oni su 2014. realizirali radove na dvadeset osam programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

Programi s područja polikromirane drvene skulpture obuhvaćaju niz umjetnina, od skulptura, oltara i tabulata do namještaja. Završeni su višegodišnji konzervatorsko-restauratorski radovi na oslikanom baroknom tabulatu crkve sv. Petra apostola u Trvižu te baroknom oltaru Sv. Križa iz franjevačke crkve u Samoboru. Među dovršenim radovima na namještaju treba istaknuti one na vratima ovalne dvorane baroknog dvorca Oršić iz Gornje Bistre te na kabinetnom ormariću iz Gradskog muzeja Varaždin.

Među višegodišnjim programima posebno su složeni radovi na reprezentativnom tabulatu iz Biskupske palače u Dubrovniku, datiranom u drugu polovicu 16. stoljeća, na oslikanoj drvenoj oplati crkve u Starom Brodu, kao i na glavnim oltarima crkve sv. Marije na Šipanu, crkve sv. Elizabete u Dragi Baščanskoj te oltarima crkve sv. Florijana u Varaždinu.

Slika 29. Tabulat crkve sv. Petra apostola u Trvižu, stanje prije radova, 2005.

Slika 30. Stanje nakon radova

Slika 31. Skulptura Krista s oltara sv. Križa u Samoboru, stanje prije radova

Slika 32. Stanje nakon radova

Slika 33. Kasetna C velikog tabulata iz Biskupske palače u Dubrovniku, stanje nakon krediranja

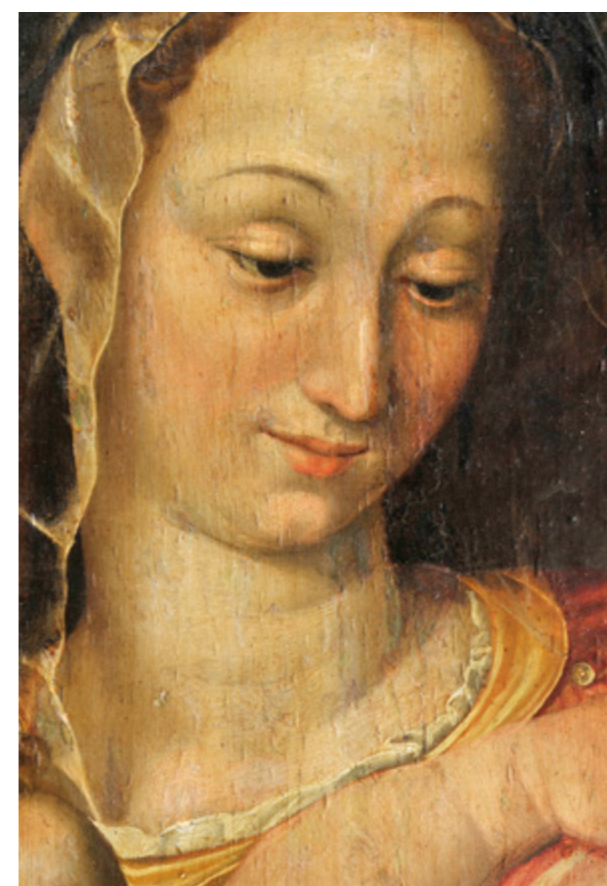

Slika 34. Stanje nakon radova

ODJEL ZA ŠTAFELAJNO SLIKARSTVO

Odjel za štafelajno slikarstvo u Zagrebu podijeljen je na tri odsjeka s dvadeset dva zaposlena konzervatora restauratora koji su u 2014. godini realizirali radove na dvadeset programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Važno je napomenuti da se velik dio tih programa sastoji od većeg broja umjetnina pa su zato oni obuhvaćali radove na ukupno pedeset sedam umjetnina. Od slika na drvu i platnu treba istaknuti dovršetak konzervatorsko-restauratorskih radova na slici Girolama i Francesca da Santacroce „Uznesenje Marije Magdalene“ iz samostana sv. Marije Magdalene u Portu (Krk) te na reprezentativnom portretu Marije Terezije iz Gradskog muzeja u Varaždinu, djelu dvorskog slikara dinastije Habsburg Martyna van Meytensa. Dovođeni su i radovi na slikama iz fundusa Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu, Gradskog muzeja Varaždin te iz muzeja Dvora Trakošćan, kao i na slikama Cosima Rosellija i Girolama Sermonete iz Strossmayerove galerije HAZU-a u Zagrebu. Treba istaknuti i radove na zaštiti pravoslavnog inventara u Hrvatskoj: restauriranje ikona 15.-16. stoljeća iz pravoslavne crkve u Rijeci, kao i kontinuirani rad na ikonama J. Č. Grabovana s ikonostasa crkve u Velikom Pogancu.

Od višegodišnjih programa, iznimno su zahtjevni (zbog lošeg stanja umjetnina) bili radovi na dvjema slikama vrlo velikih dimenzija (4,47x7,94 m), kopijama Rafaelovih freski iz vatikanskih Stanzi, iz Strossmayerove galerije starih majstora u Zagrebu – „Parnas“ i „Papa Leo I. i Atila“. Osim njih, treba spomenuti i sliku „Navještenje sa svecima“ iz crkve sv. Kvirina u Krku koja je u jednom trenutku svoje povijesti bila izrezana na tri dijela; u programu konzervatorsko-restauratorskih radova vraćen joj je prvotni format.

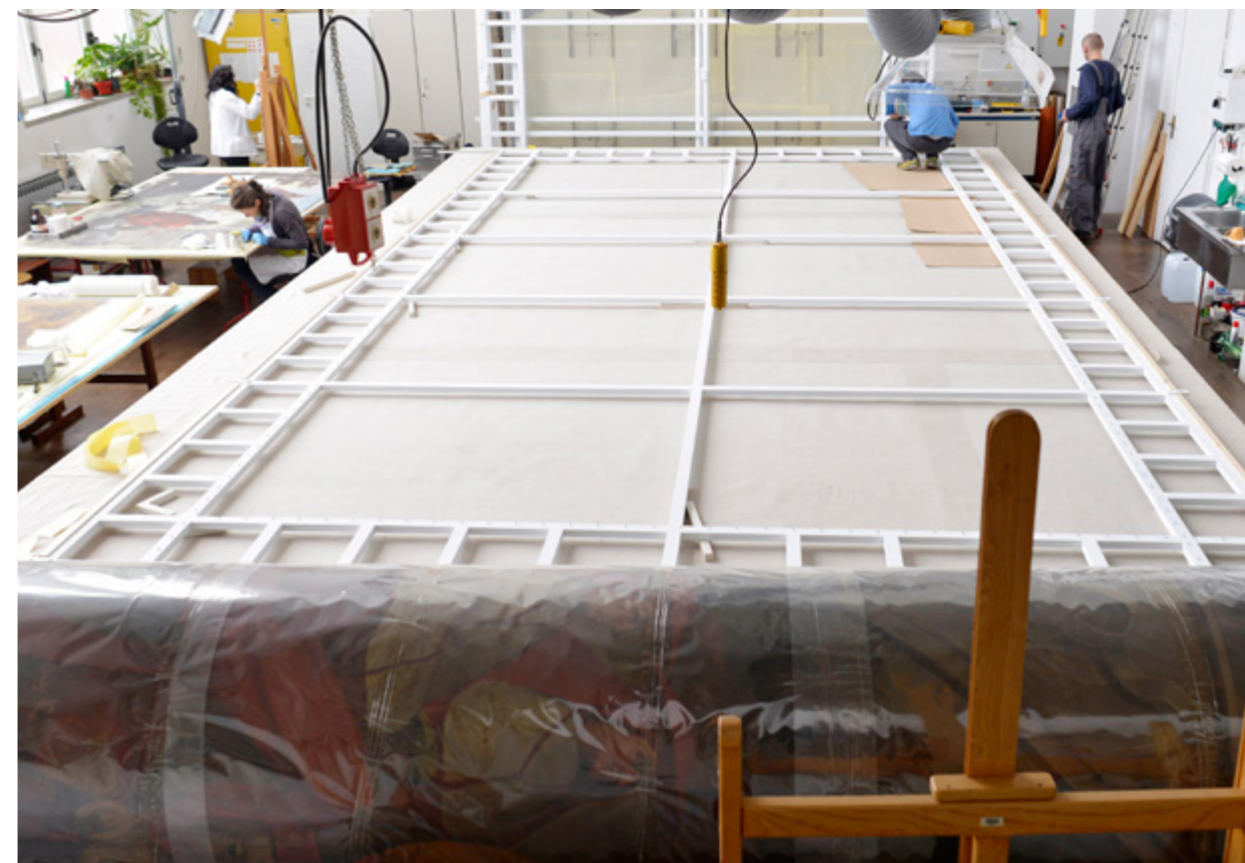
Slika 35. Sveta obitelj, Girolamo Sicciolante Sermoneta, 16. st., Strossmayerova galerija starih majstora, detalj, prije radova

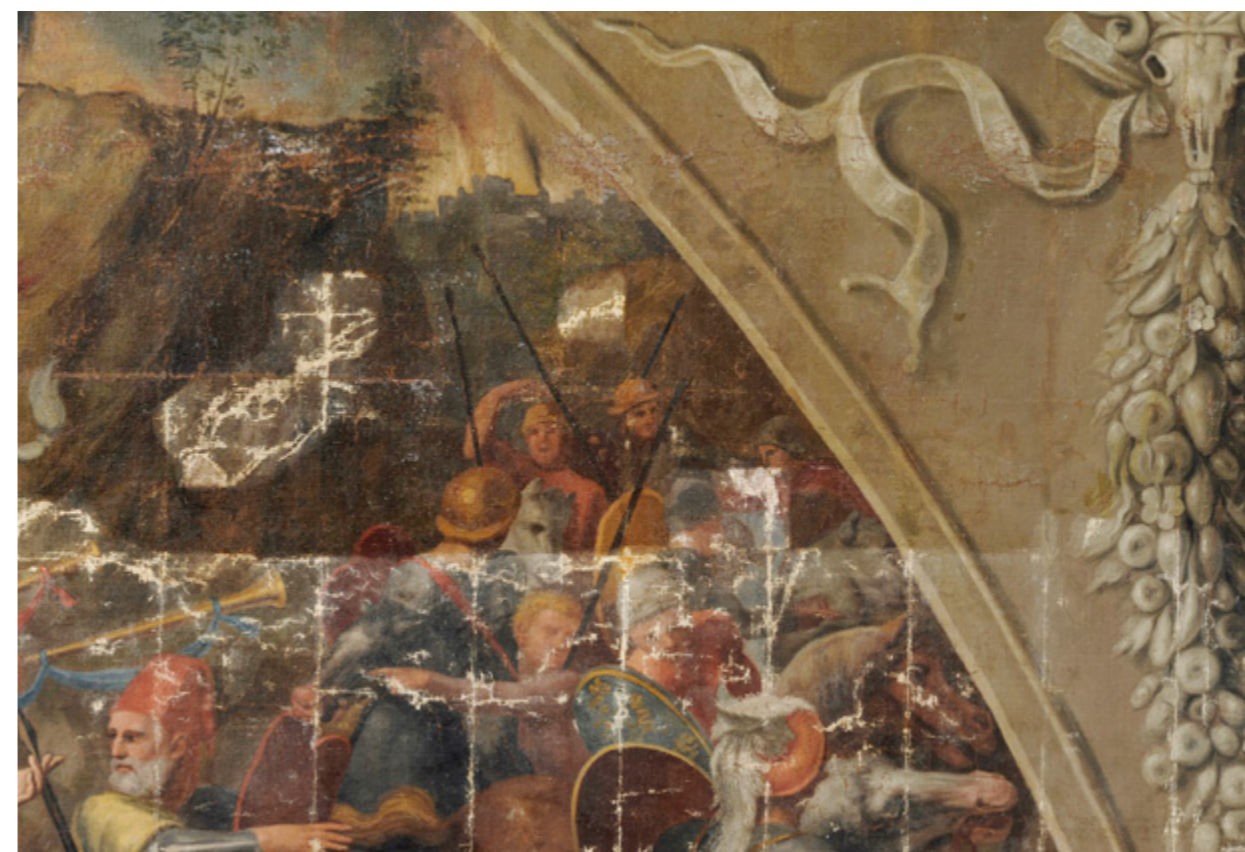
Slika 36. Stanje nakon radova

Slika 37. Papa Leo I. Veliki i Atila, Strossmayerova galerija, Zagreb, stanje prije radova

Slika 38. Papa Leo I. Veliki i Atila, Strossmayerova galerija, Zagreb, napinjanje na novi podokvir

Slika 39. Slika "Papa Leo I. Veliki i Atila", Strossmayerova galerija, Zagreb, detalj tijekom čišćenja

Slika 40. Najveštenje sa svecima, crkva sv. Kvirina, Krk, stanje prije radova

Slika 41. Papa Leo I. Veliki i Atila, Strossmayerova galerija, Zagreb, stanje nakon radova

Slika 42. Bogorodica s Djetetom i svetima Kuzmom i Damjanom, Strossmayerova galerija, Zagreb, stanje prije radova

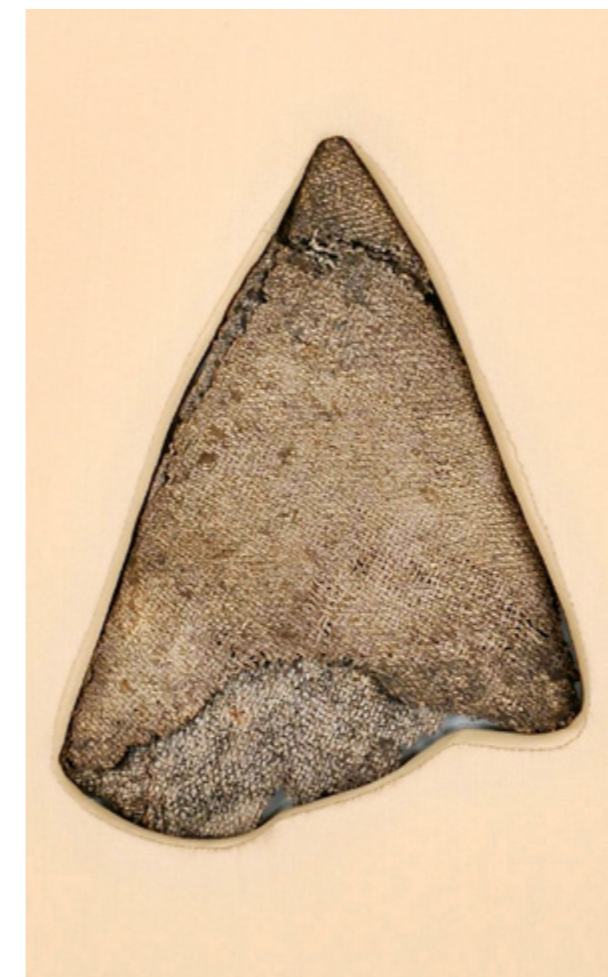
Slika 43. Stanje nakon radova

ODJEL ZA TEKSTIL, PAPIR I KOŽU

Odjel za tekstil, papir i kožu, u sklopu kojega djeluje izdvojeni Odsjek za papir i kožu, zapošljava petnaest konzervatora restauratora od kojih je jedanaest stručnjaka specijaliziranih za predmete od tekstila te četiri stručnjaka čija su uža specijalnost predmeti od papira. Oni su 2014. godine realizirali dvadeset četiri programa zaštite. Također treba istaknuti i da se i u ovom slučaju radi o programima koji se sastoje od većeg broja umjetnina, osobito u sklopu Odsjeka za papir i kožu, pa su se radovi na tom Odjelu u 2014. godini provodili na ukupno trideset šest predmeta od tekstila te osamdeset sedam predmeta na papiru (crteži, grafike, arhitektonski nacrti, plakati i dr.).

Restauriranje umjetnina od papira te ostale dokumentacijske građe dovršeno je prema programu u cijelosti. Programi su između ostalog obuhvaćali grafike i crteže talijanskih majstora iz Kabineta grafike HAZU-a, različite dokumente iz Dubrovačkih muzeja, Pomorskog muzeja u Dubrovniku, Dubrovačke biskupije i Opatske riznice u Korčuli. Posebno treba istaknuti dovršetak radova na papirusu iz Knjige mrtvih Pesger-Khonsua iz Arheološkog muzeja u Zagrebu.

Od programa restauracije tekstila posebno se ističu radovi na odijelu višeg službenika Dubrovačke Republike iz Kneževa dvora u Dubrovniku, radovi na fragmentu srednjovjekovne kapuljače iz Arheološkog muzeja u Zagrebu te restauracija časničkog šešira iz doba Napoleonovih ilirskih provincija iz Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu. Također treba izdvojiti radove na pluvijalu iz župne crkve sv. Mihovila u Žminju datiranom u 16. stoljeće te radove na dalmatici biskupa Mikulića s prikazom sv. Ivana evanđelista iz katedrale Uznesenja Marijina u Zagrebu.

Slika 44. Fragment srednjovjekovne kapuljače, Arheološki muzej Zagreb, stanje nakon radova

Slika 45. Kaput odijela višeg službenika Dubrovačke republike, Knežev dvor, Dubrovnik, stanje nakon radova

Slika 46. Časnički šešir iz doba Napoleonovih ilirskih provincija, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, stanje prije radova

Slika 47. Časnički šešir iz doba Napoleonovih ilirskih provincija, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb, stanje nakon radova

Slika 48. Papirus Knjige mrtvih, Arheološki muzej Zagreb, stanje nakon radova

RADIONICA ZA METAL

Radionica za metal u 2014. godini radila je iznimno otežano zbog odlaska dvojice djelatnika u mirovinu. Zato su neki programi zaštite umjetnina od metala prebačeni u Restauratorski odjel Zadar gdje je zaposlen restaurator specijaliziran za predmete od metala. U toj su radionici realizirani programi restauracije dviju pušaka iz 19. stoljeća i mača plamenca iz 17. stoljeća iz Gradskog muzeja Varaždin te četiriju kubura i dva jatagana u vlasništvu Viteškog alkarskog društva u Sinju. Uz njih, u Zagrebu su dovršeni radovi na ruskoj časničkoj sablji i cijevi turske puške iz Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci.

RESTAURATORSKI ODJEL DUBROVNIK

U dubrovačkom odjelu Hrvatskog restauratorskog zavoda zaposleno je petnaest konzervatora restauratora, od kojih je pet stručnjaka za konzervatorsko-restauratorske radove na papiru zaposleno na izdvojenom Odsjeku za papir. Oni su u 2014. godini realizirali dvadeset osam programa konzervatorsko-restauratorskih radova na različitim vrstama kulturnih dobara.

Posebno se ističu radovi na poliptihu sljedbenika Paola Veneziana iz crkve Gospe od Šunja na Lopudu, djelu koje je tijekom vremena pretrpjelo drastične intervencije i interpretacije pa se uz provođenje konzervatorsko-restauratorskih postupka razrađivala i njegova virtualna rekonstrukcija. Od slika na drvu i platnu treba istaknuti veliku oltarnu sliku Svih svetih iz istoimene crkve u Blatu na Korčuli, koju je u 16. stoljeću potpisao slikar Girolamo da Santacroce te niz oltarnih pala i slika iz dubrovačke katedrale koje su s vremenom dislocirane u depo Dubrovačke biskupije; među njima se ističe „Krist predaje ključeve sv. Petru“ s izvornim baroknim okvirom. Odjel je radio i na održavanju stropnog oslika dubrovačkog teatra koji je kreirao Vlaho Bukovac. Osim toga, u crkvi Gospe od Šunja na Lopudu nastavljeni su radovi restauriranja velikog glavnog oltara iz početka 16. stoljeća, a od polikromiranih drvenih skulptura dovršeno je renesansno raspelo postavljeno na oslikanoj gredi iznad svetišta u dominikanskoj crkvi sv. Vinka u Čelopecima pokraj Dubrovnika.

Restauriranje umjetnina od papira te ostale dokumentacijske i knjižne građe dovršeno je na dubrovačkom Odsjeku za restauriranje papira prema programu. Obuhvaćene su grafike i dokumenti iz Kneževa dvora i Pomorskog muzeja u Dubrovniku, Dubrovačke biskupije, Opatске riznice u Korčuli, crkve Pomoćnice kršćana u Orebiću, u rasponu od grafika prema Van Dycku, Ljube Babića, do veduta, portreta i pomorskih karata te srednjovjekovnih pergamenata.

Slika 49. Napuljski slikar, Krist predaje ključeve sv. Petru, 17. st., depo Dubrovačke biskupije, stanje nakon radova

Slika 50. Oslikana greda iznad svetišta, crkva sv. Vinka, Čelopeci, stanje nakon radova

RESTAURATORSKI ODJEL SPLIT

Odjel Hrvatskog restauratorskog zavoda u Splitu 2014. godine obilježio je šezdesetu obljetnicu. U sklopu Odjela djeluje sedamnaest konzervatora restauratora specijaliziranih za radove na pokretnim kulturnim dobrima. Realizirano je dvadeset programa konzervatorsko-restauratorskih radova na raznim vrstama kulturnih dobara.

Ističu se radovi na slikama na drvu sa Šolte i iz Trogira, poglavito na slici Bogorodice s Djetetom iz 14. stoljeća, pripisane slikaru Benedictusu, te radovi na poliptihu Dujma Vučkovića iz 15. stoljeća. Posebnu važnost ima konzervatorsko-restauratorski zahvat na Buvininim vratnicama splitske katedrale nastalim 1204. godine, na kojima su provedena istraživanja, dokumentiranje i dezinfekcija, s obzirom na to da ih je 1907./1908. godine radikalno restaurirala austrijska Centralna komisija. Dovan je i renesansni okvir slike Bogorodice s Djetetom, sv. Jurjem i sv. Ivanom Krstiteljem iz samostana benediktinki u Krku (ukradene 1993. godine) pa je cjelina napokon objedinjena. Također je u cijelosti restaurirana velika slika (300 x 450 cm) Bogorodice sa svecima, naivnog slikara iz 18. stoljeća Filippa Naldija iz crkve sv. Jure u Bačini pokraj Ploča te slikani triptih iz crkve sv. Jelene u Donjem Selu na Šolti, u kojem je tijekom restauriranja prepoznato dosad nepoznato djelo mletačkog slikara Seicenta Mateja Ponzonija.

Od zahvata na drvenoj polikromiranoj skulpturi treba istaknuti rehabilitaciju, restauriranje i valorizaciju-prezentaciju triptiha domaćeg kipara 15./16. stoljeća Franje Čiočića (Čučića) iz Omiša (triptih je početkom 20. stoljeća bio rastavljen i degradiran) te nastavak restauriranja nekadašnjeg renesansnog letnera s figurama apostola iz crkve sv. Stjepana pape u Starom Gradu na Hvaru. Od radova na namještaju radi se na baroknom sakristijskom ormaru s intarzijama u franjevačkoj crkvi u Zaostrogu (koji su posebno složeni zbog dimenzija i trajnog funkcioniranja sakristije) te dovršetak konzervacije-restauracije trimaux ormara tipa vitrine oslikanog grbom obitelji Garanjin iz njihove obiteljske palače u Trogiru.

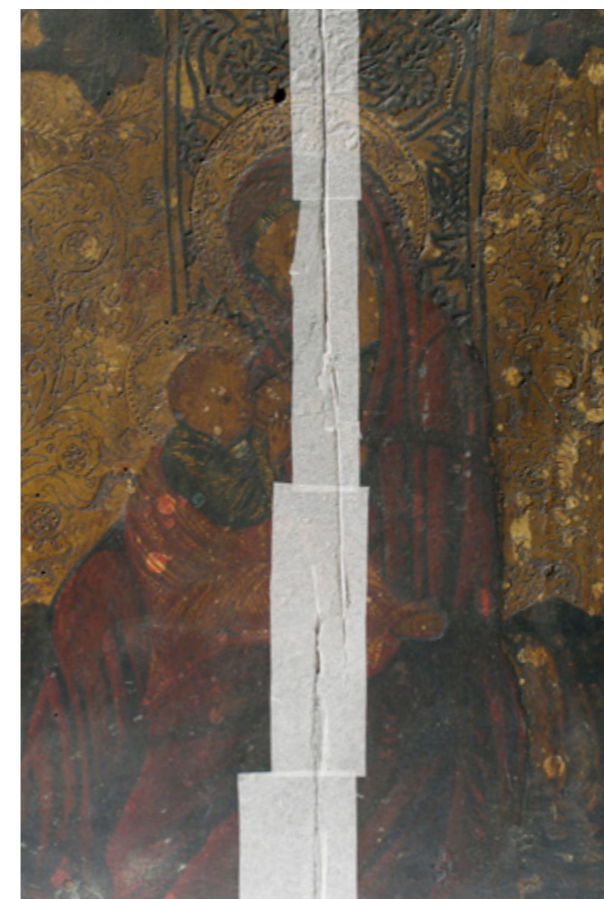
Slika 51. Bogorodica sa svecima, crkva sv. Jure, Bačina, stanje nakon radova

RESTAURATORSKI ODJEL JURŠIĆI

U Restauratorskom odjelu u Juršićima zaposlena su četiri konzervatora restauratora koji su u 2014. godini realizirali šest programa zaštite pokretnih kulturnih dobara. Treba istaknuti dovršene konzervatorsko-restauratorske radove na oltarnim palama „Presveto Trojstvo“ i „Bogorodica sa sv. Augustinom i sv. Monikom“ u župnoj crkvi sv. Feliksa i Fortunata u Šišanu. Uz zahvat na drvenom tabernakulu iz iste crkve, gotovo cijeli inventar spašen je od propadanja i degradacije.

RESTAURATORSKI ODJEL RIJEKA

U sklopu Restauratorskog odjela u Rijeci djeluju tri konzervatora restauratora. Oni su u 2014. realizirali šest programa zaštite pokretnih kulturnih dobara, od kojih se posebno ističe nastavak konzervatorsko-restauratorskih radova na velikim drvenim oltarima u Belgradu i u Vrbniku, koji zahtijevaju složene postupke sanacije konstrukcije i dijelova arhitekture retabla uz velik broj preslikanih skulptura. Od slika na drvu i platnu nastavljeni su radovi na restauriranju slika na drvu i ikona 15./16. stoljeća iz pravoslavne crkve u Rijeci, radovi na poliptihu Bartolomea Vivarinija iz franjevačke crkve sv. Eufemije u Kamporu na Rabu te na oltarnoj pali Bernardina Licinija iz franjevačke crkve u Krku. Ta djela, jedna od najznačajnijih primjera slikarstva 15. i 16. stoljeća na sjevernom Jadranu, zatečena su s nizom velikih oštećenja. Zbog tehničke složenosti i dimenzija te uočenih problema iz prethodnih restauratorskih zahvata, radovi se obavljaju u fazama.

Slika 52. Bogorodica s Djetetom, crkva sv. Nikole, Rijeka, stanje prije radova

Slika 53. Stanje nakon radova

RESTAURATORSKI ODJEL U ZADRU

U Restauratorskom odjelu u Zadru djeluju četiri konzervatora-restauratora koji su 2014. godine realizirali deset programa konzervatorsko-restauratorskih radova na pokretnim kulturnim dobrima. Posebno treba istaknuti konzerviranje-restauriranje predmeta od metala: restaurirana su gotička ophodna raspela iz Zadra i Tkona, muzejski predmeti iz Varaždina te su realizirani radovi na obnovi predmeta od metala iz viteške igre „Sinjska alka“, preuzeti iz zagrebačke radionice za restauriranje metala, koja trenutačno nije aktivna zbog odlaska djelatnika u mirovinu. Osim toga, uz oltarnu palu sv. Nikole sa sv. Lukom i sv. Jeronimom iz crkve sv. Anselma u Ninu te niz oltarnih pala iz Zadra, Dikla i Ždrilca, treba istaknuti dovršavanje konzervatorsko-restauratorskih radova na jednom od remek-djela na hrvatskom Jadranu, poliptiha Vittorea Carpaccia sa Stalne izložbe crkvene umjetnosti (SICU) u Zadru.

Slika 54. Sv. Nikole sa sv. Lukom i sv. Jeronimom, crkva sv. Anselma, Nin, stanje nakon radova

Slika 55. Kubura, Viteško alkarsko društvo, Sinj, stanje nakon radova

Slika 56. Procesijsko raspelo, SICU, Zadar, stanje nakon radova

RESTAURATORSKI CENTAR LUSBREG

Restauratorski centar Lusbreg, u sklopu kojega djeluje izdvojeni Odsjek za tekstil, zapošljava ukupno 12 konzervatora-restauratora od čega su 4 stručnjaka specijalizirana za predmete od tekstila. Tijekom 2014. godine realizirali su 14 programa zaštite pokretnih kulturnih dobara. Od njih se posebno ističu dovršetak višegodišnjih radova na oltaru sv. Josipa iz franjevačke crkve sv. Trojstva iz Slavenskog Broda te obnova i povrat oltara sv. Mihovila iz kapele Sv. Doroteje u Logorištu, koji je bio evakuiran 1992. godine i pohranjen u ratnom depou u dvorcu Batthyany u Lusbregu. Također, već se nekoliko godina radi na opsežnom projektu konzervatorsko-restauratorskih radova na glavnom oltaru Sv. Ivana Krstitelja u franjevačkoj crkvi u Varaždinu.

U okviru rada tekstiloteke, u suradnji s konzervatorima Konzervatorskog odjela MK, nastavilo se s rekognosciranjem terena, prikupljanjem, obradom i pohranom predmeta ugroženog povijesnog crkvenog tekstila s područja SZ Hrvatske.

RESTAURATORSKI ODJEL OSIJEK

U sklopu Restauratorskog odjela u Osijeku, za radove na pokretnim kulturnim dobrima, zaposleno je ukupno 3 konzervatora-restauratora te su oni u 2014. godini realizirali 4 programa konzervatorsko-restauratorskih radova. Od njih se posebno ističe dovršetak radova na korskim klupama sa sjeverne strane svetišta crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Sveticama, koje predstavljaju vrlo rijedak i dragocjen primjerak stolarskog i drvorezbarskog umijeća vrhunskih pavlinskih majstora na području sjeverozapadne Hrvatske na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće; te dovršetak višegodišnjih radova na oltaru sv. Ivana Krstitelja iz crkve Bezgrešnog Začea Blažene Djevice Marije u Valpovu.

Slika 57. Korske klupe na sjevernom zidu svetišta, crkva Rođenja Blažene Djevice Marije, Svetice, stanje nakon radova

Slika 58. Oltar sv. Josipa, crkva sv. Trojstva, Slavonski Brod, stanje nakon radova

Arheološka kulturna dobra

Rad na arheološkim materijalnim kulturnim dobrima organizira se u četiri organizacijske jedinice. U Zagrebu su smješteni Odjel za kopnenu arheologiju, Odjel za restauriranje kopnenih arheoloških nalaza i Odjel za podvodnu arheologiju. U Juršićima je Odjel za kopnenu arheologiju za jedinice izvan Zagreba, zadužen za rad riječke i splitske podružnice u osnivanju.

ODJEL ZA KOPNENU ARHEOLOGIJU

Tijekom 2014. godine su djelatnici Odjela za kopnenu arheologiju sa sjedištem u Zagrebu realizirali ukupno 23 programa zaštite arheološke baštine. Sredstvima Ministarstva kulture RH bilo je financirano 16, a sredstvima ostalih investitora 7 programa. U Odjelu je zaposleno šest djelatnika.

Programima, čiju je realizaciju financiralo Ministarstvo kulture RH, bili su obuhvaćeni radovi na prapovijesnim, antičkim i kasnoantičkim nalazištima (probna arheološka istraživanja u Međimurju, Ludbreg-Vrt Somođi, Generalski Stol-Crkvišće Bukovlje) te na srednjovjekovnim i ranonovovjekovnim profanim i sakralnim objektima. Uz radove na zaštiti i revitalizaciji starih gradova i utvrda (Brijuni, Jelengrad, Krčingrad, Barilović, Kostelgrad, Čuntić) te naselja (Turčišće), djelatnici Odjela za kopnenu arheologiju proveli su i istraživanja na benediktinskim (Bijela, Rudina) i pavlinskim (Streza, Moslavačka gora, Petrova gora) samostanskim sklopovima te na pojedinačno zaštićenim sakralnim objektima (Žumberak, crkva sv. Nikole Biskupa). Na predmetnim su nalazištima i objektima provedena istraživanja (sustavna, revizijska i zaštitna), a na nekima su izvedeni građevinski radovi na konzerviranju i rekonstrukciji u svrhu prezentiranja. Većina navedenih programa odvija se u kontinuitetu, dok su tri započeta tijekom 2014. godine.

Svi navedeni programi realizirani su u cijelosti do 15. prosinca 2014. godine.

Značajan segment rada Odjela za kopnenu arheologiju predstavljaju projekti financirani od strane vanjskih investitora. Posebno valja istaknuti izvrsnu suradnju s gradovima Popovačom (Jelengrad), Pregradom (Kostelgrad) i Novim Vinodolskim (utvrda Lopar), općinama Križ (Okešinec-Sipćina) i Barilović te Općinom Plitvička jezera. Sve su navedene jedinice lokalne samouprave svjesne vrijednosti i potencijala njihove kulturne baštine te su se stoga u realizaciju programa uključile kako financijskim sredstvima potrebnima za radove, tako i raznim načinima promoviranja.

Nadalje, provedena su zakonom propisana zaštitna arheološka istraživanja pri velikim infrastrukturnim projektima („Hrvatske vode d.o.o.“, Gornje Mekuše-sv. Jakov u Gazi; „Privreda d.o.o.“, magistralni cjevovod Sisak-Petrinja-Lekenik; Općina Barilović, cesta).

Pri realiziranju navedenih programa, bilo da se radilo o zaštitnim, sustavnim ili revizijskim istraživanjima, izradi nacrtne dokumentacije i tehničkih opisa objekata ili pak o nadzoru nad konzervatorsko-restauratorskim radovima, svi su radovi provedeni u skladu sa međunarodno priznatim metodama rada.

U svrhu prezentiranja dijela navedenih radova, djelatnici Odjela su rezultate predstavili tijekom 2014. godine na nekoliko međunarodnih znanstvenih skupova i javnih tribina te su objavili veći broj znanstvenih radova. Valja navesti i kako djelatnici Odjela sudjeluju u nastavi Filozofskog fakulteta u Zagrebu te provode praktičnu nastavu na nalazištima.

Tijekom 2014. godine je u okviru djelovanja Odjela izdana monografija „Stari grad Barilović-10 godina arheoloških istraživanja“ koja je predstavljena uz prigodnu izložbu (sufinanciranje Općina Barilović) te su održani znanstveno-stručni skup i izložba „Stoljeće nakon Laszowskog“ (sufinanciranje Grad Zagreb).

Djelatnost Odjela može se predstaviti na primjeru ovogodišnjih radova provedenih na benediktinskoj opatiji sv. Mihovila Arkandela na Rudini. Tijekom 2014. godine provedena su revizijska arheološka istraživanja opatijske crkve. Nakon tih radova je istražen objekt pomno dokumentiran. Potom su uz stručni nadzor provedeni građevinski radovi na konzerviranju i rekonstrukciji. Po dovršetku radova napravljen je opsežni elaborat u kojem su, uz opisane radove, uključeni i

rezultati povijesno-arhivskih istraživanja, obrada pronađenih pokretnih arheoloških nalaza, antropološka analiza osteološkog materijala, snimak postojećeg stanja nakon istraživanja s pripadajućim tehničkim opisom objekta te prijedlog nastavka građevinskih radova na konzerviranju i rekonstrukciji.

Slika 59. Rudina, opatijska crkva sv. Mihovila Arkandela, pogled sa zapada po dovršetku revizijskih istraživanja

Slika 60. Stanje nakon građevinskih radova na konzerviranju i rekonstrukciji temelja i baza stubova

ODJEL ZA KOPNENU ARHEOLOGIJU ZA JEDINICE IZVAN ZAGREBA

Tijekom 2014. godine Odjel za kopnenu arheologiju sa sjedištem u Juršićima obavio je arheološka istraživanja i konzervatorsko-restauratorske radove na tri programa koje financira Ministarstvo kulture i koja vode djelatnici Odjela (dva kontinuirana i jedan novi program) te jednom projektu koji se realizira pod vodstvom djelatnika Restauratorskog odjela u Osijeku. Osim toga djelatnici odjela započeli su povijesna i arheološka istraživanja na jednom projektu sufinanciranom od strane Ministarstva kulture RH koji se realizira sredstvima pretprikladnih fondova IPA Prekogranična suradnja Slovenija-Hrvatska, te 14 projekata financiranih od strane ostalih investitora. U Odjelu su stalno zaposlena dva djelatnika, a dva su na ugovor na određeno.

Realizacija projekata financiranih od strane Ministarstva kulture RH usmjerena je na zaštitu ugroženih spomenika kulture koji zahtijevaju sustavan višegodišnji pristup u cilju njihove sanacije i obnove. Tijekom 2014. godine nastavljeni su radovi arheoloških istraživanja i konzervatorsko-restauratorskih zahvata na srednjovjekovnoj utvrdi Possert kod Cerovlja i srednjovjekovnoj kuli Turnina kod Rovinja. Tijekom protekle godine pokrenut je projekt arheoloških i konzervatorskih radova na srednjovjekovnoj utvrdi Paz kod Cerovlja kojoj je zbog lošeg stanja u kojem se nalaze njezini građevinski ostaci prijetilo značajnije nepovratno oštećivanje sačuvanih struktura. Djelatnici odjela sudjelovali su i u projektu zaštitnih radova na srednjovjekovnoj utvrdi Kolodvar koja se nalazi u Osječko-baranjskoj županiji, a kojeg vode djelatnici Restauratorskog odjela u Osijeku.

Slika 61. Utvrda Possert tijekom radova

Tijekom 2014. započeti su radovi na projektu "Claustra – kameni branici Rimskog carstva, IPA prekogranična suradnja Slovenija-Hrvatska". Projekt se financira sredstvima pretpristupnih fondova IPA Prekogranična suradnja Slovenija-Hrvatska. Vodeći partner projekta je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Ostali partneri iz Slovenije su Narodni muzej Slovenije i Inštitut Ivan Michler, a iz Hrvatske Hrvatski restauratorski zavod, Primorsko-goranska županija i Udruga Žmergo iz Opatije. Ukupna vrijednost projekta u trajanju od 15 mjeseci je 604.200,48 € ili oko 4.580.000,00 kn, pri čemu je udio HRZ-a 121.867,92 € ili oko 923.760,00 kn, od čega 15% javnog sufinanciranja iznosi 138.560,00 kn.

Važan segment rada Odjela za kopnenu arheologiju sa sjedištem u Juršićima predstavljaju projekti financirani od strane vanjskih investitora. Ovakvi su projekti u pravilu vezani uz zaštitne arheološke radove, odnosno najčešće prethode određenim građevinskim radovima. Među spomenutim zaštitnim arheološkim radovima izdvajamo istraživanja na trgu I. Koblara u Rijeci, nadzor nad građevinskim radovima na arheološkom parku Principij u Rijeci, arheološka istraživanja utvrde Čanjevo u Općini Visoko, arheološka istraživanja na utvrdi Petrpilosa kod Buzeta, arheološka istraživanja prilikom sanacije dijela srednjovjekovnih bedema Plomina, arheološka sondiranja uz crkvu Sv. Nikole u Zadru te arheološki nadzor prilikom izgradnje vodovodne i kanalizacijske mreže u Sv. Lovreču Pazenatičkom. Svi navedeni radovi obavljani su u skladu s najvišim standardima arheološke struke.

Sastavni dio svih arheoloških radova je njihova prezentacija putem predavanja na različitim znanstvenim kongresima, kao i putem objavljivanja znanstvenih članaka i različitih izložbi. Djelatnici odjela su tijekom 2014. g. sudjelovali na nekoliko znanstvenih kongresa, objavili nekoliko znanstvenih radova te organizirali izložbu "Ljubićeva pećina, istraživanja 2008-2011." koja je realizirana u suradnji sa Musee d' Anthropologie de Monaco.

Među projektima koji su realizirani tijekom 2014. godine izdvajamo višegodišnji projekt arheoloških istraživanja i konzervatorsko-restauratorskih zahvata na srednjovjekovnoj utvrdi Possert. Utvrda se nalazi u Općini Cerovlje u Istarskoj županiji, a upisana je u Registar kulturnih dobara RH pod oznakom Z-3102. Projekt se provodi od 2007. godine od kada je arheološki istražen veći dio lokaliteta te su sanirani svi najugroženiji segmenti arhitektonskih ostataka utvrde. Prošlogodišnjim radovima, tijekom kojih su konzervirani svi arhitektonski ostaci pronađeni prilikom višegodišnjih arheoloških istraživanja, dovršeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na ovom lokalitetu čime je Possert postao prva cjelovito sanirana utvrda u Istarskoj županiji. Na taj su način stvoreni su svi preduvjeti da se tijekom 2015. g. spomenik oplemeni sadržajima koji će ga približiti javnosti i posjetiteljima. Planirano je postavljanje informativne ploče s podacima o utvrdi, zaštitne ograde i konstrukcije kojom će posjetitelji moći pristupiti u kulu, popeti se na njen vrh odakle će moći razgledati okolicu. Završetak projekta predviđen je tijekom 2015. g. za što su osigurana sredstva Ministarstva kulture RH i Istarske županije.

ODJEL ZA PODVODNU ARHEOLOGIJU

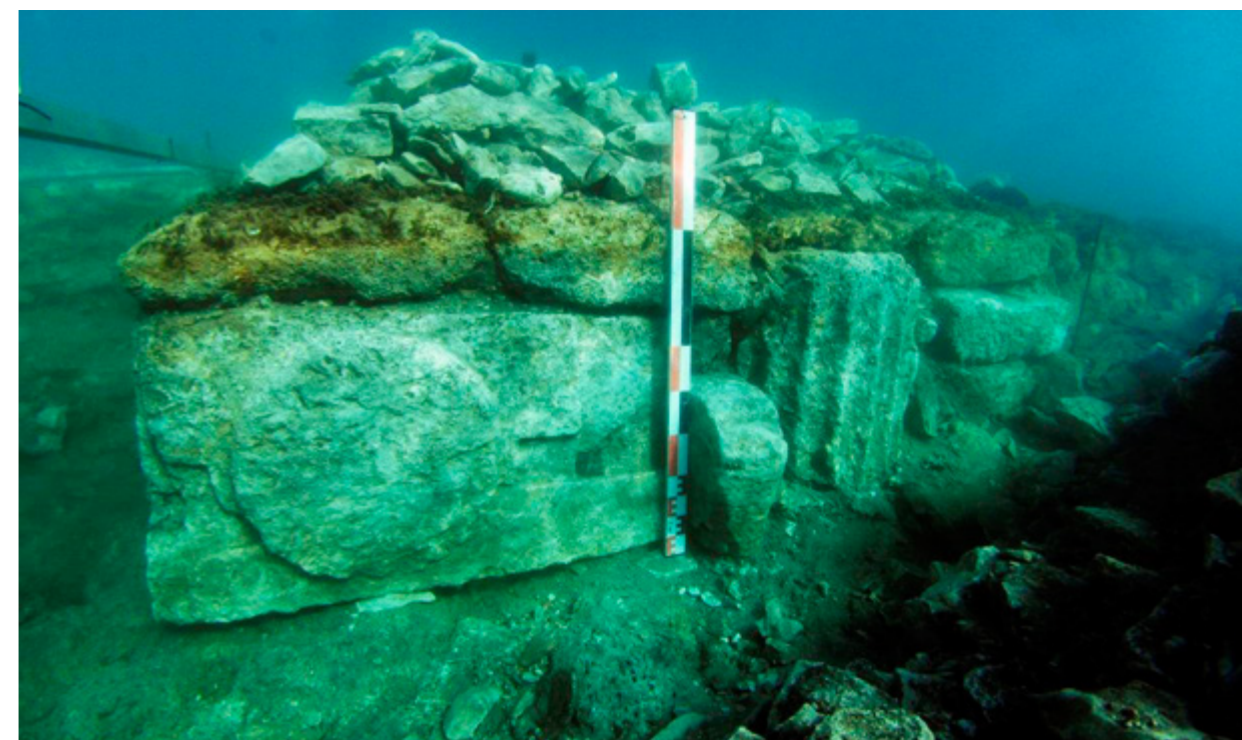
Tijekom 2014. godine djelatnici Odjela za podvodnu arheologiju sa sjedištem u Zagrebu realizirali su četrnaest programa zaštite arheološke baštine (sredstvima Ministarstva kulture RH financirano je šest, dva programa su sufinancirana od strane JUNP Mljet i Općine Medulin, a sredstvima ostalih investitora financirano je osam programa). U Odjelu je zaposleno šest djelatnika.

Programima čiju je realizaciju financiralo Ministarstvo kulture RH bili su obuhvaćeni višegodišnjim rekognosciranjima i istraživanja podmorja istarskog, ličko-senjskog i splitskog akvatorija, gdje se nastavila suradnja s Lučkom kapetanijom Split, Obalnom stražom, Pomorskom policijom i Specijalnom policijom te kopnenih voda na području Karlovačke županije. Riječ je o programima: Split – podmorje Splitsko-dalmatinske županije, Podvodni arheološki lokaliteti Ličko-senjske županije (rekognosciranje), Karlovac - Kamensko rimski brodolom, Pula - moderni brodolomi u podmorju Istre, Medulin – arheološki lokalitet Vižula „podmorje“ uz sufinanciranje Općine Medulin i u suradnji s Ludwig Boltzmann Institute for Archaeological Prospection and Virtual Archaeology iz Beča te Otok Mljet – pličina Sv. Pavao, brodolom 16. st. uz sufinanciranje JU NP Mljet. Na natječaj EU (IPA Crna Gora-Hrvatska) prijavljen je projekt „South Adriatic Archaeological Tour“.

Osim redovnih programa Ministarstva kulture RH, izvedeni su programi za vanjske investitore: stručni uvidaj prilikom snimanja dokumentarnog filma aviona "B-24 Liberator" u podmorju otoka Visa, arheološko podvodno rekognosciranje HEP TE Plomin, rekognosciranje podmorja ispred rta Suha Punta na otoku Pagu te podmorja Dugog otoka i podvodno arheološko istraživanje u Kaštel Štafliću – Resnik.

Dosadašnji rezultati istraživanja prezentirani su putem stručnih predavanja na više kongresa i savjetovanja te objavljeni u stručnim i znanstvenim radovima u domaćoj i stranoj periodici. Na Università Ca' Foscari u Veneciji održana je promocija knjige „Sveti Pavao Shipwreck: A 16th Century Venetian Merchantman from Mljet, Croatia“, zajedničkog projekta djelatnika Odjela za podvodnu arheologiju HRZ-a i Dipartimento di Studi Umanistici, Università Ca' Foscari u Veneciji. U suradnji s općinom Medulin i Arheološkim muzejom Istre djelatnici Odjela realizirali su izložbu „Antički sjaj općine Medulin“.

Među programima koji su realizirani tijekom 2014. g. izdvajamo program „Medulin – arheološki lokalitet Vižula „podmorje“ u sklopu kojega se provode višegodišnja podvodna arheološka istraživanja kompleksa antičke vile na poluotoku Vižula. Na poluotoku je tvrđeno 8 građevinskih sklopova označenih slovima od A do H, koji čine ostatke rustične vile, termi, gospodarskih i lučkih objekata, ceste te drugih dijelova pripadajuće infrastrukture poput cisterni i kanala. U 2014. g. uz podvodno arheološko istraživanje na području antičkog mola – objekt F i nacrtne dokumentacije antičke arhitekture u zoni plime i oseke objekta A, E i F, ove je godine provedeno i prvo istraživanje antičke Vižule uporabom nedestruktivnih metoda arheološkog pregleda u suradnji s Ludwig Boltzmann Institute for Archaeological Prospection and Virtual Archaeology iz Beča. Georadarom je pregledano oko 35 000 m², a analizom dobivenih podataka postaviti će se temelji za buduća istraživanja na antičkoj vili.

Slika 62. Vižula, Objekt F, kasnoantički mol građen građevinskim elementima iz ranijih faza antičke vile

ODJEL ZA RESTAURIRANJE KOPNENIH ARHEOLOŠKIH NALAZA

Tijekom 2014 godine, u sklopu Odjela za restauriranje kopnenih arheoloških nalaza je radilo troje stalno zaposlenih djelatnika i 5 zaposlenih na autorskim ugovorima. Ukupno je obrađeno 772 predmeta od metala, keramike, stakla, kamena i organskih materijala. Dva su programa financirana od strane Ministarstva kulture RH: Zvonimirovo – srednjovjekovno i keltsko groblje Veliko polje i Nuštar - Dvorac Khuen Belassy - avarski nalazi, a pet su ih financirali vanjski investitor: Buzadovec – Vojvodice, srednjovjekovni arheološki nalazi, Varaždin – Paka, željezni predmeti, Virovitica - crkva sv. Roka, željezni nalazi, Virje - Volarski breg, metalni nalazi i Lobar - Majka Božja Gorska, metalni nalazi. Pri provedbi programa je ostvarena suradnja sa Institutom za arheologiju na restauriranju i konzerviranju arheoloških nalaza sa lokaliteta Buzadovec -Vojvodice, Zvonimirovo - Veliko polje i Virje - Volarski breg, s Gradskim muzejom Varaždin na željeznim predmetima s utvrde Paka, s Gradskim muzejom Vinkovci na restauriranju avarskih nalaza iz Nuštra, s Gradskim muzejom Virovitica na restauriranju željeznih predmeta pronađenih kod crkve sv. Roka i Centrom za ranosrednjovjekovna istraživanja Zagreb – Lobar na brojnim metalnim nalazima iskopanih kod crkve Majke Božje Gorske. Uz realizaciju navedenih programa je obrađen i veliki broj nalaza s lokaliteta koje istražuju arheolozi Službe za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Program Lobar - Majka Božja Gorska, metalni nalazi možemo izdvojiti kao uspješnu realizaciju u 2014. godini. Financiran je prema ugovoru s Centrom za ranosrednjovjekovna istraživanja Zagreb – Lobar. Ovaj se lokalitet istražuje dugi niz godina pod vodstvom prof. dr. sc. Krešimira Filipca. Konzervirano je i restaurirano 50 metalnih predmeta pronađenih 2013. godine. Obrađeni su nalazi novca, nakita i uporabnih predmeta od bakrene legure, srebra i kositra iz perioda antike, srednjeg i novog vijeka. Primijenjeni su najsuvremeniji postupci i restauratorske tehnologije. Planira se nastavak uspješne suradnje. Među restauriranim predmetima s ovog važnog arheološkog lokaliteta treba posebno izdvojiti dva ranosrednjovjekovna moravska dugmeta izrađena od srebra filigranskom metodom, čije je restauriranje predstavljalo poseban izazov.

Slika 63. Vižula, antička vila, 1-4. st.: ortofotografski snimak arheološkog lokaliteta Vižula s naznačenim objektima i područje geofizičkih istraživanja antičke vile.

Slika 64. Moravsko dugme, Lobar - Majka Božja Gorska, stanje prije i nakon radova

Posebni projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok - Vukovar - Vučedol“

Temeljem Okvirnog ugovora o zajmu, br. F/P 1511 (2005), između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe za projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok – Vukovar – Vučedol“, Ministarstvo kulture RH formiralo je Upravu projekta, a obvezu provedbe dijela Projekta koji se odnosi na obnovu graditeljske baštine Vukovara (dvanaest kuća u baroknoj jezgri i kompleks Dvorca Eltz) i obnovu graditeljske baštine Iloka (dvorac Odescalchi, tvrđavski plato i zidine, franjevački samostan i Žitnica), posebnim ugovorima prenijelo na Hrvatski restauratorski zavod.

I. GRADITELJSKA BAŠTINA VUKOVARA: BAROKNA JEZGRA

I.2. KUĆA PAUNOVIĆ, ULICA DR. FRANJE TUĐMANA 7

U baroknoj jezgri Vukovara tijekom 2014. godine izvođeni su radovi samo na kući Paunović u Ulici dr. Franje Tuđmana br. 7. Završeni su krajem ožujka 2014. godine iako prema ugovoru svi radovi nisu bili izvedeni, ali zbog financijskih teškoća izvođač građevinskih radova „Vuković Company“ nije mogao iste i završiti. Prijetio mu je stečaj u koji je otišao početkom mjeseca lipnja 2014. Iz tog razloga odlučeno je radove okončati. Dana 27. 02. proveden je stručni pregled radova u organizaciji stručnih službi Grada Vukovara. O pregledu je sačinjen Zapisnik u kojem su konstatirani određeni nedostaci radova koje izvođač zbog spomenute financijske situacije nije mogao otkloniti. Primopredaja radova i Okončani obračun s izvoditeljem radova provedeni su 03. travnja 2014. U odnosu na ugovorene radove izvedeno je 10% manje radova.

Slika 65. Vukovar, Kuća Paunović, Ul. F. Tuđmana 7, dvorišno pročelje, stanje nakon obnove

Slika 66. Vukovar, Kuća Paunović, Ul. F. Tuđmana 7, ulično pročelje, stanje nakon obnove

Primopredaja izvršenih radova vlasnicima: poslovnog prostora u prizemlju s ulične strane, „Velepromet“ i većeg dijela kuće s dijelom prizemlja, I, II i III kata, Teodori Tomašević Buch provedena je 16. srpnja 2014. godine. Vlasnik poslovnog prostora u prizemlju s dvorišne strane J. Čolak nije se odazvao primopredaji pa je ista za njegov poslovni prostor provedena 17. rujna tekuće godine u nazočnosti punomoćnice, odvjetnice Josipa Čolaka, Martine Alagić. U Zapisnicima o primopredaji radova s vlasnicima priložena je kopija utvrđenih nedostataka konstatiranih tijekom Stručnog pregleda radova koje Izvoditelj radova, zbog financijske blokade, nije otklonio. Vlasnici su preuzeli radove.

II. GRADITELJSKA BAŠTINA VUKOVARA: KOMPLEKS ELTZ

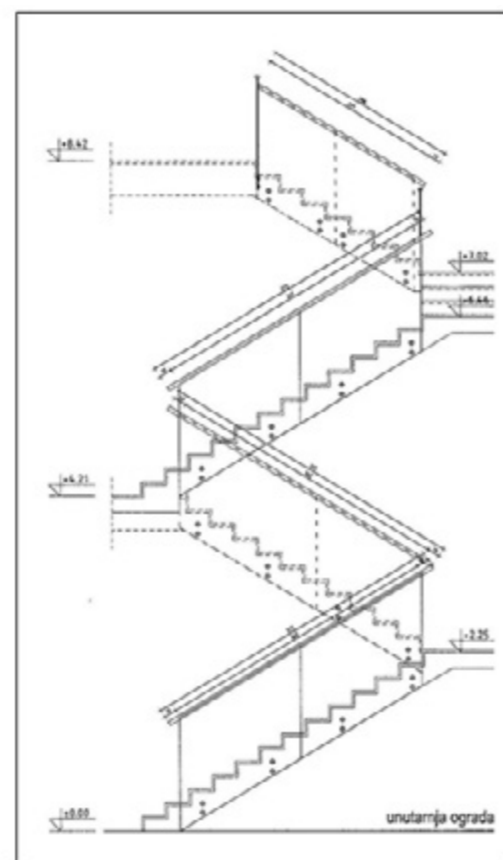
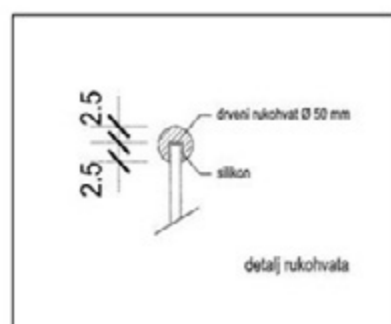
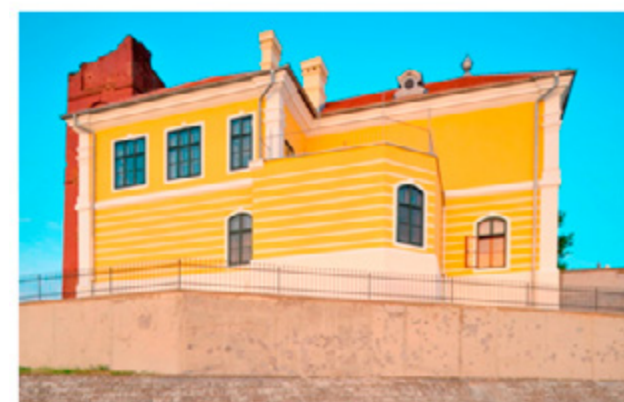
- II. 1. SJEVERNI DIO KOMPLEKSA ELTZ:
- 2.3. ZGRADA KOLNICE
- 2.4. SJEMENARSKA STANICA
- 2.5. VODOTORANJ
- 2.6. KUĆA VRTLARA

Slika 67. Vukovar, Zgrada kolnice - dvorišno pročelje

Slika 68. Vukovar, Zgrada kolnice, dvorišno pročelje, stanje nakon obnove

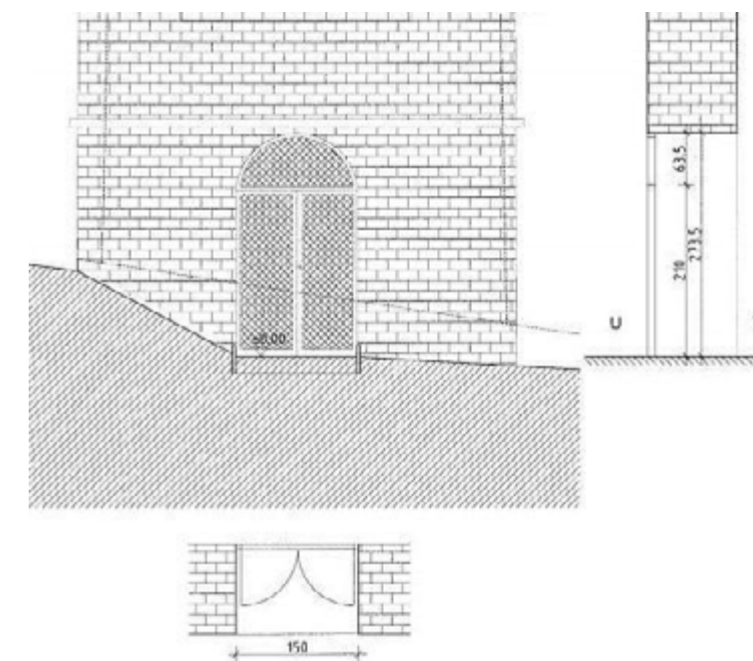

Slika 69. Vukovar: Sjemenarska stanica / Zbirka Bauer, S-Z pročelje gore lijevo i unutarnje stubište

Potvrda izmjena i dopuna projekta (zbog faznog izvođenja radova) kao dio ugovorenih radova dobivena je početkom studenog 2013. Tehnički pregled izvedenih radova obavljen je 20. prosinca 2013. u organizaciji ovlaštene službe Gradskog poglavarstva. Uporabna dozvola za sjeverni dio kompleksa Eltz dobivena je 28. veljače 2014. god. Tijekom provedbe tehničkog pregleda od nadležnih predstavnika za pojedine vrste radova dane su primjedbe u smislu poboljšanja radova korisnih za bolje korištenje građevina. Do kolovoza su uglavnom sve primjedbe otklonjene pa je krajem istog mjeseca proveden Okončani obračun i Primopredaja radova s Izvoditeljem radova. Za kolnicu je bila preporuka da se izvede nadstrešnica uzduž istočnog, dvorišnog pročelja kolnice koja je povijesno i bila postavljena na konzolama (sve sačuvane) iznad lučnih otvora u prizemlju istočnog pročelja. Odlučeno je da se pokrov zbog prozračnosti izvede od staklenih ploča, a ne salonita kako je to bilo u 20. st. na pokrov je montiran sandučasti oluk s dvije vertikale na bočnim stranama. Radovi su izvođeni tijekom mjeseca svibnja 2014.

Za Sjemenarsku stanicu / Zbirka Bauer jedina primjedba stručno/tehničke komisije odnosila se na rješenje parapetne ograde unutarnjeg stubišta, budući je isti izveden od kaljenog stakla vrlo oštih rubova na kojoj može doći do porezotina, a zbog nepovezanosti polja ograde ista je nedovoljno stabilna. Isto se popravilo montažom zaobljenog drvenog rukohvata pričvršćenog u gornjem dijelu ogradnog zida. U tom smislu projektant je ponudio rješenje koje je komisija prihvatila. Projekt je izrađen u ožujku, a radovi izvedeni u travnju 2014. Svi spomenuti nedostaci otklonjeni su tijekom mjeseca svibnja i lipnja tekuće godine.

Obzirom da je zidna struktura Vodotoranja samo konzervirana, što znači da je opeka premazana zaštitnim sredstvom i gornji završetak zida prezidan, pokazala se potreba da se i dijelovi donjeg razdjelnog vijenca i zidne strukture prezidaju jer su oštećenja od gelera bila prevelika. Oštećena, popucana opeka i razrahljena struktura zida dopuštala je ulazak vode u dublje zone u koje su se dijelom naselili kukci. Projektom nije predviđeno da se otvor u prizemlju zatvara, ali zbog nakupljanja lišća i slijevanja vode prema unutrašnjosti, dodatno je pred ulazom izveden vodolovni kanal s rešetkom i bravarska vrata, dimenzije 150/273 cm s rešetkom. Za isto je tijekom ožujka 2014. izrađena dopuna projekta, a radovi su završeni u lipnju iste godine.

Slika 70. Vukovar, Vodotoranj, istočno pročelje, nacrt za bravarska vrata u prizemlju

III. GRADITELJSKA BAŠTINA ILOKA: TVRĐAVSKI PLATO I ZIDINE

U sklopu projekta "Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine – Ilok-Vukovar-Vučedol" istražen je cijeli fortifikacijski kompleks iločke srednjovjekovne citadele, kao i objekti gradskog platoa. Konzervatorsko-restauratorska istraživanja te arheološki i konzervatorski nadzor kontinuirano su pratili radove sanacije. Sva istraživanja su dokumentirana.

Tijekom 2014. nastavljeni su građevinski radovi na cjelinama: istočne zidine, kompleks uz kulu 5, kula 7, hamam s kulom 8, dio obrambenog zida i starija polukula kod velikog bastiona te barbakan.

Na istočnom potezu zidina izvedeni su građevinski radovi sanacije lica zida i kontrafora s vanjske istočne strane. Prilikom radova sanacije peterokutne kule pronađene su izvorne temeljne strukture SZ dijela kule. Uz suglasnost Projektanta konstruktivne sanacije i KO Vukovar, odlučeno je da se gabariti peterokutne kule rekonstruiraju u cijelosti te da se pozicija pješačke staze u njezinu zapadnom dijelu pomakne na poziciju samog pješačkog ulaza, što je 2014. godine dovršeno.

Tijekom provedbe građevinskih i restauratorskih radova na objektima kompleksa uz kulu 5 pronađeni su vrijedni nalazi, a neki od njih, s obzirom na važnost, zahtijevali su promjene i prilagodbe postojećeg projekta prezentacije i konstruktivne sanacije. Na objektima su 2014. izvedena nova krovišta te restauratorski radovi u unutrašnjosti. Čišćenjem gornje zone južnog zida kuće A pronađen je izvorni, srednjovjekovni opekrom zidan odvodni kanal. Uz suglasnost nadležnog KO Vukovar, izmijenjen je postojeći Projekt tako da se omogući prezentacija toga kanala i stražarske staze. Sve su intervencije izvedene suvremenim materijalima. Dodatni radovi na prezentaciji kanala su u završnoj fazi izvođenja.

Slika 71. Ilok, istočni ulaz u grad s peterokutnom kulom i „mostićem“ prema parku

Slika 72. Ilok, odvodni kanal na stražarskoj stazi obrambenog zida istočno od kule 5, pronađen tijekom građevinskih radova 2013., prezentacija nalaza 2014.

Tijekom provedbe građevinskih i restauratorskih radova na objektima kompleksa uz kulu 5 pronađeni su vrijedni nalazi, a neki od njih, s obzirom na važnost, zahtijevali su promjene i prilagodbe postojećeg projekta prezentacije i konstruktivne sanacije. Na objektima su 2014. izvedena nova krovišta te restauratorski radovi u unutrašnjosti. Čišćenjem gornje zone južnog zida kuće A pronađen je izvorni, srednjovjekovni opekrom zidan odvodni kanal. Uz suglasnost nadležnog KO Vukovar, izmijenjen je postojeći Projekt tako da se omogući prezentacija toga kanala i stražarske staze. Sve su intervencije izvedene suvremenim materijalima. Dodatni radovi na prezentaciji kanala su u završnoj fazi izvođenja.

Slika 73. Ilok, kuće A i B tijekom istražnih radova

Slika 74. Sjeverno pročelje kuće A

Nastavljeni su građevinski radovi na kuli 7. Kula je u cijeloj visini konstruktivno povezana dozidavanjem opekrom u pravilnom zidarskom vezu s rekonstrukcijom oštećenih otvora na postojećim zidovima kule. Unutar kule izvedene su čelične horizontalne međukatne konstrukcije sa spiralnim stubištem koje je, kao i krov, dovršeno 2014. godine.

HAMAM I KULA 8

Nastavljeni su građevinski radovi na cjelini hamam i kula 8. Prema projektu konstruktivne sanacije dozidano je sjeverno i istočno pročelje, kupola i osmerokutni prsten na dnu kupole hamama. Staro zidano stubište zamijenjeno je suvremenim čeličnim, koje omogućava prezentaciju pronađenih struktura. Radovi parterne prezentacije dodatno su ugovoreni u lipnju 2014. i u završnoj su fazi izvođenja.

Slika 75. Ilok, pogled na zapadno i južno pročelje hamama prije radova

Slika 76. Pogled na zapadno i južno pročelje hamama, tijekom radova

BARBAKAN

Lice podzida barbakana bilo je sačuvano samo u tragovima, a na mnogim dijelovima uništena je i sama njegova jezgra. Na barbakanu je izvedena sanacija temeljne konstrukcije na dijelu vidljivog plašta, podzidavanjem i dersanjem opeke. Zidano lice vidljivog dijela plašta barbakana potpuno je obnovljeno, a naknadno je dovršena i odvodnja s platoa.

Slika 77. Ilok, podzid barbakana nakon čišćenja samoniklog raslinja

Slika 78. Pogled na obnovljeni podzid barbakana

POLUKULA NA VELIKOM BASTIONU

Tijekom istraživanja konstruktivnog stanja, na istočnom kraju velikog bastiona pronađen je kasnosrednjovjekovni obrambeni zid, građen opekom, a na njegovu zapadnom dijelu starija polukula građena lomljenim kamenom. Provedeni su konzervatorsko-građevinski radovi. Nabava opeke ugovorena je s lokalnim proizvođačem opeke koji je pokrenuo izradu ručno priređene i na tradicionalan način pečene opeke.

Do kraja listopada 2014. izvedeni su svi radovi na obnovi (konzervacija i prezentacija arheoloških nalaza) te je provedena primopredaja radova.

Slika 79. Ilok, podzid barbakana nakon čišćenja samoniklog raslinja

Slika 80. Pogled na obnovljeni podzid barbakana

Posebni projekt "Peristil na Kaptolu – Dani s restauratorima"

Peristil na Kaptolu – dani s restauratorima projekt je Hrvatskoga restauratorskog zavoda organiziran tijekom svibnja 2014. godine u Zagrebu, s ciljem predstavljanja konzervatorsko-restauratorske djelatnosti i njezine uloge u očuvanju kulturne baštine. U tu svrhu odabrani su programi provedenih istraživanja i konzervatorsko-restauratorskih radova na području Splita i njegove okolice. Time se Zavod uključio u obilježavanje 60. godišnjice osnutka restauratorske radionice u Splitu te je povezao dva hrvatska kulturna centra, Split i Zagreb. Aktivnim uključivanjem Društva Splitskana u Zagrebu i Udruge studenata Grada Splita u provedbu projekta istaknuta je vrijednost kulturne komplementarnosti dvaju gradova.

Slika 81. Dizajnersko rješenje za projekt "Peristil na Kaptolu"

Bogati program projekta Peristil na Kaptolu održavao se od 9. do 30. svibnja, a obuhvatio je:

- tri izložbe o izvedenim konzervatorsko-restauratorskim radovima na baštini Grada Splita koje su postavljene u Centru Kaptol (Peristil Dioklecijanove palače, stropni oslik Palače Bajamonti-Dešković na Rivi i podvodna arheološka istraživanja u splitskom podmorju);
- niz popularno-stručnih predavanja o splitskoj baštini i njezinu očuvanju, organiziranih u prostoru Društva Splitskana u Zagrebu;
- prezentaciju konzervatorsko-restauratorskih postupaka u Centru Kaptol (klesanje kamena, čišćenje kamena lase-rom, restauriranje tekstila) u kojima su se posjetitelji mogli i sami okušati te
- likovne radionice za djecu i mlade (spajanje keramičkih fragmenata, izrada mozaika, izrada replika antičkih kovani- ca, oblikovanje glinom, oslikavanje kišobrana motivima Peristila) koje su bile vrlo atraktivne i odlično posjećene.

Vikendom su događanja bila popraćena nastupima studentskih klapa. Tijekom cjelokupnog događanja Hrvatski restau- ratorski zavod predstavio je svoju stručno-znanstvenu izdavačku djelatnost ponuđenim izborom publikacija koje redo- vito objavljuje o važnim konzervatorsko-restauratorskim radovima i istraživanjima.

Manifestaciju Peristil na Kaptolu svečano je otvorila ministrica kulture prof. dr. sc. Andrea Zlatar Violačić, a o projektu i

konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti na otvorenju su govorili i ravnatelj Hrvatskoga restauratorskog zavoda Mario Braun, pomoćnica ravnatelja i voditeljica projekta Biserka Mataković te dr. sc. Zrinka Paladino, zamjenica pročelnika Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode Grada Zagreba.

POSJEĆENOST I POPRAĆENOST DOGAĐANJA

Prostor Centra Kaptol odabran je kao središnje mjesto događanja projekta upravo zato da bi se konzervatorsko-restauratorska djelatnost, o kojoj šira javnost malo zna i rijetko je primjećuje, predstavila što širem krugu građana. Ideja vodilja za izlazak u susret suvremenom čovjeku, koji rijetko ili nikada ne zalazi u muzejske i galerijske prostore, bila je pokazati makar djelić onoga što radimo na kreativan i zabavan način te potaknuti namjernike i slučajne prolaznike na promišljanje o vrijednostima baštine i važnosti njezina očuvanja za buduće generacije.

Procjenjuje se da je projekt posjetilo više od devetsto aktivnih sudionika, ne računajući mnogobrojne posjetitelje Centra Kaptol koji su svakodnevno tijekom tri tjedna prolazili pokraj izložbi, zaustavljali se, čitali, informirali se i širili svoja saznanja o konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti i radu Hrvatskoga restauratorskog zavoda.

Raznovrsnost događanja projekta Peristil na Kaptolu – Dani s restauratorima te njihova primjerenost najširem krugu građana svih generacija i interesnih profila pobudio je iznimno veliko zanimanje medija, što uz neposredno sudjelovanje na događanju povećava broj osoba koje su stekle uvid u rad Zavoda i u konzervatorsko-restauratorsku djelatnost.

Događanje je odlično popraćeno reportažama u sklopu televizijskih programa, i to u šest emisija na Hrvatskoj televiziji, na TV Z1, u tri emisije RTL-a te tri emisije NOVE TV. Radijske reportaže o događanju emitirane su u sklopu dviju emisija na Radiju 101, dviju emisija na Radio Sljemenu te u sklopu sedam emisija na više programa Hrvatskoga radija.

Tridesetak specijaliziranih i općih mrežnih portala opsežno je izvijestilo o Peristilu na Kaptolu, među kojima su i mrežni servisi Ministarstva kulture, Turističke zajednice grada Zagreba, tportal, Culturenet i drugi, dok su informacije o događanju bile dostupne i putem Facebooka i Twittera.

Slika 82. Događanje "Peristil na Kaptolu", prezentacija klesanja kamena

Slika 83. Događanje "Peristil na Kaptolu", dječja radionica izradi mozaika

Istraživanje i dokumentiranje

Temeljna zadaća Službe za istraživanje i dokumentiranje je osiguravanje dokumentacijsko-informatičke i analitičko-istraživačke potpore za kompetentno i visokokvalitetno obavljanje konzervatorsko-restauratorskih zahvata. S jedne strane je velik broj povijesnih, vizualnih i drugih podataka o kulturnim dobrima, kojima se utvrđuje stanje i prema kojima se kvalitetnije određuju problemi zaštite. Brojni podaci nastoje se učiniti stalno dostupnim ne samo restauratorima u ustanovi nego i drugim stručnjacima čija je djelatnost vezana uz kulturna dobra. Uz to su brojni podaci o materijalnoj strukturi nužni, jer njihovo poznavanje i uključivanje spoznaja koje iz toga proizlaze, čini temelj kvalitete održavanja i zaštite kulturnih dobara. Velik raspon vrsta materijala od kojih su izrađena kulturna dobra, tehnološke karakteristike njihova nastanka, interakcije ugrađenih materijala, mikroklimatske i druge degradacije te karakteristike novih materijala koji se danas ugrađuju u kulturna dobra predmet su istraživanja i arhiviranja spoznaja, prema kojima se određuju najbolje tehnike i metode održavanja te postupci restauriranja. Ti se poslovi obavljaju u najužoj suradnji s konzervatorsko-restauratorskim odjelima Zavoda i Konzervatorskim odjelima Ministarstva kulture.

Unutar Službe za istraživanje i dokumentiranje su sljedeći odjeli:

1. Informacijsko-dokumentacijski odjel:
 - Odsjek za konzervatorska istraživanja i dokumentiranje nepokretnih kulturnih dobara
 - Odsjek za konzervatorska istraživanja i dokumentiranje pokretnih kulturnih dobara
 - Odsjek za fotodokumentaciju
 - Arhiv
 - Knjižnica
2. Prirodoslovni laboratorij.

INFORMACIJSKO-DOKUMENTACIJSKI ODJEL

Informacijsko-dokumentacijski odjel zapošljava konzervatore povjesničare umjetnosti, laborante, fotografe čiji su temeljni poslovi istraživanje, organiziranje, evidentiranje i dokumentiranje svih konzervatorsko-restauratorskih zahvata i faza poslova koji se odnose na istraživanje povijesti objekata ili predmeta (arhivska i povijesna istraživanja) te sudjelovanje u konzervatorskim i restauratorskim istraživanjima sa svrhom dokumentiranja nalaza, obradom u vidu izrade elaborata, stručnih mišljenja, ekspertiza, podloga i dr., arhiviranjem nastale dokumentacije, snimanjem i obradom te arhiviranjem fotografske dokumentacije, izradom planova, troškovnika, izvješća, zahtjeva za dozvolu radova, najave početka radova, traženje raznorodnih suglasnosti nadležnih tijela i stvaranjem druge srodne administrativne dokumentacije koja se prosljeđuje Ministarstvu kulture i drugim mjerodavnim institucijama. Dio poslova odjela odnosi se i na obradu i prezentaciju te arhiviranje (prema međunarodnim standardima i potpisanim međunarodnim konvencijama) obavezne restauratorske dokumentacije.

U Informacijsko-dokumentacijskom odjelu za nepokretnu baštinu tijekom 2014. rađeno je na sedamdeset pet programa koje je financiralo Ministarstvo kulture i pedeset dva programa koja su financirali ostali investitori. S obzirom na to da je svaki program gotovo u pravilu sastavljen ili od više predmeta ili na jednom restauratorskom projektu (kad se radi o kompleksima ili cjelinama) sudjeluje više odjela, odnosno pojedinaca, s različitim vrstama radova, na Odjelu se spaja i konačno uobličava dokumentacija za, u prosjeku, oko tisuću pojedinačnih spomenika godišnje.

Treba napomenuti da se u pojedinim fazama rada u Zajedničkim stručnim službama, odnosno poslovima dokumentiranja i istraživanja, dokumentacijom sjedinjavaju sve dvadeset dvije lokacije HRZ-a.

Podaci se većinom obrađuju i evidentiraju u digitalnoj formi, ali dio dokumentacije još je uvijek analogan, zbog nemogućnosti čuvanja i adekvatnog arhiviranja digitalnih dokumenata u punom digitalnom formatu na svakoj od dvadeset dvije lokacije Zavoda.

U Informacijsko-dokumentacijskom odjelu za pokretnu baštinu tijekom 2014. rađeno je na 163 programa koja je financiralo Ministarstvo kulture i na dvadeset jednom programu ostalih investitora. Uz spomenute konzervatorsko-restauratorske radove, provedene su i evidencije, obrade i istraživanja kulturnih dobara te izrada prateće dokumentacije.

U sklopu radova, u svim fazama (od evidencija na terenu do dokumentiranja spomenika nakon radova) u 2014. godini snimljeno je i obrađeno (legendirano) oko 22.000 snimki, od čega na Odjelu za pokretne spomenike 10.580 snimki, a na Odjelu za dokumentaciju nepokretnih spomenika 11.800 snimki, od čega je oko 90% digitalna dokumentacija.

U Fototeci HRZ-a, koja postoji od 1948., nalazi se više od 300.000 snimki, a okvirna vrijednost Fototeke (cijena ponovnog snimanja) procjenjuje se na više od 16.000.000 kn.

U sklopu Dokumentacijskog odjela obavljaju se i nedestruktivna istraživanja u IC, UV i RTG dijelu spektra elektromagnetnih zračenja. U 2014. godini za potrebe restauratorskih zahvata i istraživanja, IC i UV snimanjima obuhvaćeno je trideset umjetnina i snimljeno više od 125 IC i UV snimki cjelina i detalja.

Hrvatski restauratorski zavod ima vlastitu bazu podataka BREUH (Baza restauratorski evidentiranih umjetnina Hrvatske) u koju pohranjuje podatke o radovima na spomenicima. Još od 2009. godine planirano je višelokacijsko povezivanje na BREUH. Hardverski dio tog zahvata je riješen, no softversko usklađivanje zbog višestrukih upisa s različitim lokacija trebalo je ujednačiti. Za taj je posao potrebno više vremena od planiranog pa je obavljan cijele 2010. i doradivan 2012. godine. Intenzivniji razvoj programa BREUH bio je usporen zbog slabijeg financiranja od predviđenog i koncentriran na funkcionalno održavanje sustava. Raspoloživa skromna sredstva utrošena su za adaptaciju programa za internetski upis prijavica, koji je uvelo Ministarstvo kulture. Osjeća se potreba za modernizacijom i rekonstrukcijom postojećeg specifičnog softvera za obradu podataka i arhiviranje rezultata BREUH te njegova proširenja na segmente arheologije i znanstvenih istraživanja.

Opremljenost Odjela još uvijek nije dostatna za povećanje opsega radova i povećanje ekipa, što je velik problem u posljednjih pet-šest godina. Tijekom 2011. godine nastojala se doseći zadovoljavajuća razina, u čemu se u velikoj mjeri i uspjelo kombiniranjem sredstava Ministarstva kulture i vlastitih sredstava. Nabavljena su tri poluprofesionalna digitalna refleksna fotoaparata za fotografe Zavoda te devet digitalnih fotoaparata za terenske ekipe. Uz to je nabavljena i najnužnija dodatna oprema: objektivni, rasvjeta, stativi te druga sitnija oprema, kako bi se mogli upotrijebiti setovi za terenski rad.

Nabavljena je i informatička oprema koje neprestano nedostaje, jer treba zamijeniti opremu stariju od pet godina. Nažalost, u tom segmentu Zavod ne može ostvariti potrebnu amortizaciju od oko 20% opreme; stalno je na razini od oko 12%.

KNJIŽNICA

Zavodska knjižnica osnovana je u siječnju 2003. i djeluje kao jedina specijalizirana knjižnica s literaturom za primijenjenu restauratorsku struku, uključujući i naslove za tehnologiju materijala spomenika kulture u Hrvatskoj. Posjeduje desetak tisuća stručnih naslova te prima, razmjenom ili pretplatom, dvadesetak najvažnijih restauratorskih časopisa.

Uz središnju knjižnicu na Zmajevcu 8 u Zagrebu, Knjižnica ima područne odjele u Zagrebu i vanjskim radionicama. Do 2006. godine bila je u informacijskom sustavu znanstvenih informacija (SZI - Humanistika na FF) ISIS, a nakon prestanka njegova funkcioniranja, Zavod je bio prisiljen nabaviti novi softver za obradu knjižne građe iz vlastitih prihoda. Nabavljen je informacijski sustav ZAKI, kao stručno i financijski zadovoljavajuće rješenje. Implementiran je u rujnu 2009., provedena je edukacija voditeljice knjižnice te je do kraja 2014. omogućeno internetsko pretraživanje oko 6100 naslova na adresi <http://hrz.zaki.com.hr/>.

Knjižnica je otvorena za sve stručne djelatnike, iz HRZ-a, ali i iz drugih srodnih institucija. Uz profesore i nastavnike, korisnici su i studenti restauratorskih usmjerenja fakulteta u Zagrebu, Splitu i Dubrovniku.

ARHIV

Budući da je HRZ smješten na velikom broju lokacija (jedanaest u Zagrebu i dvanaest po cijeloj Hrvatskoj), ni jedna lokacija Zavoda nema dovoljno prostora za središnji arhiv ustanove, pa su arhivi smješteni na svakoj od važnijih lokacija – za pojedine službe. Zato se formiralo više arhiva:

1. Arhiv urudžbenog zapisnika i centralni arhiv – Grškovićevo 23, Zagreb
2. Arhiv financijsko-računovodstvene dokumentacije - Grškovićevo 1, Zagreb
3. Arhiv dokumentacije nepokretnih spomenika - Ilica 44, Zagreb
4. Arhiv dokumentacije pokretnih spomenika - Zmajevac 8, Zagreb
5. Arhiv odjela za arheologiju - Kožarska 15, Zagreb
6. Priručni arhivi većih regionalnih radionica (Osijek, Ludbreg, Split, Dubrovnik).

Uz odvojene arhivske prostore na više lokacija, postoje i prostorije fototeke koje su u Zagrebu, na Zmajevcu 8 zadovoljavajuće uređene, no nažalost premale, a u Ilici 44 potrebno je osigurati odgovarajuću mikroklimu.

Zavodski softver BREUH predviđa pohranu sve dokumentacije u elektroničkoj formi i mogućnost njezina on-line korištenja, dok stara dokumentacija i dokumentacija koju je potrebno trajno arhivirati u papirnatom obliku ostaje na jednoj od spomenutih lokacija.

U arhivu HRZ-a Službe za nepokretnu baštinu u Ilici 44, Zagreb, digitalizirana je cijela arhivska fototeka (oko 75.000 fototečnih kartona) te je napravljena revizija (usporedba s duplikatima kartica i izrada fotografija koje su nedostajale u fototeci). Podaci su dostupni stručnjacima Zavoda na zajedničkom serveru, zajedno s prethodno digitaliziranim dijapozitivima leica formata (12.358 kom.). U arhivu se čuva 1299 obrađenih dosjea spomenika, čiji se broj postupno povećava jer se formiraju novi.

U arhivu Službe za pokretnu baštinu na Zmajevcu 8, Zagreb, tijekom 2014. dovršeno je digitaliziranje stare dokumentacije (tzv. dosjei o umjetninama) o provedenim konzervatorsko-restauratorskih radovima nastalima između 1953. i 1991. godine. Digitalizirani dosjei o umjetninama uneseni su u bazu podataka BREUH.

Zavod primjenjuje propise i zakone o čuvanju arhivskog gradiva u najvećoj mogućoj mjeri u postojećim uvjetima rada. Stalno nedostaje prostora za centralni arhiv Zavoda i arhivist koji bi ga vodio jer se količina arhivskog materijala svake godine povećava, kao i zahtjevi za uvid i korištenje arhivske građe HRZ-a.

Prirodoslovni laboratorij

Prirodoslovni laboratorij Zavoda utemeljen je 1966. godine u sklopu tadašnjeg Restauratorskog zavoda Hrvatske. U proteklih četrdeset devet godina nastojao je osigurati analitičku opremu i uvesti uobičajena prirodoslovna istraživanja za određivanje sastava materijalne strukture umjetnina, kao i za određivanje uzroka njihova propadanja. U slučajevima u kojima laboratorij nije opremljen za određene vrste istraživanja koristi se uslugama i uspostavljenom suradnjom s većim brojem znanstvenih i istraživačkih institucija, u Hrvatskoj i inozemstvu.

Na nepokretnim spomenicima određuje se sastav i vrsta kamena, žbuka, veziva ili pigmenta u slikanim slojevima, kao i

pojava štetnih soli u građevnim strukturama. Dio istraživanja čine dijagnostička ispitivanja vlage i mikroklima građevina. Na temelju provedenih analiza materijala te dijagnostičkih ispitivanja, laboratorij definira, a u suradnji s restauratorskim odjelima i izvodi probe čišćenja, odsoljavanja, učvršćivanja te zaštite građevinskog materijala. Uz to, izdaju se preporuke o načinima sanacije, nakon kojih se provode kontrolna ispitivanja o uspješnosti provedenih postupaka.

Na pokretnim spomenicima određuje se sastav veziva i pigmenta slikanih slojeva, vrste i bojila tekstila, vrste drva i metala te sastav različitih organskih materijala. Za arheološke nalaze određuje se sastav žbuke, kamena, keramike, tekstila te metala.

PROSTOR PRIRODOSLOVNOG LABORATORIJA

Početkom 2011. godine Prirodoslovni laboratorij uselio se u novodograđeni prostor na Zmajevcu; tako su se osigurali kvalitetni uvjeti za rad uz restauratorske atelijere.

Time su se stvorili i uvjeti za formiranje središnjeg laboratorija za konzervatorsko-restauratorsku djelatnost. Osnivanje takvog laboratorija prije svega zahtijeva ulaganje u analitičku opremu te zapošljavanje još dvaju visokoobrazovanih djelatnika s područja prirodnih znanosti uz postojećih pet djelatnika (jedan SSS i četiri VSS). U 2014. godini nabavljen je tzv. FT-IR spektroskop s mikroskopom koji omogućava analizu organskog materijala na malim uzorcima. Uz taj je uređaj Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu donirao Prirodoslovnom laboratoriju trideset šest godina star pretražni elektronski mikroskop koji bi trebao proraditi do ljeta 2015. (s obzirom na otežanu dobavljalivost rezervnih dijelova). Uz mikroskop Zavod će ugraditi energijsko disperzivni spektroskop, čime bi se omogućila kemijska analiza anorganskog materijala te dobio kompletan sustav za elektronsku mikroskopiju (SEM-EDX). U kasnijoj fazi, uz uvjet zapošljavanja najmanje jednoga djelatnika, spektroskopsku opremu trebalo bi upotpuniti tzv. Raman spektroskopom. Uz to se planira nabava tvrdomjera te uređaja za mjerenje dubinske čvrstoće materijala, čime bi se kompletirala analitička oprema za građevinske materijale.

Svim navedenim stvorili bi se pravi uvjeti za kontinuirana rutinska te u manjoj mjeri znanstvena istraživanja umjetnina, kakva se uobičajeno obavljaju u susjednim zemljama (Slovenija, Italija, Austrija) te bi se intenzivirala postojeća međunarodna suradnja na projektima, od kojih je trenutno najaktivnija suradnja s IAEA-om (Međunarodna agencija za atomsku energiju), Restauratorskim centrom Ljubljana, Opificio delle Pietre Dure iz Firence, Bundesdenkmalamtom i Kunhistorisches Museumom iz Beča, Technische Universität München, Universität Potsdam, Nucleart - Grenoble i drugima.

OPREMA

Laboratorij posjeduje opremu za mikroskopske, kemijske i spektroskopske analize te dijagnostičku opremu za određivanje vlage spomenika. Od mikroskopske opreme laboratorij ima suvremeni polarizacijsko-fluorescentni mikroskop te nekoliko stereo mikroskopa. U spektroskopsku opremu laboratorija ubraja se UV/VIS spektrofotometar (za analizu soli i bojila), FT-IR spektrometar s mikroskopom (za analizu organskih materijala), stari pretražni elektronski mikroskop (donacija PMF-a Zagreb – trenutno u fazi popravka) te XRF prijenosni spektrometar (za kvalitativnu analizu anorganskih materijala). Taj uređaj je donacija Međunarodne agencije za atomsku energiju iz 2006. godine.

OPSEG ISTRAŽIVANJA

Tijekom 2014. godine u laboratoriju Zavoda obavljeno je 1400 analiza. S obzirom na nedostatak opreme i zaposlenih stručnjaka, laboratorij nije mogao riješiti sve zaprimljene poslove do kraja godine. Zbog toga su svi ti poslovi riješeni do sredine veljače 2015. godine.

U vanjskim ustanovama (uglavnom IRB-u, PMF-u) obavljeno je još oko dvjesto analiza.

Prema vrstama uzoraka, obavljani su radovi: analize žbuke (120 uzoraka), analize veziva (211 uzoraka), analize pigmenta (293 uzorka), analize soli (134 uzorka), analize sastava materijala (20 uzoraka), analize tekstila ili papira (200 uzoraka), analize metala (36 uzoraka), analize bojila (3 uzorka), analize kamena (30 uzoraka) te analize roda drveta (39 uzoraka).

INFORMATIČKA INFRASTRUKTURA

Zbog ograničenih sredstava u 2014. godini, stanje informatičke infrastrukture u Hrvatskom restauratorskom zavodu nije se bitno promijenilo. Sredstva Ministarstva kulture za program informatizacije HRZ-a uložena su u nabavu hardvera. Korištenjem sredstava iz "vlastitog prihoda" umanjeno je zastarijevanje opreme s od 20% na oko 10% godišnje.

INFORMATIČKA OPREMA (HARDVER)

Tijekom 2014. od ukupno 231 računala bilo je potrebno zbog zastarjelosti zamijeniti 46 računala, no postojeća su sredstva bila dostatna za samo 22 računala (15 stolnih i 7 prijenosnika). Nabavljen je mrežni backup server nužan za osiguranje čuvanja podataka, posebno zbog problema s arhiviranjem slikovnih podataka. Naime, u bazi BREUH trenutno se čuva više od 460.500 fotografija, što zahtijeva oko 4 TB prostora.

INFORMATIČKA MREŽA

Informatička mreža je smanjivanjem broja lokacija u 2014. godini pokrivala dvadeset lokacija (u 2012. zbog uštede su reducirane dvije lokacije), a dodatne uštede postižu se prelaskom na kriptirane linux routere (koji su zahvaljujući svojoj konstrukciji, manjoj potrošnji energije i stavljanjem na UPS jedinice znatno unaprijedili sustav i učinili ga stabilnijim). Postojeći sustav ujedno se kroz godinu počinje koristiti kao VOIP sustav i prebacuje na internet, što je zbog dodatnog povezivanja fiksne i mobilne mreže znatno smanjilo troškove, pa će se to u cjelini sagledati tek potkraj 2015. godine. Prema sadašnjem trendu, u konačnici bi smanjenje troškova telefonije moglo biti i 50%. Proces, nažalost, ide usporeno zbog kompliciranog prelaska na novog operatera fiksne telefonije i ugovaranja boljih opcija i povezivanja fiksne i mobilne telefonije.

Velika ulaganja u mrežnu infrastrukturu, opisana u izvješću za 2013., nadograđena su u cjelovit sustav 2014. godine i počela su donositi željena smanjenja troškova. S vremenom je zbog spomenute procedure i Unix tehnologije povećana sigurnost mrežne infrastrukture te je smanjen broj proboja.

KORISNIČKI PROGRAMI (SOFTVER)

Zbog pomanjkanja sredstava u posljednjih sedam-osam godina, najviše se štedjelo na softveru, koji se nažalost nije razvijao (gradio) prema potrebama Zavoda. Širenje Zavoda novim vanjskim radionicama i odjelima (npr. arheologije), proširenje djelatnosti brojnim novim vrstama radova i dislociranje tih poslova u proteklih petnaest godina formiranja HRZ-a, nije bilo adekvatno popraćeno razvojem softvera kojima se prate i programiraju radovi te arhivira dokumentacija. BREUH je postavljen kao baza za evidenciju objekata i predmeta koji se restauriraju u Zavodu, ali razvoj u praćenju konzervatorsko-restauratorskih zahvata na različitim vrstama spomenika, koji zahtijeva specifičnu razradu, još nije dovršen.

Nažalost, sustav BREUH (izrađen prije deset godina) u posljednjih se pet godina nije razvijao, nego samo održavao, pa će se zbog Microsoftove najave napuštanja podrške za XP sustav u kratkom vremenu morati prijeći na nadogradnju ako ne želimo ostati bez podataka te dosadašnju nadogradnju sustava učiniti uzaludnom. U protekle četiri godine na to se

najozbiljnije upozorava. Napominjemo da podaci u tom sustavu vrijede nekoliko milijuna kuna (cijena za to su plaće djelatnika i unošenje podataka deset godina).

LICENCE

Od kolovoza 2011. godine Zavod prestaje upotrebljavati MS Office paket i prelazi na Open source programe, dok se licence nabavljaju samo za segment posla koji nema adekvatno open source rješenje. Na taj se način nastoji legalizirati, odnosno postupno uspostaviti jedino legalno korištenje softvera u Zavodu. U tom segmentu bi na višim instancijama bilo nužno osigurati povoljniji status ustanova poput HRZ-a (kao neprofitne ustanove), što nažalost u Hrvatskoj nije osigurano.

NABAVA OPREME

Prema planu nabave opreme, od osiguranih 800.000 kn od Ministarstva kulture, 50% iznosa ulaže se u nabavu opreme, a 50% u investicije.

Iznos od 400.000 kn, koji je odobrilo i Upravno vijeće, uvećan je za sredstva osigurana iz viška prihoda proteklih godina, ali je zbog produljenog roka uvoza μ FTIR analizatora u sljedećoj godini kombinirana s neutrošenim sredstvima iz 2013. Za nabavu restauratorske radne opreme odobrena je nabava u dodatnom iznosu od 1.000.000 kn. Nabavljena oprema odnosi se na radnu i dokumentacijsku opremu. Iz tih sredstava nabavljena su vozila, informatička i dokumentacijska oprema, fotoaparati u podvodnom kućištu s objektivima, rasvjetna radna tijela, namještaj, stolarski strojevi, arhivski ormari i police za depoe, ručni alati, mjerna i analitička oprema, ručne dizalice, viličari, printeri, telefonske centrale i druga sitnija oprema.

Program je realiziran prema odobrenom planu, s napomenom da je isporuka i isplata μ FTIR analizatora ugovorena 2013., a obavljena nakon isporuke u 2014. godini.

Školovanje, stručno usavršavanje i međunarodna suradnja

Odsjek za školovanje, stručno usavršavanje i međunarodnu suradnju Zavoda zadužen je za održavanje i unapređivanje odnosa i suradnje s inozemnim stručnjacima i ustanovama, održavanje suradnje s ustanovama mjerodavnim za kulturnu baštinu i edukaciju u Hrvatskoj te za sustavno stručno usavršavanje i školovanje djelatnika Zavoda.

Odsjek također vodi prijavu projekata na natječajima EU fondova, Ministarstva kulture te lokalne samouprave, provodi prijavljene projekte, održava publicističku djelatnost, organizira izložbe i druge promotivne aktivnosti Zavoda. Programi međunarodne suradnje, stručnog usavršavanja i školovanja, publicističke i promotivne djelatnosti provode se u suradnji s drugim organizacijskim jedinicama Zavoda.

MEĐUNARODNA SURADNJA

S ustanovama iz inozemstva te istaknutim pojedincima surađuje se na zajedničkim projektima na obnovi hrvatskih kulturnih dobara i u već ostvarenoj organizaciji brojnih simpozija, savjetovanja i zajedničkih radionica posvećenih pomno odabranim konzervatorsko-restauratorskim te povijesno-umjetničkim temama interdisciplinarnog karaktera. Posebice:

nastavljena je edukacija za menadžere u sektoru kulture (Ministarstvo kulture RH i DeVos Institut)

sklopljen je sporazum o suradnji s Javnim zavodom Republike Slovenije za zaštitu kulturne baštine, s ciljem potpore zajedničkih projekata, organizacije usavršavanja, posjeta, razmjene studenata, izložbi i dr.

C2RMF: u sklopu ugovora o suradnji u C2RMF-u u Parizu odrađena su istraživanja kipa Apoksiomena (ICP analiza metala).

ČLANSTVO HRVATSKOG RESTAURATORSKOG ZAVODA I NJEGOVIH DJELATNIKA

U 2014. godini Hrvatski restauratorski zavod bio je učlanjen ili je podupirao rad sljedećih organizacija:

- IIC – International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works
- ICOMOS – International Council on Monuments and Sites
- ICOM – International Council of Museums
- ICON – Institute of Conservation
- IADA – Internationale Arbeitsgemeinschaft der Archiv-, Bibliotheks- und Graphik- Restauratoren
- CIETA – Centre international d'étude des textiles anciens
- Hrvatska komora arhitekata.

MEĐUNARODNI PROJEKTI KOJI SE FINANCIRAJU IZ FONDOVA EU

U provedbi su dva projekta u kojima sudjeluje HRZ kao partner, a koji se financiraju iz EU fondova:

I. **EwaGlos** – Europski ilustrirani pojmovni rječnik s područja konzerviranja-restauriranja zidnih slika i arhitektonskih površina (Program Kultura 2007-2013)

Projekt traje od 1. listopada 2013. do 30. rujna 2015. Ukupna vrijednost projekta iznosi 398.040 eura (sufinanciranje EU 50%: 199.020 eura), od čega je udio HRZ-a 46.590 eura (sufinanciranje EU 50%: 23.295 eura).

EwaGlos (European Illustrated Glossary for Conservation Terms of Wall Painting and Architectonic Surfaces) dvogodišnji je međunarodni projekt koji uključuje izradu višejezičnog ilustriranog pojmovnog rječnika s područja konzerviranja-restauriranja zidnih slika i arhitektonskih površina. U izradu rječnika uključeni su stručnjaci i institucije iz sedam europskih zemalja (Njemačke, Španjolske, Francuske, Hrvatske, Malte, Rumunjske i Turske), a Hrvatski restauratorski zavod jedan je od partnera na projektu.

II. **CLAUSTRA** – Kameni branici Rimskog Carstva (Program IPA Prekogranična suradnja Slovenija-Hrvatska)

Projekt traje od 1. siječnja 2014. do 17. rujna 2015. Ukupna vrijednost je 604.200,48 eura (sufinanciranje EU 15%: 510.535,59 eura), a udio HRZ-a je 121.867,92 eura (sufinanciranje EU 15%: 18.280,19 eura).

Projekt vodi Zavod za zaštitu kulturne baštine Slovenije, a svrha je revitalizacija povijesnog rimskog limesa Claustra Alpium Iuliarum na području Hrvatske i Slovenije. Projekt provode Zavod za zaštitu kulturne baštine Slovenije (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije) u suradnji s Hrvatskim restauratorskim zavodom, Narodnim muzejom Slovenije, Udrugom Žmergo iz Opatije i Primorsko-goranskom županijom.

PRIJAVE PROJEKATA NA NATJEČAJE EU FONDOVA

U prosincu 2013. prijavljena su dva projekta na natječajima IPA prekogranična suradnja Hrvatska - Crna Gora i do kraja 2014. nije završena evaluacija:

- I. SATour – South Adriatic Archaeological Tour – Razvoj novih turističkih sadržaja u zajedničkom kulturnom prostoru
- Trajanje projekta: 21 mjesec
 - Vrijednost projekta: 519.411 €

- Udio HRZ-a: 238.516 €

II. Joint CULT.HER - Joint Sustainable Valorisation of CULTtural HERitage

- Trajanje projekta: 24 mjeseca
- Vrijednost projekta: 719.609,89 €
- Udio HRZ-a: 69.305,76 €.

Tijekom 2014. godine, temeljem ugovora između Hrvatskog restauratorskog zavoda i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti o zajedničkoj suradnji, pripremana je dokumentacija za prijavu prijedloga projekta obnove i revitalizacije Ljetnikovca Gozze-Gučetić u sklopu Arboretuma u Trstenom na natječajne Ministarstva turizma za prijavu na strukturne fondove.

STRUČNO USAVRŠAVANJE DJELATNIKA ZAVODA

U svrhu sustavnog usavršavanja djelatnika te unapređenja djelatnosti, Odsjek za školovanje, stručno usavršavanje i međunarodnu suradnju izrađuje godišnji Plan stručnog usavršavanja djelatnika, upućuje, koordinira odlaske i prati edukaciju i stručno usavršavanje djelatnika.

Tijekom 2014. Zavod je organizirao sljedeće skupove:

- interno usavršavanje – seminar Primjena novih lakova u restauraciji, 6. i 9. - 10. 9. 2014. (1. termin) i 6. i 14. - 15. 10. 2014. (2. termin). Seminar je vodila Magdalena Vlaho, viša restauratorica tehničarka na Odjelu za štafelajno slikarstvo, koja je sudjelovala na tom seminaru u organizaciji Universidad Politecnica de Valencia. Na seminaru su u oba termina sudjelovala trideset četiri djelatnika Zavoda s lokacija u Zagrebu i Ludbregu.
- Znanstveno-stručni skup Stoljeće nakon Laszowskog, organiziran je u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom i Družbom Braće hrvatskoga zmaja, u Hrvatskom državnom arhivu 28. studenoga 2015. Uz skup je priređena i prigodna izložba koja je ostala otvorena do 30. siječnja 2015.
- Radionica Retuš u suvremenoj restauratorskoj praksi: mogućnosti, metode i materijali (od 8. do 12. prosinca 2014.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, Zmajevac 8: interna specijalistička restauratorska radionica koju je vodio renomirani talijanski restaurator Stefano Scarpelli. Radionica je bila namijenjena zaposlenicima Zavoda s ciljem nadogradnje znanja o mogućnostima, metodama i materijalima koji se primjenjuju u suvremenoj restauratorskoj praksi. Sudjelovalo je dvadesetak polaznika. Radionica je financirana sredstvima donacije zaklade The Headley Trust iz Velike Britanije i sredstvima Zavoda za unapređivanje djelatnosti.

STJECANJE TEMELJNIH I VIŠIH STRUČNIH ZVANJA U KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOJ DJELATNOSTI

Važan dio stručnog usavršavanja jest polaganje stručnih ispita i stjecanje stručnih zvanja prema Pravilniku o stručnim zvanjima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (NN 59/09). U 2014. godini stručni ispit položile su dvije djelatnice Zavoda i osmero suradnika, povremeno angažiranih preko autorskih ugovora, te dvoje suradnika koji su u Zavodu obavljali stručno osposobljavanje uz rad. Više stručno zvanje tijekom 2014. stekla je jedna djelatnica.

Osim iz matične djelatnosti, zaposlenici polažu stručne ispite iz drugih djelatnosti, primjerice iz zaštite na radu i zaštite od požara, javne nabave i revizije.

Djelatnici Zavoda angažirani su i kao mentori, ispitivači i članovi stručnog Povjerenstva na stručnom ispitu u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te kao izvjestitelji u postupku dodjele viših stručnih zvanja što ga provodi Ministarstvo kulture.

ŠKOLOVANJE DJELATNIKA ZAVODA I IZBOR U ZNANSTVENA ZVANJA

Odsjek prati djelatnike koji se usavršavaju u programima poslijediplomskih studija, kao i dodjelu znanstvenih zvanja djelatnicima Zavoda. Tijekom 2014. dvije su djelatnice stekle akademski naziv doktora znanosti iz znanstvenih grana povijesti umjetnosti i arheologije, a jedan je djelatnik izabran u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika za područje prirodnih znanosti – grana geologija.

SURADNJA SA SREDNJOŠKOLSKIM I VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA U HRVATSKOJ – UČENIČKA I STUDENTSKA PRAKSA, SUDJELOVANJE DJELATNIKA ZAVODA U NASTAVNOM PROCESU

U sklopu redovite djelatnosti, Zavod surađuje s brojnim kulturnim, znanstvenim i obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj. Osobito bismo istaknuli suradnju s fakultetima i akademijama u realizaciji studentske prakse studenata restauracije i konzervacije umjetnina te studenata povijesti umjetnosti i zaštite spomenika.

RESTAURATORSKI STUDIJII

Zagreb: Odsjek za konzerviranje i restauriranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu – troje studenata odradilo je studentsku praksu u trajanju od 240 sati u sklopu programa Odjela za zidno slikarstvo i mozaik u Zagrebu i jedna studentica na Odjelu za štuko.

Dubrovnik: Prema sporazumu o ostvarenju nastavnog programa studija s Odjelom za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku, dvoje studenata odradilo je praktičnu nastavu u Zavodu (specijalnosti: papir u Dubrovniku i drvena polikromija u Ludbregu).

STUDIJI ARHEOLOGIJE I POVJESTI UMIJENOSTI

Zagreb. U 2014. godini Hrvatski restauratorski zavod omogućio je pohađanje praktične nastave studentici etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu na Odsjeku za tekstil Restauratorskog centra u Ludbregu.

Petnaestero studenata druge i treće godine Odsjeka za arheologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu odradilo je praksu u organizaciji Odjela za kopnenu arheologiju.

Zadar. Tijekom 2014. nastavljena je i suradnja sa Sveučilištem u Zadru. Sporazumom je obuhvaćena praktična nastava za dvije studentice studija povijesti umjetnosti, konzervatorskog i muzejsko-galerijskog smjera.

DRUGI STUDIJII

Student Visoke škole za sigurnost u Zagrebu obavio je praksu na Odjelu za tehničke poslove u Zagrebu.

DJELATNICI HRZ-A KAO PREDAVAČI

Osim kao mentori praktične nastave, djelatnici Zavoda sudjeluju u nastavnom procesu studija restauracije na Umjetničkoj akademiji u Splitu, Sveučilištu u Dubrovniku i na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, na Umjetničkoj akademiji u Osijeku i na odsjecima za povijest umjetnosti i arheologiju Filozofskih fakulteta u Zagrebu i Rijeci. Studentima navedenih studija omogućena je studentska praksa u Zavodu.

Nadalje, djelatnici Zavoda uvelike pridonose razvoju struke objavljivanjem stručnih i znanstvenih članaka u raznim publikacijama.

SURADNJA S VISOKOŠKOLSKIM USTANOVAMA IZ INOZEMSTVA – STUDENTSKA PRAKSA

Hrvatski restauratorski zavod surađuje i s inozemnim ustanovama i studentima u ostvarenju praktične nastave:

- Filozofski fakultet u Ljubljani / Odjel za arheologiju – potpisan je ugovor o suradnji na provedbi studentske prakse.
- Akademija likovnih umjetnosti i dizajna u Ljubljani – jedna studentica restauriranja obavila je studentsku praksu u trajanju od četiri mjeseca u Restauratorskom odjelu Split.
- Fachhochschule Potsdam – jedna studentica restauriranja (specijalnost: kamen) obavila je studentsku praksu u trajanju od tri mjeseca u Restauratorskom odjelu Split.
- Bauhaus-Universität Weimar – jedna studentica arhitekture odradila je studentsku praksu u trajanju od pet mjeseci.
- Odjel za umjetnost i restauraciju Sveučilišta u Dubrovniku; za studente je organiziran posjet zagrebačkim restauratorskim radionicama za drvenu polikromiranu skulpturu, štafelajno slikarstvo i papir te središnjoj dokumentaciji i prirodoslovnom laboratoriju.

PUBLICISTIČKA I PROMOTIVNA DJELATNOST

PUBLIKACIJE

Potkraj 2014. godine Zavod je publicirao peti broj svojega godišnjaka, časopisa Portal. Portal je recenzirani znanstveni časopis koji redovito izlazi od 2010. godine. Usmjeren na predstavljanje znanstvenih i stručnih članaka o istraživanjima, radovima, rezultatima, teorijskim promišljanjima i povijesnim prikazima, Portal je namijenjen ne samo djelatnicima Zavoda nego i onima koji se stručnim doprinosima i novim znanstvenim spoznajama žele uključiti u promišljanje i afirmaciju konzervatorsko-restauratorske djelatnosti. Zahvaljujući opsežnim sažecima na engleskom jeziku, svaki je članak u osnovnom sadržaju dostupan i inozemnim stručnjacima. Uz bogato ilustrirane znanstvene i stručne članke, Portal na

Slika 84. Naslovnica petog broja znanstveno-stručnog časopisa Portal

priloženome CD-u sadrži i godišnji pregled svih programa istraživanja i konzervatorsko-restauratorskih radova Hrvatskog restauratorskog zavoda provedenih u godini koja prethodi objavi broja.

Peti broj Portala sadrži sedamnaest radova, od kojih je osam ocijenjeno kao izvorni znanstveni rad, četiri kao pregledni rad, tri kao prethodno priopćenje i dva kao stručni rad. U 2014. nastavljena je suradnja sa Sveučilištem Ca'Foscari (arheološka istraživanja brodoloma iz 16. st. kod pličine Sv. Pavao, Mljet) i objavljena zajednička knjiga "Sveti Pavao Shipwreck – a 16th Century Venetian Merchantman from Mljet", Oxbow, Oxford.

IZLOŽBE I IZLOŽBENI KATALOZI

Četvero djelatnika Zavoda sudjelovalo je na 14. Strukovnom susretu konzervatora-restauratora koji je održan u svibnju 2014. u Ljubljani, Slovenija, u organizaciji Udruženja muzeja Slovenije i slovenskog Društva restauratora.

U Musée d'anthropologie préhistorique de Monaco do kraja veljače 2014. bila je postavljena izložba koju su organizirali Hrvatski restauratorski zavod i Muzej. Predstavljeni su rezultati arheoloških istraživanja Ljubićeve pećine kod mjesta Marčana u Istri. Izložba je potom prenesena u Arheološki muzej Istre u Puli i otvorena 26. studenoga 2014.

HRZ je 2013. i 2014. restaurirao više umjetnina u vlasništvu Republike Hrvatske koje su bile smještene u veleposlanstvima SFRJ i sukcesijom su pripale Republici Hrvatskoj. Nakon provedenog restauriranja, HRZ je u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova RH pripremio izložbu Sukcesijsko nasljeđe koja je postavljena u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU-a u Zagrebu i otvorena 6. lipnja 2014.

Hrvatski restauratorski zavod i Gradski muzej Karlovac pripremili su knjigu i izložbu Stari grad Barilović – 10 godina arheoloških istraživanja koja je postavljena u Gradskome muzeju Karlovac i otvorena 7. listopada 2014.

U 2014. priređena je i izložba o rezultatima arheoloških istraživanja rimskog lokaliteta Sipčina u naselju Okešinec, nedaleko od Križa (Moslavina), koja je otvorena 3. lipnja 2014. u prostoru Turističke zajednice Zagrebačke županije.

HRZ je u suradnji s Konzervatorskim odjelom Ministarstva kulture u Požegi od 2006. provodio istraživanja i restauriranje tekstilnog inventara iz kripte katedrale sv. Terezije Avilske u Požegi. Deset godina nakon početka istraživanja i restauriranja, organizirana je izložba Svileni tragovi koja je otvorena 10. prosinca 2014. u Požegi.

Nastavljena je suradnja u pripremi izložbe o izničkoj keramici i drugim arheološkim nalazima brodoloma iz 16. st. kod pličine Sv. Pavao s potencijalnim investitorom iz Turske (Mustafa Koc) i Aydemiom Oguzom te u pripremi izložbe koja bi trebala biti postavljena u Muzeju Mimara.

HRZ je uključen u dogovore o izložbi o brodolomu kod Gnalića, koja bi trebala biti postavljena u Istanbulu 2016. godine.

Vežano uz zahtjev J. Paul Getty Museum u Los Angelesu, SAD, nastavljene su pregovori u Ministarstvu kulture o mogućem izlaganju kipa Apoksiomena u sklopu izložbe Power and Pathos: Bronze Sculpture of the Hellenistic World (28. 7. – 1. 11. 2015).

Također su u prosincu 2014. počeli pregovori u Ministarstvu kulture o zahtjevu British Museuma za posudbu kipa Apoksiomena za izložbu "Defining Beauty – the Body in Ancient Greek Art", 26. 3. – 5. 7. 2015. u Londonu.

OBLJETNICE I DANI OTVORENIH VRATA

U povodu šezdesete obljetnice restauratorske službe u Splitu, Hrvatski restauratorski zavod je u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti priredio izložbu „Šezdeset godina Restauratorske radionice u Splitu“ koja je bila postavljena u palači Milesi u Splitu od 30. listopada do 16. studenoga 2014. Uz izložbu je održan i niz predavanja o konzer-

vatorsko-restauratorskim radovima i istraživanjima izvedenih tijekom godina u splitskoj radionici.

U Ludbregu je 5. i 6. prosinca 2014. obilježena 20. godišnjica rada restauratorske radionice, odnosno Restauratorskog centra Zavoda u Ludbregu koji je 1994. počeo s radom u dvorcu Batthyany kao središnji depo i restauratorska radionica za umjetnine evakuirane iz ratom zahvaćenih područja i koji je rezultat iznimno intenzivne i uspješne suradnje bavarskih i hrvatskih institucija i stručnjaka.

S ciljem da se široj javnosti predstavi konzervatorsko-restauratorska djelatnost i njezina uloga u očuvanju kulturne baštine na primjerima nedavno završenih programa istraživanja, zaštite i obnove kulturnih dobara na splitskom području, Zavod je pokrenuo projekt „Peristil na Kaptolu – Dani s restauratorima“. Programom predstavljenim zagrebačkoj publici želio se izložiti rad dvaju kulturnih središta – Splita i Zagreba - u godini obilježavanja 60. godišnjice osnutka restauratorske radionice u Splitu i godinu nakon završetka restauriranja Peristila Dioklecijanove palače koje je trajalo deset godina. Projekt je ujedinio niz aktivnosti – izložbe, prezentacije i radionice za djecu i mlade u Centru Kaptol te predavanja u prostoru Društva Splitskana u Zagrebu (od 9. do 30. svibnja 2014.). Okosnica programa bilo je predstavljanje triju važnih projekata Zavoda provedenih na baštini u gradu Splitu i okolici: sustavnih konzervatorsko-restauratorskih radova na Peristilu Dioklecijanove palače u Splitu (2003.-2013.), sanacije i obnove zidnih oslika u palači Bajamonti-Dešković u Splitu (2004.-2012.) te istraživanja podvodnih arheoloških lokaliteta u splitskom akvatoriju.

Promotivne i edukacijske aktivnosti namijenjene široj javnosti obuhvaćene su i projektom Restauratori u zajednici pa je 1. lipnja 2014. održano predavanje o povijesno-umjetničkim istraživanjima i konzervatorsko-restauratorskim radovima na kapeli i oltaru sv. Roka na Rokovu perivoju u Zagrebu. Predavanje se odnosilo na obnovu kapele i konzervatorsko-restauratorske radove na oltaru sv. Roka, a održano je za učenike sedmih razreda Osnovne škole Pantovčak.

Zavod se uključio i u projekt Ministarstva kulture „Ruksak (pun) kulture“. Održana je (26. svibnja) prva radionica „Ponosni baštinici“ učenicima 5. i 6. razreda Osnovne škole Dalj. Cilj radionice je osvješćivanje učenika o važnosti očuvanja i zaštite kulturne baštine, prije svega od propadanja i uništavanja, te pravilnog prepoznavanja baštine i uloge pojedinaca u očuvanju baštine. Nakon radionice u Dalju, započete su pripreme za radionicu u Područnoj školi Završje u sklopu Osnovne škole Podrute.

MREŽNE STRANICE ZAVODA

Hrvatski restauratorski zavod na svojim mrežnim stranicama dostupnima na adresi www.h-r-z.hr redovito objavljuje vijesti o radu Zavoda i relevantnim događanjima iz struke, na hrvatskom i engleskom jeziku. Struktura stranica obuhvaća sljedeće rubrike i potkategorije:

- Aktualno (Novosti i obavijesti, Iz medija, Financiranje programa, Natječaji za radna mjesta, Arhiv novosti, Medijski arhiv)
- Zavod (O Zavodu, Ustroj, Stručna zvanja, Praksa u HRZ-u, Pravni dokumenti, Planovi i izvješća)
- Djelatnosti (Konzerviranje-restauriranje, Aktualni međunarodni projekti, Publikacije, Stručni skupovi, Izložbe)
- Stručne službe (Prirodoslovni laboratorij, Fotolaboratorij, Arhiv, Knjižnica)
- Za novinstvo (priopćenja za medije, slikovna građa)
- Opći podaci (Kontakt, Pristup informacijama, Pretraga imenika, Impresum)
- Poveznice (Hrvatski restauratorski zavod, domaće mrežne stranice, inozemne i međunarodne mrežne stranice)
- Nabava (Javna nabava, Bagatelna nabava).

Tijekom 2014. objavljeno je 267 članaka na hrvatskim i 27 članaka na engleskim stranicama. Engleska verzija stranica uključuje gotovo sve izbornike, a dinamika objavljivanja na njima određena je raspoloživim sredstvima za prijevod.

Potkraj 2014. godine izrađen i Facebook profil Hrvatskoga restauratorskog zavoda. Nalazi se na mrežnoj adresi: <https://www.facebook.com/hrvatski.restauratorski.zavod?fref=ts> i sadrži vijesti o radu Zavoda te o događanjima iz svijeta, povezanima s konzervatorsko-restauratorskom djelatnošću.

Slika 85. Mrežne stranice Zavoda, hrvatska verzija

Slika 86. Mrežne stranice Zavoda na engleskom jeziku

Slika 87. Facebook profil Zavoda

Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima

Hrvatski restauratorski zavod, zbog povećanih rizika od prirodnih i antropogenih katastrofa, od 2010. poduzima dodatne aktivnosti da unaprijedi sposobnost djelovanja u kriznim situacijama.

Od svibnja 2014. Zavod je sudjelovao u aktivnostima zaštite kulturne baštine u poplavljenim područjima (Gunja, Rajevo Selo, Podgajci, Račinovci i druga mjesta i područja zahvaćena poplavom). Aktivnosti su podrazumijevale rekognosciranje poplavljenog terena u čamcima zavodskog Odjela za podvodnu arheologiju, preuzimanje dijela zahvaćene baštine te hitne radove i pripadna izvješća. Sve aktivnosti provedene su u suradnji s Ministarstvom kulture i Državnom upravom za zaštitu i spašavanje te prema preporuci konzervatorskih odjela Ministarstva kulture u Slavonskom Brodu i Vukovaru.

Tijekom 2014. godine Zavod je nastavio razvijati kapacitete za zaštitu kulturnih dobara u kriznim uvjetima. U listopadu 2014. Zavod se predstavio izlaganjem o izradi planova upravljanjem rizika od katastrofa na VI. konferenciji Platforme za smanjenje rizika od katastrofa, koja je održana u Valbandonu, u organizaciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Na poziv organizatora, Zavod je u svibnju 2014. sudjelovao na konferenciji „Sigurnost kulturne baštine“ (SIGArt 2014) u organizaciji tvrtke Tectus d.o.o., pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Hrvatskog povjerenstva za UNESCO i Grada Zagreba, kao partner na konferenciji „Zaštita kulturne baštine od katastrofa“ u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te izlaganjem na konferenciji „Dani kriznog upravljanja“ u organizaciji Veleučilišta Velika Gorica, pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića.

Djelatnik Zavoda je uz financijsku potporu Društva za zaštitu i razvoj baštine iz Zagreba, Ministarstva kulture i Grada Ludbrega u rujnu 2014. sudjelovao na trodnevnom intenzivnom tečaju „UNESCO Chair Programme on Cultural Heritage and Risk Management, International Training Course (ITC) on Disaster Risk Management of Cultural Heritage 2014, 9th year“ u organizaciji Sveučilišta Ritsumeikan u Kyotu, Japan. Na tečaju je usvojena Ritsumeikan/UNESCO metodologija za izradu planova upravljanja rizicima od katastrofa za kulturna dobra te je počeo rad na izradi Plana upravljanja rizicima od katastrofa za dvorac Batthyany u vlasništvu Grada Ludbrega, u kojem je smješten Restauratorski centar Ludbreg.

Slika 88. Račinovci, župna crkva sv. Ivana Krstitelja, evakuacija i evidencija poplavljenog tekstila

Zaštita i restauriranje audiovizualne (AV) baštine

Od 2010. Zavod je s povećanom pozornošću pratio aktivnosti i stanje o zaštiti audiovizualne (AV) baštine u Hrvatskoj, jer želi da se taj suvremeni oblik pokretne kulturne baštine odgovarajuće sagleda u svojoj cjelini, zaštiti od propadanja i predstavi.

Početkom 2012. godine cjeline (audiovizualnog) arhivskog gradiva u posjedu Hrvatske radiotelevizije nastale od 1926. do 2011. godine proglašene su pokretnim kulturnim dobrom (oznaka: Z-5706), što je uvjet za daljnje očuvanje i predstavljanje toga specifičnog oblika kulturne baštine.

S namjerom da prouči mogućnosti sudjelovanja u aktivnostima zaštite audiovizualne baštine, Zavod se 2012. godine pridružio projektu „Balkans' Memory“ koji je predvodio Institut national de l'audiovisuel iz Francuske (INA Expert), u partnerstvu s hrvatskim audiovizualnim centrom (HAVC), Nacionalnim filmskim arhivom Albanije (AQSHF) i organizacijom COPEAM te u suradnji s ključnim organizacijama, najčešće matičnim javnim televizijama, iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, s Kosova i iz Srbije.

U sklopu aktivnosti od 2010. do 2014. izrađene su preliminarne analize i pregledi u kojima su razrađene mogućnosti sudjelovanja Zavoda u provođenju aktivnosti zaštite audiovizualne kulturne baštine koja je u nadležnosti Ministarstva kulture, Hrvatske radiotelevizije (INDOK), Hrvatskog državnog arhiva (Hrvatskog filmskog arhiva) te Hrvatskog audiovizualnog centra (HAVC); provedene su preliminarne konzultacije. Takva razmatranja također su dobila povoljnu ocjenu Institut national de l'audiovisuel iz Francuske (INA Expert), kao primjer uspješne zaštite i održivog upravljanja audiovizualnom baštinom.

U sklopu projekta „Balkans' Memory“ predstavnici Zavoda sudjelovali su na seminarima u Podgorici, Sarajevu, Skoplju i Zagrebu o načinu organiziranja projekata restauriranja, migracije i digitalizacije AV baštine, umrežavanja s drugim korisnicima, održivom financiranju projekata te o odgovarajućem dokumentiranju AV sadržaja.

Uz to, Zavod je sudjelovao i na konferenciji „MUVI 05: Muzeji – Video – Film“ tijekom prosinca 2014., u organizaciji Muzejskog dokumentacijskog centra. Raspravljalo se o djelima audiovizualnoga stvaralaštva koja se čuvaju u hrvatskim muzejima i koja će u dogledno vrijeme trebati posebno zaštititi ili obnoviti.

Slika 89. Javni audiovizualni arhivi i oprema za zaštitu AV baštine, projekt „Balkans' Memory“ vodećeg partnera Institut national de l'audiovisuel iz Francuske (INA Expert)

Financijski, opći pravni i administrativni poslovi

U Službi se obavljaju specijalizirani poslovi s područja financija, računovodstva, ljudskih resursa, općih pravnih pitanja i administrativnog poslovanja za sve organizacijske jedinice Zavoda. Na taj način podupire se ostvarenje strateških i operativnih ciljeva i pridonosi stvaranju jedinstvene vrijednosti Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Zavod je registriran kao ustanova u kulturi. Djelatnost i poslovni procesi u provođenju aktivnosti materijalne zaštite kulturnih dobara specifični su zbog resursa koje zahtijeva obavljanje djelatnosti (brojni i raznovrsni materijali koji se ugrađuju u kulturna dobra, brojna i često sofisticirana oprema za obavljanje djelatnosti, stručno educirani i specijalizirani zaposlenici) u bitnome poslovanje Zavoda razlikuju od poslovanja drugih ustanova u kulturi.

Razvoj takve djelatnosti zahtijeva trajno prilagođavanje poslovanja, unapređivanje poslovnih procesa i podizanje standarda kvalitete Službe za financijske, pravne i administrativne poslove kako bi se odgovorilo izazovima poslovnog okruženja i optimalnog korištenja svih, a posebice ljudskih resursa.

Temeljna pretpostavka povećanja efikasnosti i smanjenja troškova je stvaranje informacijskog sustava koji se neće promatrati isključivo kao formalni izvještajni instrument, nego kao mehanizam upravljanja poslovnim procesom. Cilj je stvaranje i uspostava sustava praćenja poslovanja, izvješćivanja i prognoziranja koji će za sve razine upravljanja osigurati istinite, pravovremene i korisne informacije, a da se pritom podatak u informacijski sustav unosi samo jedanput. Kako bi se postavljeni ciljevi mogli realizirati na zakonit i učinkovit način, nužna je stalna provjera djelotvornosti uspostavljenih procesa i unutarnjih kontrola koje ih verificiraju.

Analiza koja slijedi temelji se na podacima iz Zakonom propisanih Izvještaja za 2014. godinu:

1. Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine
2. Izvještaja o promjenama u vrijednosti i opsegu imovine i obveza (Obrazac P-VRIO) za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine
3. Bilance na datum 31. prosinca 2014. godine
4. Bilješki uz financijske izvještaje za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine i drugih operativnih evidencija koje se vode u Zavodu.

Financijski pregled poslovanja za 2014. godinu

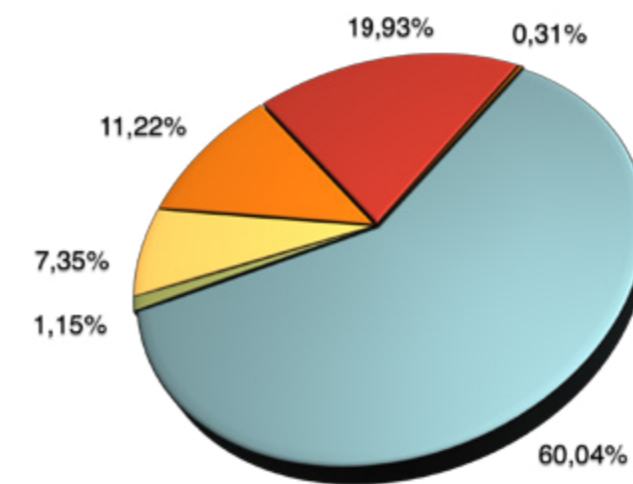
Prema vrsti aktivnosti i izvorima financiranja, ukupno poslovanje Hrvatskog restauratorskog zavoda podijeljeno je u pet segmenata:

1. **redovita djelatnost - administracija i upravljanje** (obuhvaća materijalne rashode ustanove i plaće stalno zaposlenih radnika)
2. **programska djelatnost** (obuhvaća cjelinu zaštitnih radova prema svim vrstama kulturnih dobara za koje su ugovori zaključeni s Ministarstvom kulture te ulaganja u razvoj restauratorske djelatnosti koju sagledavamo preko ulaganja u radne prostore i opremu za obavljanje djelatnosti sredstvima koje za tu namjenu osigurava Ministarstvo kulture)
3. **projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“ (Podunavlje)**, čija je realizacija zbog opsega i načina financiranja izdvojena u posebnu cjelinu
4. **aktivnosti na realizaciji vlastitih prihoda** (izvođenjem konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnim dobrima koji su financirani izvan Ministarstva kulture)
5. **korištenje sredstava donacija** (također je izdvojeno u posebnu cjelinu jer se radi o namjenskom korištenju sredstava).
6. **Projekti financirani sredstvima Europske unije.**

Osim sredstava iz državnog proračuna koja čine 92,34% ostvarenih prihoda, realizacijom zaštitnih radova na kulturnim dobrima koje su financirali ostali investitori, ostvarena su znatna financijska sredstva, tzv. sredstva vlastitih prihoda, koja u strukturi čine 7,35% ukupnog prihoda; po osnovi donacija ostvareno je samo 0,31% ukupnog prihoda.

Ostvareni ukupni prihod poslovanja iznosio je 68.626.760 kuna. Od tog iznosa 55.670.703 kune odnose se na „redovite“ aktivnosti Zavoda koje financira Ministarstvo kulture, na prihode iz donacija i vlastite prihode 5.255.601 kuna, dok se na realizaciju dijela projekta „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“ odnosi 7.700.455 kuna (od tog je iznosa 5.764.191 kuna doznačena na ime refundiranih troškova prema ispostavljenim obračunima za 2014. godinu, a iznos od 1.936.264 kune doznačen je u 2014. godini na ime nerefundiranih troškova nastalih u 2013. godini).

Slika 90. Struktura ukupnog prihoda Zavoda ostvarenog u 2014. godini

- Prihodi iz proračuna za financiranje redovite djelatnosti (rashodi za zaposlenike i materijalni rashodi Ustanove)
- Prihodi iz proračuna za financiranje nabave nefinancijske imovine i informatizaciju
- Vlastiti prihodi od obavljanja poslova djelatnosti i ostali prihodi
- Financiranje projekta Podunavlje
- Prihodi iz proračuna za financiranje programske djelatnosti
- Donacije i EU projekti

Višak prihoda nad rashodima poslovanja na dan 31. 12. 2014. utvrđen je u iznosu od 2.338.448 kuna. Pregled rezultata poslovanja iznesen je u nastavku.

Tablica 5. Rezultati poslovanja 2014. godine

AOP	NAZIV POZICIJE	OSTVARENJE 2013.	*NOVI PLAN 2014.	OSTVARENJE 2014.
598	UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	107.770.827	71.407.379	68.626.760
599	UKUPNI RASHODI I IZDACI	85.327.118	70.835.518	67.324.939
600	VIŠAK ILI MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA TEKUĆE GODINE	22.443.709	571.861	1.301.821
602	PRENESENI VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA	-21.407.082	1.036.627	1.036.627
603				
604	VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA RASPOLOŽIV U	1.036.627	1.608.488	2.338.448
605	SLJEDEĆEM RAZDOBLJU			

*Financijski plan za 2014. usvojen odlukom Upravnog vijeća 26. 6. 2014., novi plan usvojen odlukom Upravnog vijeća od 22. 12. 2014.

Proračunski korisnici za iskazivanje prihoda i rashoda obavezni su primijeniti modificirano načelo nastanka poslovnog događaja, što podrazumijeva priznavanje prihoda u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i mjerljivi (tj. naplaćeni), dok se rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obaveza) u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju.

Primjenom takvog načela, a zbog vremenske nepodudarnosti nastanka prihoda i rashoda u promatranom obračunskom razdoblju, može doći do „premještanja rezultata“ iz jednog u drugo obračunsko razdoblje, iako se u duljem razdoblju rezultat nužno izjednači. Tako je u 2014. godini naplaćen i iskazan prihod s osnove nerefundiranih troškova za 2013. godinu na projektu „Podunavlje“ u iznosu od 1.936.264 kune, što je utjecalo na ukupan rezultat poslovanja Zavoda iskazan na dan 31. 12. 2014. godine.

To pokazuje i pregled rezultata prema segmentima poslovanja koji je iznesen u nastavku:

Tablica 6. Pregled prihoda i rashoda prema aktivnostima i izvorima financiranja u 2014. godini

NAMJENA	RASHODI		PRIHODI		RAZ. PRIHODA I RASHODA	
	NOVI PLAN 2014.	OSTVARENJE 2014.	REBALANS PLANA 2014.	OSTVARENJE 2014.	NOVI PLAN 2014.	OSTVARENJE 2014.
Administracija i upravljanje A 834002 ("hladni pogon" - rash. za zap. i mat. rash. ustanove)	41.536.004	40.825.233	41.646.585	41.205.501	110.581	380.268
Programska djelatnost HRZ-a koja se financ. iz državnog proračuna (A 834001)	17.078.009	14.599.967	16.988.976	14.465.203	-89.033	-134.764
Aktivnosti u realizaciji projekta Podunavlje	6.287.950	6.500.343	7.647.955	7.700.455	1.360.005	1.200.112
Realizacija programa koje financiraju ostali investitori - vl. prihodi i ostali prihodi HRZ-a	4.576.912	4.237.517	4.914.907	5.046.621	337.995	809.104
Korištenje sredstava donacije i EU projekata	320.016	377.723	208.956	208.980	-111.060	-168.743
Preneseni višak prihoda iz prethodnih godina	1.036.627	784.156	1.036.627	1.036.627	0	252.471
UKUPNO	70.835.518	67.324.939	72.444.006	69.663.386	1.608.488	2.338.448

PRIHODI POSLOVANJA

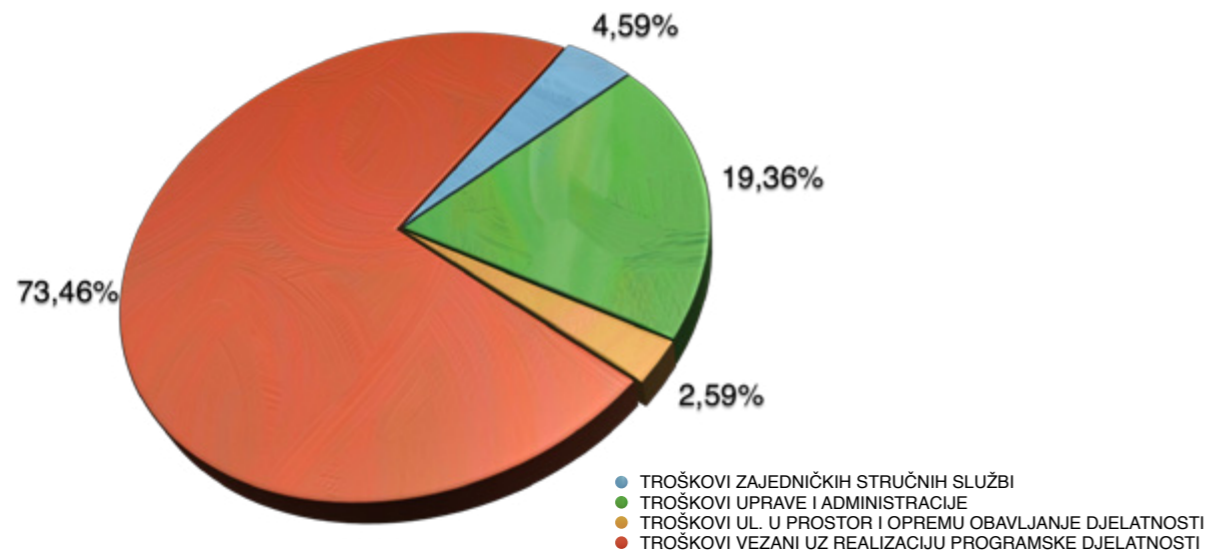
Tablica 7. Pregled ostvarenih prihoda poslovanja od 1. 1. - 31. 12. 2014.

VRSTA PRIHODA	OSTVARENJE PRIHODA 2013.	PLANIRANI PRIHOD ZA 2014.	OSTVARENJE PRIHODA 2014.
PRIHODI POSLOVANJA	107.770.827	71.407.379	68.550.071
Tekuće pomoći od međunarodnih organizacija	43.563	0	0
Kapitalne pomoći od međunarodnih organizacija	2.964.717	184.756	184.756
Tekuće pomoći od proračunskih korisnika državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU	11.737	0	0
Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	22.180	17.521	23.789
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	545	25	25
Ostali nespomenuti prihodi	10.771	15.257	15.257
Prihodi od obavljanja osnovnih poslova vlastite djelatnosti	8.061.791	4.882.104	4.930.886
Tekuće donacije	149.546	24.200	24.200
Kapitalne donacije	81.216	0	0
Prihodi iz Proračuna za financiranje redovite djelatnosti	96.422.684	66.283.516	63.371.158
Prihodi za financiranje rashoda poslovanja	42.952.262	41.646.585	41.205.501
Prihodi za financiranje rashoda za zaposlene	34.097.264	32.809.336	32.842.763
Prihodi za financiranje rashoda za zaposlene - prijevoz	1.349.998	1.463.026	1.463.026
Prihodi za financiranje materijalnih rashoda	7.505.000	7.374.223	6.899.712
Prihodi za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine	2.034.529	1.019.588	789.197
Prihodi na temelju ugovornih obveza	51.435.893	23.617.343	21.376.461
Prihodi na temelju ugovor. obveza (ugovori s MK za programe)	13.909.039	15.969.388	13.676.006
Prihodi na temelju ugovorenih obveza - Podunavlje	37.526.854	7.647.955	7.700.455
Ostali prihodi	2.077	0	0
PRIHOD OD PRODAJE DUGOTRAJNE IMOVINE	0	0	76.688
UKUPNI PRIHODI	107.770.827	71.407.379	68.626.760

RASHODI POSLOVANJA

U 2014. ukupni rashodi poslovanja iznosili su 67.324.939 kuna.

Prema funkcionalnoj analizi troškova, kad se u troškove uprave i administracije uključe troškovi rada zaposlenih u upravnim i potpornim odjelima (Ured ravnatelja, Služba za financijske, pravne i administrativne poslove, Služba za nabavu i opće tehničke poslove) kao i materijalni rashodi ustanove – hladnog pogona, koji su nužni za održavanje prostora i opreme na funkcionalnoj razini, odnosno svi troškovi koji nastaju provedbom potpornih aktivnosti za cjelokupnu konzervatorsku-restauratorsku djelatnost na području cijele zemlje, struktura troškova Zavoda prema osnovnim funkcijama, odnosno aktivnostima, bila je sljedeća:

Slika 91. Struktura troškova Zavoda prema osnovnim aktivnostima u 2014. godini

Tablica 8. Analiza troškova Zavoda prema osnovnim aktivnostima u 2014. godini

Troškovi uprave i administracije	
Troškovi rada s uključenim naknadama prema KU	6.516.556
Materijalni troškovi "hladnog pogona"	6.517.661
Ukupno troškovi uprave i administracije	13.034.217
Troškovi zajedničkih stručnih službi	3.093.130
Troškovi ulaganja u prostor i opremu za obavljanje djelatnosti	1.742.443
Troškovi realizacije programskih aktivnosti - izvođ. konz.-rest. radova	49.455.149
Ukupni troškovi programske djelatnosti	67.324.939

U odnosu na planirane veličine Zavoda za 2014. godinu, ukupni rashodi izvršeni su s 95,04%, a u odnosu na 2013. godinu indeks ostvarenja iznosi 78,90%.

Smanjenje rashoda u odnosu na 2013. godinu ponajprije se odnosi na realizaciju radova projekta „Podunavlje“ (smanjenje u odnosu na 2013. godinu za oko 12 mil. kuna), u segmentima realizacije zaštitnih radova programske djelatnosti rashodi su približni prošlogodišnjim, dok su rashodi realizacije programa vlastitih prihoda i donacija u 2014. manji za oko četiri milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu. Rashodi vezani uz „hladni pogon“ smanjeni su za tri mil. kuna u odnosu na ostvarenje iz 2013. godine.

U strukturi rashoda najvažniji su rashodi za usluge drugih pravnih osoba koji iznose 24.212.257 kuna i čine 35,96% ukupnih rashoda. Na tu su poziciju temeljem računskog plana za proračunske korisnike razvrstane usluge drugih pravnih osoba izvan Zavoda za zaštitne radove na kulturnim dobrima. Tu su klasificirani izvedeni radovi građevinske obnove na nepokretnim kulturnim dobrima, projektantske, građevinske i druge vrste stručnih nadzora. Od 15.200.801 kune iskazane na kontu 3239, na građevinske radove u realizaciji projekta „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Vukovar-Vučedol-Ilok“ odnosi se 6.435.475 kuna, što u bitnome mijenja sliku redovitih poslovnih aktivnosti Zavoda. Preostali iznos odnosi se na izvođenje radova na programima redovite programske djelatnosti koji su financirani sredstvima iz državnog proračuna (popis programa je u prilogu) kao i ostvarenih vlastitih prihoda. Od ukupnog iznosa iskazanog na kontu 3239, na redovite programske aktivnosti odnosi se 7.599.474 kuna, a to je za 18,56% više u odnosu na ostvarenje iz 2013. godine.

Tablica 9. Pregled rashoda Zavoda u 2014. godini

RAČUN	NAZIV RAČUNA	IZVRŠENJE UKUP. RASH. 2013	REBALANS PLANA UK. RASH. 2014	IZVRŠENJE UKUP. RASH. 2014.	INDEKS OSTVARENJA PLANA
3	RASHODI POSLOVANJA	81.160.724	68.620.284	65.582.496	96
31	RASHODI ZA ZAPOSLENE	36.723.320	33.436.378	33.404.469	100
311	PLAĆE	31.354.023	28.376.297	28.327.354	100
3111	Plaće za redoviti rad	31.017.423	28.047.484	27.999.221	100
3112	Plaće u naravi	33.341	33.341	33.341	100
3113	Plaće za prekovremeni rad	0	0	0	0
3114	Plaće za posebne uvjete rada	303.259	295.472	294.792	100
312	OSTALI RASHODI ZA ZAPOSLENE	479.290	265.034	284.374	107
3121	Ostali rashodi za zaposlene	479.290	265.034	284.374	107
313	DOPRINOSI NA PLAĆE	4.890.007	4.795.046	4.792.741	100
3131	Doprinos za mirovinsko osiguranje - beneficirani staž	94.580	90.389	90.389	100
3132	Doprinos za zdravstveno osiguranje	4.241.027	4.195.845	4.193.943	100
3133	Doprinos za zapošljavanje	554.400	508.813	508.409	100
32	MATERIJALNI RASHODI	44.364.815	35.120.119	32.124.330	91
321	NAKNADJE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	3.624.578	3.190.364	2.968.711	93
3211	Službena putovanja	1.891.893	1.763.623	1.566.772	89
3212	Naknade za prijevoz s posla i na posao, za rad na terenu i odvojeni život	1.564.304	1.287.371	1.312.811	102
3213	Stručno usavršavanje zaposlenika	166.433	137.550	86.492	63

3214	Ostale naknade troškova zaposlenima	1.948	1.820	2.636	145
322	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	5.054.570	4.757.429	4.530.909	95
3221	Uredski materijal i ost. mater. rashodi	886.676	787.250	746.006	95
3222	Materijal i sirovine - restauratorski materijal	1.797.215	1.667.370	1.550.875	93
3223	Energija	1.985.649	1.905.539	1.813.468	95
3224	Materijal i dijel. za tek. i inv. održ.	98.940	61.000	68.043	112
3225	Sitni inventar i auto-gume	114.507	136.200	181.772	133
3227	Službena, radna i zaštitna odjeća i obuća	171.583	200.070	170.744	85
3228	Revalor. utr. sirovina, mater. i inv.	0	0	0	0
323	RASHODI ZA USLUGE	35.245.887	26.644.646	24.212.257	91
3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza	766.433	667.310	617.654	93
3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	1.532.051	1.425.916	1.183.300	83
3233	Usluge promidžbe i informiranja	71.658	48.000	22.090	46
3234	Komunalne usluge	331.930	332.100	299.343	90
3235	Zakupnine i najamnine	865.458	807.000	711.450	88
3236	Zdravstvene i veterinarske usluge	3.937	4.500	5.122	114
3237	Intelektualne i osobne usluge	5.646.685	6.238.331	5.722.637	92
3238	Računalne usluge	488.774	509.200	449.861	88
3239	Ostale usluge	25.538.960	16.612.289	15.200.801	92
324	NAKNADE TROŠKOVA OSOBAMA IZVAN RADNOG ODNOSA	159.624	172.000	167.117	97
3241	Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	159.624	172.000	167.117	97
329	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	280.157	355.680	245.337	69
3291	Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjeren. i sl.	0	0	0	0
3292	Premije osiguranja	150.252	161.200	126.039	78
3293	Reprezentacija	35.034	34.230	27.121	79
3294	Članarine	36.250	97.000	47.594	49
3295	Pristojbe i naknade	7.000	8.580	4.523	53
3299	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	51.621	54.670	40.060	73
34	FINANCIJSKI RASHODI	64.651	63.787	53.696	84
343	OSTALI FINANCIJSKI RASHODI	64.651	63.787	53.696	84
3431	Bank. usl. i usl. platnog prometa	43.781	52.617	44.792	85
3432	Negativne teč. razl. i valut. klauzula	12.826	1.060	763	72
3433	Zatezne kamate	8.044	10.110	8.142	81
3434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	0	0	0	0
37	NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA NA TEMELJU OSIGURANJA I DRUGE NAKNADE	0	0	0	0
372	OSTALE NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA IZ PRORAČUNA	0	0	0	0

3721	Naknade građanima i kućanstvima u novcu	0	0	0	0
38	OSTALI RASHODI	7.938	0	0	0
383	RASHODI IZ PROTEKLIH GODINA	7.938	0	0	0
3831	Naknada štete pravnim i fizičkim osobama	7.938	0	0	0
3842	Ostali rashodi iz proteklih godina	0	0	0	0
3859	Ost. izvanredni rashodi	0	0	0	0
4	RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE	4.166.394	2.215.235	1.742.443	79
	UKUPNO	85.327.119	70.835.519	67.324.939	95

Organizacija rada u Zavodu temelji se na „programskoj osnovi“, tako da je i s aspekta računovodstvenog praćenja poslovnih promjena u računovodstvenom sustavu Zavoda svaki program definiran kao radni nalog na koji se evidentiraju pojedinačno nastali troškovi, uključujući i troškove rada razmjerno radnom vremenu utrošenom u realizaciju pojedinog programa.

U 2014. godini bila su aktivna 524 radna naloga, od kojih je 351 financijski pratilo Ministarstvo kulture, 166 je financirano temeljem ugovora zaključenih s vanjskim investitorima i razvrstano u kategoriju vlastitih prihoda; pet programa je financirano iz sredstava donacije, a dva iz EU projekata.

U sagledavanju rezultata poslovanja Zavoda ostvarenog u 2014. godini, važno je posebno se osvrnuti na:

(A) FINANCIRANJE RADA ZAVODA IZ SREDSTAVA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Tijekom 2014. godine za financiranje rada Zavoda zaključeno je s Ministarstvom kulture 117 ugovora, ukupne vrijednosti 58.771.583 kune (dodatno su osigurana sredstva za završetak radova na Projektu „Podunavlje“ u iznosu od 996.893,65 kuna). Sredstva su osigurana za sljedeće namjene:

1. Financiranje redovite djelatnosti - administracija i upravljanje A8340002 (obuhvaća materijalne rashode ustanove i plaće stalno zaposlenih radnika).

U taj segment poslovanja razvrstavaju se troškovi održavanja prostora i opreme na funkcionalnoj razini (troškovi struje, vode, plina, razne komunalne usluge, troškovi komunikacija, troškovi tekućeg održavanja prostora i opreme s funkcionalnog i sigurnosnog aspekta, koji su zbog velike koncentracije vrijednih umjetničkih djela na kojima se izvode konzervatorsko-restauratorski radovi vrlo visoki). S obzirom na to da Zavod za svoje poslovanje trenutačno koristi 22.574 m² prostora na trinaest lokacija u Zagrebu i četrnaest lokacija izvan Zagreba, to u velikoj mjeri predodređuje režijske troškove i troškove tekućeg i investicijskog održavanja. Prostornu dislociranost dodatno otežava činjenica da se radi o prostorima u kojima se obavlja restauratorska djelatnost koja zahtijeva posebne uvjete s aspekta opremanja, zaštite na radu, zaštite od požara i s aspekta sigurnosti prostora. Troškovi komunikacije i s njima povezani troškovi održavanja informatičkog sustava također su uvjetovani smještajem Zavoda.

U 2014. godini za tu su namjenu iz Državnog proračuna osigurana sredstva u iznosu od 6.899.712 kuna. Na ime naknada za prijevoz osigurano je 1.463.026 kuna, dok su za financiranje plaća i drugih prava koja se temelje na radnom odnosu

zaposlenih djelatnika osigurane 32.842.763 kune, što ukupno iznosi 41.205.501 kuna. U ovom segmentu poslovanja 2014. godine nastali su rashodi u iznosu od 40.825.233 kune. Neutrošena doznačena sredstva za financiranje rashoda poslovanja u iznosu od 474.511 kuna namijenjena su za provođenje hitnih sanacija prostora na lokaciji Dubrovnik - Ljetnikovac Stay i prostora u Radićevoj i Kožarskoj ulici u Zagrebu.

2. Sredstva za razvoj restauratorske djelatnosti

Ta sredstva, sagledana u ulaganjima u prostor i opremu u 2014. godini, osiguralo je Ministarstvo kulture temeljem odobrenog ugovora u iznosu od 800.000 kuna za nabavu opreme i ulaganja u prostore kojima se Zavod koristi kao radnim prostorima, za istu su namjenu realizirana i neutrošena sredstva iz 2013. godine u iznosu od 269.588 kuna te dodatnih 100.000 za informatizaciju Zavoda.

Prema toj je osnovi ostvaren prihod od 789.197 kuna. Za nastavak započete realizacije u 2015. godini prenesena je 380.391 kunu.

Osim iz sredstava državnog proračuna, oprema za obavljanje djelatnosti Zavoda nabavljena je i iz vlastitih prihoda tekućeg razdoblja (178.102 kune), donacija (u iznosu od 204.494 kune) te viška prihoda ostvarenog u prethodnoj godini (temeljem odluke Upravnog vijeća od 26. 6. 2014. godine u iznosu od 604.634 kune).

3. Financiranje programa zaštitnih radova na kulturnim dobrima

Program rada Zavoda koji obuhvaća izvođenje konzervatorsko-restauratorskih i drugih zaštitnih radova na kulturnim dobrima u 2014. godini financiran je temeljem 114 pojedinačno zaključenih ugovora za koje je pregled realizacije iznesen u nastavku:

Služba/odjel/odsjek	Ugovoreno	Uplaćeno	Utrošeno	Realizirani prihod	Preneseno za nastavak realizacije
Služba za nepokretnu baštinu	11.491.655,00	9.198.437,00	9.030.218,66	8.997.390,71	2.065.088,04
Služba za pokretnu baštinu	1.857.020,00	1.857.020,00	1.776.107,30	1.776.107,30	174.439,92
Služba za arheološku baštinu	3.105.200,00	2.843.725,00	2.991.271,99	2.889.545,33	132.068,87
Međunarodna suradnja	13.096,00	15.096,00	13.202,68	12.962,68	79.165,80
Ukupno programska djelatnost	16.466.971	13.914.278,00	13.810.800,63	13.676.006,02	2.450.762,63

4. Financiranje aktivnosti na projektu „Podunavlje“

Projekt „Podunavlje“ financira se zajmom Razvojne banke Vijeća Europe (CEB). Uprava Projekta, odnosno Ministarstvo kulture, posebnim je ugovorima prenijela na Hrvatski restauratorski zavod provedbu dijela aktivnosti koje se odnose prije svega na konzervatorsko-restauratorske radove i radove građevinske obnove. Detaljan izvještaj o radovima dan je u posebnoj točki ovog izvješća.

Potkraj 2014. godine za radove na sanaciji iločkih zidina Ministarstvo kulture osiguralo je dodatna sredstva u iznosu od 996.893,65 kuna.

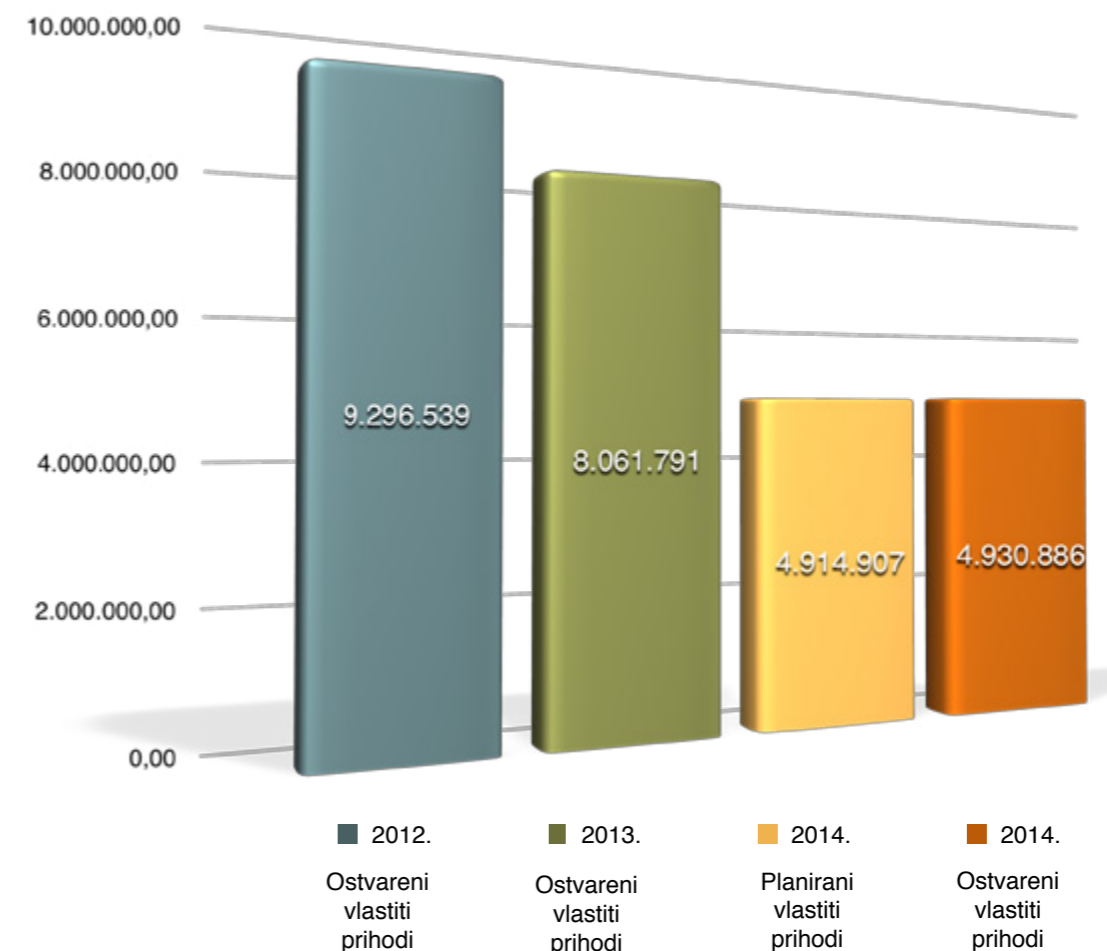
Troškovi nastali izvođenjem radova na projektu „Ilok-Vukovar-Vučedol“ (koji skraćeno nazivamo „Podunavlje“) u 2014. godini iznosili su 6.500.343 kune. Od tog je iznosa iz državnog proračuna do 31. 12. 2014. godine refundirana 5.764.191 kunu, a za troškove nastale u 2013. godini doznačene su 1.936.264 kune, tako da je ukupno ostvareni prihod na projektu Podunavlje u 2014. iznosio 7.700.455 kuna.

(B) OSTVARENI VLASTITI I OSTALI PRIHODI

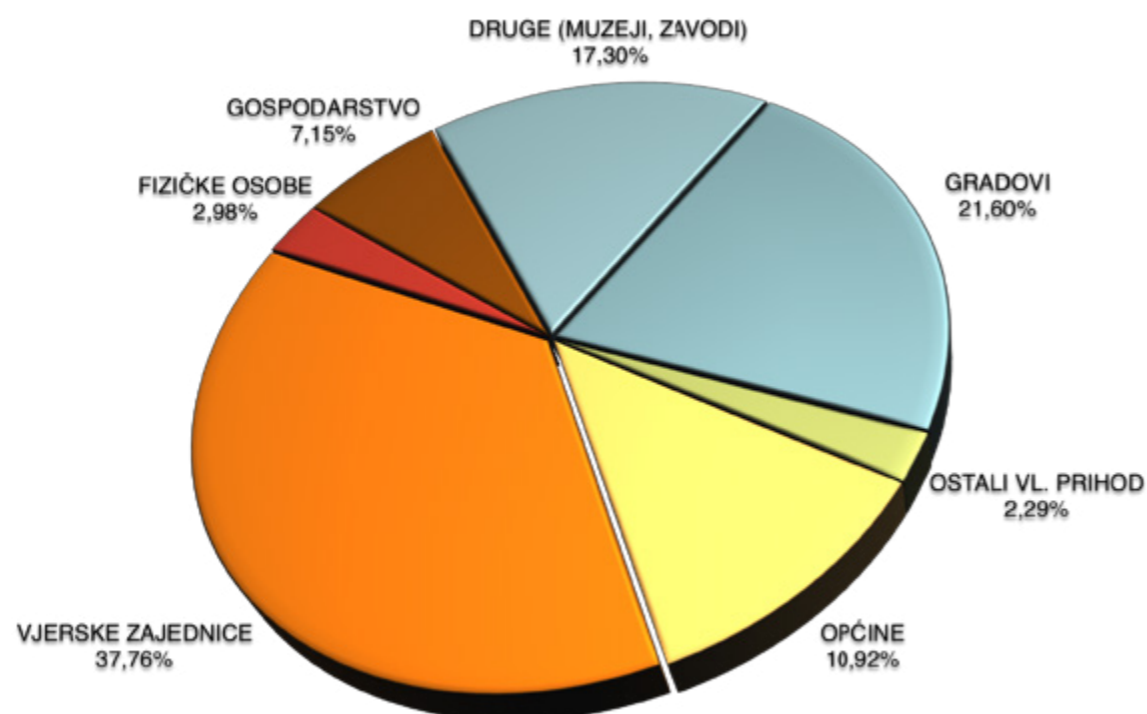
U 2014. godini ostvareni vlastiti prihodi od osnovne djelatnosti i ostali prihodi (od kamata, tečajnih razlika, realiziranih ovrha) iznose 5.046.621 kunu, što u strukturi ukupnog prihoda čini 7,35%.

Ostvareni vlastiti prihodi od obavljanja temeljne djelatnosti u 2014 godini, u iznosu od 4.930.886 kuna, manji su od ostvarenja iz 2013. godine za oko 39%, dok su od ostvarenja vlastitih prihoda 2012. godine manji za oko 47%.

Slika 92. Vlastiti prihodi Zavoda u 2014. godini

U nastavku je iznesena struktura prihoda Zavoda u 2014. godini ostvarenih iz vlastitih izvora:

Slika 93. Struktura prihoda ostvarenih iz vlastitih izvora Zavoda u 2014. godini

Najvažniji partneri izvan državnog proračuna bile su vjerske zajednice, gradovi, muzeji, galerije i druge ustanove, a znatniji prihodi ostvareni su i od općina.

Iako u nas još ne postoji veliko zanimanje privatnog sektora za veća ulaganja u kulturna dobra, u tom segmentu sasvim sigurno postoje mogućnosti dodatnog financiranja.

C) FINANCIRANJE ZAŠTITNIH RADOVA NA KULTURNIM DOBRIMA SREDSTVIMA PRIMLJENIH DONACIJA I EU PROJEKATA

U 2014. godini ostvaren evidentirani prihod po osnovi donacija je za:

- sredstva primljena od Batahovina Foundation za donaciju namještaja u Ljetnikovcu Bunić-Kaboga u Dubrovniku, u iznosu od 184.756 kuna; na tom izvoru financiranja evidentirane su i kamate na neutrošena sredstva Fundacije, namijenjene pokriću režijskih troškova nastalih na Ljetnikovcu
- financiranje programa „Peristol na Kaptolu, dani s restauratorima“; ostvareno je nekoliko tuzemnih donacija u ukupnom iznosu od 24.000 kuna te donacija od 200 kuna za financiranje obljetnice rada RC Ludbreg.

Od projekata financiranih sredstvima EU u 2014. godini radilo se na realizaciji dvaju projekata. Nakon brojnih administrativnih i tehničkih problema potpisan je ugovor za realizaciju projekta „Claustra - kameni branici Rimskog Carstva“. Nastavljena je i realizacija projekta EwaGlos u sklopu projekta Kultura 2007.-2013. Iako su na navedenim programima nastali troškovi, sredstva nisu refundirana tijekom 2014. te po toj osnovi nema evidentiranih prihoda.

Ostali financijsko-računovodstveni, opći pravni i administrativni poslovi

Tijekom 2014. obrađena su 28.772 dokumenta koja se odnose na poslovne transakcije s financijskim učinkom i evidentirane su 120.972 knjigovodstvene stavke. Zaprimljeno je 4609 ulaznih računa, 307 ulaznih i 299 izlaznih ugovora prema kojima se prati realizacija, ispostavljeno je 246 izlaznih računa, knjiženo je 2697 primki i 523 temeljnica, obrađeno je 3236 putnih naloga i obrađeno 2840 temeljnica putnih naloga, ispostavljene su 4553 blagajničke uplatnice/ispladne za kunske transakcije te 151 uplatnica/ispladnica za poslove devizne blagajne, evidentirano je 80 promjena u nadzornoj knjizi za uvoz, obrađen je 881 ugovor i aneks ugovora o radu, 619 ugovora s vanjskim suradnicima, 3638 radnih listi, 555 doznaka za bolovanje na teret Zavoda i HZZO-a, predana su 54 zahtjeva za troškove koji se refundiraju, obavljen je obračun i isplata za 623 naloga za isplatu vanjskim suradnicima. Nadležnom je poreznom tijelu predano je 98 JOPPD obrazaca, vodi se evidencija PDV-a, obavljeno je 177 obračuna troškova temeljem odobrenih programa zaštitnih radova prema sklopljenim ugovorima s Ministarstvom kulture koji su dostavljeni Ministarstvu, izrađivani su mjesečni interni izvještaji o realizaciji i o nastalim režijskim troškovima po lokacijama te drugi poslovi koji se odnose na evidentiranje i praćenje poslovanja Zavoda u cjelini.

Za potrebe poslovanja u 2014. nabavljena su 123 komada razne opreme, 407 komada sitnog inventara za koje je provedeno evidentiranje i zaduživanje na korisnike.

U 2014. godini započeo je proces uvođenja korisnika u sustav elektroničkog otvaranja, odobravanja i obrade putnih naloga, a od rujna 2014. godine uspješno se prešlo na obračun plaće stalno zaposlenih kroz COP, što se zbog specifičnosti poslovanja mora voditi i u računovodstvenom programu POINT jer sustav COP ne osigurava praćenje troškova rada po radnim nalogima i izvorima financiranja, a sustav upravljačkog računovodstva u Zavodu temelji se na toj osnovi.

Odjel općih pravnih i administrativnih poslova organiziran je u tri odsjeka. Tijekom 2014. obavljani su redoviti općepravni, radno-pravni i administrativni poslovi, specifični za ustanovu u kulturi koja se bavi konzervatorsko-restauratorskom djelatnošću. Navedeni poslovi obuhvaćaju sastavljanje ugovora o radu, ugovora o djelu i autorskih ugovora s vanjskim suradnicima, sastavljanje ugovora s naručiteljima i ostalih vrsta ugovora, stručne pripreme sjednica tijela Zavoda, izradu nacrtu općih i posebnih akata, sastavljanje ponuda za javna nadmetanja prema Zakonu o javnoj nabavi i Procedurama ugovaranja pomoći EU trećim zemljama na kojima se Zavod pojavljuje kao ponuditelj, vođenje sudskih sporova po tužbama radnika u postupcima isplate razlike plaće temeljem članka 19. Granskog kolektivnog ugovora za zaposlenike u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna te poslove pisarnice i dostave.

U Pisarnici su 2014. godine zaprimljena i klasificirana 14.902 ulazna i izlazna dokumenta uz istodobno vođenje poslovne evidencije putem urudžbene knjige u elektroničkom obliku te je distribuirana signirana pošta unutar Zavoda. Također je sustavno vođena briga o pohrani dokumenata urudžbenog zapisnika.

Na Odsjeku za kadrovske poslove tijekom godine prikupljeni su podaci o radnom iskustvu vanjskih suradnika i djelatnika Zavoda za potrebe pristupanja stručnim ispitima u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te su u skladu s tim izdane odgovarajuće potvrde. U 2014. godini nastavljena je suradnja s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje u pokretanju postupka za primjenu mjere „Stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa“ (dio Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja Vlade Republike Hrvatske).

Također se usporedno s vođenjem kadrovskih baza podataka poslodavca vodi i kadrovska baza u Registru zaposlenih u javnom sektoru, čije se promjene koje se odnose na ustroj, sistematizaciju te ostala prava i obveze radnika predviđene u Registru kontinuirano prate, unose i ažuriraju.

Aktivnosti na uspostavi sustava unutarnjih financijskih kontrola (FMC) i sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Zavod kao korisnik državnog proračuna treće razine dužan je provoditi aktivnosti na uspostavi sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru. Temeljem Zakona o fiskalnoj odgovornosti i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN 139/10, 19/14) i članka 11. Pravilnika o provedbi finacijskog upravljanja i kontrole (NN 35/08, 130/11), Zavod je obavezan izvijestiti o sustavu funkcioniranja financijskog upravljanja i kontrola podnošenjem Izjave o fiskalnoj odgovornosti prema Uredbi o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine, broj 78/11, 106/12, 130/13 i 19/15).

Tijekom 2014. nastavljene su aktivnosti provjere funkcionalnosti izrađenih dijagrama tijekom poslovnih procesa sa stvarnim izvršenjem poslova. U tom je segmentu uspostavljena potpuna suradnja s unutarnjom revizijom.

Radi provođenja testiranja pojedinih područja poslovanja, davanja odgovora na postavljena pitanja i popunjavanje Upitnika o fiskalnoj odgovornosti za 2014. godinu, oformljene su radne skupine koje su formirale uzorak i provele testiranje. Od 69 pitanja-područja koja je trebalo obuhvatiti testiranjem na poslovanje Zavoda, primjenjivo je 39 pitanja i za sva su testovi pokazali pozitivan rezultat, osim na jedno pitanje na koje je dan djelomičan odgovor, odnosno da su uspostavljane unutarnje kontrole bile učinkovite i da su procesi bili usklađeni sa zakonima i uspostavljenim procedurama.

Temeljem dobivenih rezultata iz Upitnika, sastavljena je Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2014. godinu, na obrascu 1b, kojom je čelnik izjavio da navedene slabosti i nepravilnosti ne utječu na zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te je potvrdio učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom, odnosno financijskim planom, utvrđenih sredstava i da će iste biti otklonjene u skladu s Planovima otklanjanja slabosti i nepravilnosti.

Izjavu o fiskalnoj odgovornosti zajedno s Upitnikom, Mišljenjem unutarnjeg revizora o sustavu financijskog upravljanja i kontrola za područja koja su bila revidirana u 2014. godini te popratnim tablicama s rezultatima testiranja, dostavljeni su Ministarstvu kulture u veljači 2015.

AKTIVNOSTI UNUTARNJE REVIZIJE U 2014. GODINI

U Zavodu je, prema članku 11. Pravilnika o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN 35/08), organiziran Odsjek za unutarnju reviziju kao neovisna jedinica za unutarnju reviziju izravno odgovorna čelniku. U Odsjeku je bilo popunjeno jedno radno mjesto na funkciji unutarnjeg revizora. Unutarnji revizor ima stručno ovlaštenje ministra financija za obavljanje unutarnje revizije u javnom sektoru u Republici Hrvatskoj.

Temeljem Pravilnika o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika (NN 96/13), Zavod više nije u obvezi u svojoj unutarnjoj organizaciji zadržati jedinicu za unutarnju reviziju ni imenovanog revizora te je sukladno čl. 17. st. 1. s 31. 12. 2014. godine uskladio uspostavljanje unutarnje revizije s kriterijima propisanim novim Pravilnikom.

Prema strateškom i godišnjem planu rada Odsjeka za unutarnju reviziju, u 2014. godini provedena je jedna revizija: revizija procesa korištenja službenih vozila Zavoda (postupanje s putnim radnim listovima). Za spomenutu reviziju donesene su tri preporuke. U 2014. godini provedene su i tri preporuke iz revizorskih izvješća prethodnih izvještajnih razdoblja.

Godišnje izvješće o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije za 2014. godinu dostavljeno je Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija.

Puni naziv ustanove: **Hrvatski restauratorski zavod**
Adresa sjedišta: 10 000 Zagreb, Nike Grškovića 23, p.p. 23
Telefon: +385 (0)1 4684 599; telefaks: +385 (0)1 4683 289
e-adresa: uprava@h-r-z.hr
URL: www.h-r-z.hr

OIB: 08647229584
Matični broj: 01250795

UPRAVNO VIJEĆE (članovi od 31. srpnja 2014. do dana ovog Izvješća)

- mr. sc. Branka ŠULC, predsjednica (članica do 15. srpnja 2015.)
- Ferdinand MEDER, prof., predsjednik (član od 15. srpnja 2015. do dana ovog Izvješća)
- Katarina BENCE, dipl. ing. građ., Muzej za umjetnost i obrt
- izv. prof. mr. art. Tamara UKRAINČIK, Akademija likovnih umjetnosti
- mr. Anđelko PEDIŠIĆ, predstavnik radnika Hrvatskog restauratorskog zavoda
- dr. sc. Tajana PLEŠE, predstavnica stručnih radnika Hrvatskog restauratorskog zavoda, zamjenica predsjednika
- Ana ŠKEVIN MIKULANDRA, predstavnica stručnih radnika Hrvatskog restauratorskog zavoda
- Blaž ŽILIĆ, dipl. oec., Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

RAVNATELJ

- Mario BRAUN, prof.

POMOĆNICE RAVNATELJA

- dr. sc. Višnja BRALIĆ, pomoćnica ravnatelja za pokretnu baštinu
- Biserka MATAKOVIĆ, dipl. oec., pomoćnica ravnatelja za financijske i pravno-administrativne poslove
- Blanda MATICA, dipl. ing. arh., pomoćnica ravnatelja za posebne projekte
- Suzana PURIŠIĆ, dipl. ing. arh., pomoćnica ravnatelja za nepokretnu baštinu

Poslovna banka Zavoda

Hrvatska poštanska banka d.d.
Broj kunskog poslovnog računa: 2390001-1100020126
HR IBAN: HR 9723900011100020126
BIC: HPBZHR2X

- Dodatak 1: Pregled programa rada Zavoda u 2014. godini
- Dodatak 2: Strateški plan Hrvatskog restauratorskog zavoda
- Dodatak 3: Organizacijska struktura Zavoda (grafički prikaz)
- Dodatak 4: CD-ROM

IZVJEŠTAJ ZA 2014. GODINU PRIPREMILI SU:

- Arheološka kulturna dobra: A. Azinović Bebek, T. Pleše, J. Višnjić, V. Zmaić i M. Golubić
- Financijski, opći pravni i administrativni poslovi: B. Mataković, M. Jurišić, S. Aumiller
- Grafički dizajn: Lj. Gamulin
- Informatizacija i oprema: M. Braun, R. Horvat
- Investicije u poslovne prostore Zavoda: B. Mostarčić
- Istraživanje i dokumentiranje: M. Braun, D. Ivić, D. Mudronja, Lj. Nofta Grdić (Knjižnica)
- Korektura i uređivanje Izvješća te mrežna stranica Zavoda: J. Ferić Balenović
- Nepokretna kulturna dobra: B. Mostarčić, V. Milošević, S. Purišić
- Organizacijska struktura Zavoda i Kadrovska struktura zavoda: J. Buntić
- Peristil na Kaptolu – dani s restauratorima: B. Mataković
- Pokretna kulturna dobra: V. Bralić, D. Ivić, Z. Staničić
- Posebni projekt „Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok-Vukovar-Vučedol“: B. Matica, D. Škarpa, B. Mostarčić
- Poslovni prostori i rasprostranjenost Zavoda: K. Jozić
- Rad stalnih i privremenih tijela, Pravo na pristup informacijama, Zaštita i restauriranje audiovizualne baštine, objedinjavanje i koordinacija pripreme izvještaja: S. Tkalec
- Stilska lektura teksta: R. Tometić
- Školovanje, stručno usavršavanje i međunarodna suradnja: I. Karniš Vidović
- Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima: D. Ivić, S. Tkalec

**PREGLED PROGRAMA RADA ZA
2014. GODINU**

Zagreb, rujan 2013.

ARHEOLOŠKA KULTURNA DOBRA
NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA
POKRETNNA KULTURNA DOBRA

105

107

111

ARHEOLOŠKA KULTURNA DOBRA

U Službi za arheološku baštinu odobreno je 30 programa zaštite arheološke baštine u iznosu od oko 3.000.000 kn od prijavljenih 46 programa u iznosu od 6.330.000 kn na natječaj Ministarstva kulture za 2014. godinu. Programi financirani sredstvima Ministarstva kulture većim dijelom nastavak su višegodišnjih radova u kojima je predviđeno proširivanje istraživanog područja radi dobivanja novih podataka. Uz navedene programe, u Službi za arheološku baštinu godišnje se obavi još oko 20 programa koje financiraju vanjski investitori. Predviđa se i udio rada na zakonom propisanim zaštitnim arheološkim istraživanjima pri građevinskim radovima i velikim infrastrukturnim projektima, bilo na kopnu, bilo pod morem. Iz dosadašnjeg iskustva ti radovi vjerojatno će imati oko 30% udjela u ukupnim radovima koje financiraju vanjski investitori. Predviđa se nastavak dobre suradnje s nekoliko jedinica lokalne samouprave koje samostalno financiraju ili sufinanciraju radove na zaštiti arheološke baštine.

ODJEL ZA PODVODNU ARHEOLOGIJU**PROGRAMI MINISTARSTVA KULTURE**

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Pula, moderni brodolomi Istra	Istarska	60.000,00
Mljet, Sv. Pavao	Dubrovačko-neretvanska	80.000,00
Mljet, izložba Iznik	Dubrovačko-neretvanska	30.000,00
Kamensko, brodolom	Karlovačka	30.000,00
Ličko-senjska žup., podvodni	Ličko-senjska	60.000,00
Medulin, Vižula	Istarska	100.000,00
Splitsko-dalm. žup., podmorje	Splitsko-dalmatinska	150.000,00

ODJEL ZA RESTAURIRANJE KOPNENIH ARHEOLOŠKIH NALAZA**PROGRAMI MINISTARSTVA KULTURE**

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Zvonimirovo	Virovitičko-podravsko	60.000,00
Nuštar, avarsko groblje	Vukovarsko-srijemska	150.000,00

ODJEL ZA KOPNENU ARHEOLOGIJU**PROGRAMI MINISTARSTVA KULTURE**

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Skup i izložba Laszowski	Grad Zagreb	5.000,00
Rovišće, Streza	Bjelovarsko-bilogorska	25.000,00
Kostel	Krapinsko-zagorska	80.000,00
Sirač, Bijela, samostan sv. Margarete	Bjelovarsko-bilogorska	75.000,00

Brinje, Sokolac	Ličko-senjska	10.000,00
Plitvička jezera	Ličko-senjska	70.000,00
Međimurje, probna istr.	Međimurska	70.000,00
Turčišće, arheol. park	Međimurska	70.000,00
Barilović	Karlovačka	50.000,00
Generalski Stol	Karlovačka	100.000,00
Žumberak, sv. Nikola	Zagrebačka	100.000,00
Jelengrad	Sisačko-moslavačka	100.000,00
Mikleuška	Sisačko-moslavačka	300.000,00
Čečavac, Rudine	Požeško-slavonska	100.000,00
Gvozd, Petrovac	Karlovačka	200.000,00
Ludbreg, Vrt Somodi	Varaždinska	200.000,00

ODJEL ZA KOPNENU ARHEOLOGIJU ZA JEDINICE IZVAN ZAGREBA

PROGRAMI MINISTARSTVA KULTURE

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Savudrija-Crveni Vrh	Istarska	75.000,00
Claustra	Primorsko-goranska	107.000,00
Belaj, Possert	Istarska	421.700,00
Paz, kaštel	Istarska	66.500,00
Rovinj, Turnina	Istarska	120.000,00

NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

ODJEL ZA INTERVENTNI PRISTUP GRADITELJSKOM NASLIJEĐU, ZAGREB

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Barilović, Stari grad Barilović	Karlovačka	100.000,00
Belec, crkva sv. Jurja	Krapinsko-zagorska	200.000,00
Brinje, ulazna Frankopanska kula	Ličko-senjska	100.000,00
Hrastovljan, kapela sv. Benedikta	Varaždinska	100.000,00
Kamensko, crkva Majke Božje Snježne	Karlovačka	100.000,00
Koprivnički Ivanec, crkva sv. Ivana Krstitelja	Koprivničko-križevačka	150.000,00
Križovljan, crkva Sv. Križa	Varaždinska	100.000,00
Lepoglava, Purga Lepoglavska, kapela sv. Jurja	Varaždinska	100.000,00
Ludbreg, župna crkva Presvetog Trojstva - cinktor	Varaždinska	20.000,00
Martinščina, kapela sv. Martina	Krapinsko-zagorska	100.000,00
Osijek, kuća Plemić	Osječko-baranjska	50.000,00
Topusko, cistercitski samostan	Sisačko-moslavačka	100.000,00
Varaždin, crkva sv. Ivana Krstitelja - ljekarna franjevačkog samostana	Varaždinska	100.000,00
Vidovgrad, crkva sv. Vida	Ličko-senjska	60.000,00
Vinica, dvorac Opeka, Marčan	Varaždinska	200.000,00
Zrin, crkva sv. Marije Magdalene	Sisačko-moslavačka	56.000,00
TROGODIŠNJI PROGRAMI		
Lopatinec, crkva sv. Jurja - cinktor	Međimurska	400.000,00
Slavonski Brod, franjevački samostan i crkva	Brodsko-posavska	200.000,00
POSEBNI PROGRAM - TROGODIŠNJI		
Hum Košnički, Dvor Veliki Tabor	Krapinsko-zagorska	4.466.000,00

ODJEL ZA INTEGRALNI PRISTUP GRADITELJSKOM NASLIJEĐU, ZAGREB

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Barban, arhitektonski sklop crkve sv. Nikole palače Lordan, velikih vrata i kule	Istarska	150.000,00
Beram, crkva sv. Marije na Škrilinah	Istarska	100.000,00
Čukovec, crkva sv. Nikole	Varaždinska	130.000,00
Đurđenovac, tvornički kompleks za obradu drva	Osječko-baranjska	100.000,00
Gradec, (Vrbovec), biskupski dvorac i perivoj	Zagrebačka	33.000,00
Ivanić Miljanski, crkva sv. Ivana Krstitelja	Krapinsko-zagorska	50.000,00
Krapina, franjevački samostan s crkvom sv. Katarine	Krapinsko-zagorska	50.000,00
Pazin, kaštel	Istarska	25.000,00
Plitvička jezera, arheološki lokalitet gradina Kozjak	Ličko-senjska	80.000,00

Podgarić, Garić Grad	Bjelovarska	180.000,00
Pula, katedrala sv. Marije	Istarska	300.000,00
Škrip, župni dvor	Splitsko-dalmatinska	30.000,00
Štrigova, crkva sv. Jeronima	Međimurska	150.000,00
Trški Vrh, sv. Marije Jeruzalemske	Krapinsko-zagorska	200.000,00
Varaždin, kapela sv. Florijana	Varaždinska	100.000,00
Vrbnik, crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Primorsko-goranska	500.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL OSIJEK

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Darda, crkva sv. Mihaila arhandela – istraživački radovi	Osječko-baranjska	30.000,00
Gorjani, kapela Sv. tri kralja – istraživački radovi	Osječko-baranjska	70.000,00
Ivanovac, utvrda Kolođvar – istraživački radovi	Osječko-baranjska	30.000,00
Osiijek, zgrada Sekulić-Plavšić – istraživački radovi	Osječko-baranjska	50.000,00
Osiijek, donji grad, kapela sv. Roka – istraživački radovi	Osječko-baranjska	8.852,00

ODJEL ZA ZIDNO SLIKARSTVO I MOZAIK, ZAGREB

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Dubrovnik, Biskupska palača	Dubrovačko-neretvanska	100.000,00
Fažana, crkva Gospe Karmelske	Istarska	75.000,00
Kalnik, crkva sv. Brcka	Koprivničko-križevačka	50.000,00
Križevci, grkokatolička katedrala Sv. trojice	Koprivničko-križevačka	80.000,00
Kuzminec, crkva sv. Kuzme i Damjana	Koprivničko-križevačka	80.000,00
Lepoglava, bivši pavlinski samostan	Varaždinska	50.000,00
Lopatinec, crkva sv. Jurja	Međimurska	38.000,00
Lovran, župna crkva sv. Jurja	Primorska-goranska	150.000,00
Pazin, crkva sv. Nikole	Istarska	200.000,00
Rtić, crkva sv. Franje	Primorska-goranska	110.000,00
Ston, crkva sv. Mihovila	Dubrovačko-neretvanska	150.000,00
Svetvinčenat, crkva sv. Vincenta	Istarska	100.000,00
Vodnjan, crkva sv. Katarine	Istarska	50.000,00
Zadar, crkva sv. Krševana	Zadarska	48.905,00
TROGODIŠNJI PROGRAMI		
Buzet, crkva sv. Jurja	Istarska	70.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL SPLIT

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Brač, Postira, bazilika sv. Lovre	Splitsko-dalmatinska	10.000,00
Split, Dioklecijanov palača, Buličeva ulica - podni mozaik	Splitsko-dalmatinska	20.000,00
Šolta, Grohote, crkva sv. Mihovila - srednjovjekovne freske	Splitsko-dalmatinska	40.000,00
Vis, rimske terme - podni mozaik	Splitsko-dalmatinska	20.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL OSIJEK

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Feričanci, crkva Sv. Duha - zidni oslik	Osječko-baranjska	20.000,00 kn

ODJEL ZA KAMENU PLASTIKU, ZAGREB

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Legrad, zavjetni pil sv. Florijana	Koprivničko-križevačka	120.000,00
Marija Bistrica, zavjetni pil anđela čuvara	Krapinsko-zagorska	100.000,00
Oroslavje, kamene skulpture Flore i Satira iz gradskog parka	Krapinsko-zagorska	100.000,00
Samobor, kapela sv. Mihalja	Zagrebačka	43.000,00
Varaždin, Gradski muzej Varaždin, kip sv. Ivana Nepomuka	Varaždinska	30.000,00
Varaždinske Toplice, oltari iz župne crkve	Varaždinska	75.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL SPLIT

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Cista Velika, lokalitet Crljivica - stećci	Splitsko-dalmatinska	5.600,00
Hvar, franjevački samostan, kameni reljef Bogorodice s Djetetom	Splitsko-dalmatinska	16.200,00
Korčula, katedrala sv. Marka – kameni ciborij	Splitsko-dalmatinska	40.000,00
Slatine, crkva Gospe od Prizidnice	Splitsko-dalmatinska	30.000,00
Split, Dioklecijanov palača - zapadna vrata	Splitsko-dalmatinska	70.000,00
Vis, crkva Gospe od Spilica	Splitsko-dalmatinska	50.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL OSIJEK

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Ilok, franjevački samostan – kameni okvir ulaza u refektorij	Vukovarsko-srijemska	31.170,00 kn
Vrpolje, spomen-galerija Ivana Meštrovića	Brodsko-posavska	23.000,00 kn

ODJEL ZA ŠTUKO, ZAGREB

PROGRAM	ŽUPANIJA	UGOVORENO
Dubrovnik, riznica katedrale Uznesenja Marijina	Dubrovačko-neretvanska	100.000,00
Dubrovnik, Biskupska palača	Dubrovačko-neretvanska	50.000,00
Komin, kapela u cinktoru crkve Sv. tri kralja	Zagrebačka	25.000,00
Lepoglava, crkva sv. Marije - štukatura predvorja	Varaždinska	70.000,00
Lipnik, crkva sv. Ilije proroka	Karlovačka	30.000,00
TROGODIŠNJI PROGRAMI		
Buzet, crkva sv. Jurja	Istarska	154.000,00

POKRETNNA KULTURNA DOBRA

ODJEL ZA DRVENU POLIKROMIRANU SKULPTURU, ZAGREB

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
BUŠEVEC, KAPELA SV. IVANA KRSTITELJA, PROPOVJEDAONICA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Buševac	8.600,00
KLOŠTAR IVANIĆ, CRKVA UZNESENJA BDM - PREVENTIVNA KONZERVACIJA U RIZNICI I NA BALDAHINU PROPOVJEDAONICE TE RADOVI NA SKULPTURAMA SV. PETAR I SV. PAVAO IZ SAKRALNE ZBIRKE	Kloštar Ivanić	11.000,00
STARI BROD, KAPELA SV. MARTINA - TABULAT, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA OSLIKANOM STROPU I DRVENIM OPLATAMA INTERIJERA	Stari Brod	60.000,00
VARAŽDIN, CRKVA SV. FLORIJANA - NASTAVAK RADOVA NA GLAVNOM OLTARU, ISTRAŽIVANJA NA BOČNIM OLTARIMA	Varaždin	14.000,00
VELIKA LUDINA, C. SV. MIHAELA ARKANĐELA - GLAVNI OLTAR, CJELOVITI KONZ.-REST. NA SKULPTURI SV. JOAKIMA	Velika Ludina	11.000,00
VUKOVOJ, KAPELA SV. VUKA - OLTAR BLAŽENE DJEVICE MARIJE, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA RETABLU	Vukovoj	14.000,00
BRINJE, KAPELA BURGA SOKOLCA, BOGORODICA S DJETETOM S OLTARA PRESVETOG TROJSTVA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Brinje	5.100,00
DRAGA BAŠĆANSKA, ŽUPNA CRKVA SV. ELIZABETE, OLTAR POHOĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE SV. ELIZABETI, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Draga Bašćanska	6.000,00
DUBROVNIK, CRKVA SV. VLAHA, RASPELO S OLTARA SV. KRIŽA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	11.600,00
LEPOGLAVA, ŽUPNA CRKVA BEZGREŠNOG ZAČEĆA BDM, KORSKE KLUPE S JUŽNE STRANE SVETIŠTA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Lepoglava	15.000,00
SAMOBOR, FRANJEVAČKA CRKVA MARIJINA UZNESENJA, SKULPTURE I DEKORATIVNI ELEMENTI S OLTARA SV. KRIŽA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Samobor	5.000,00

ŠIPANSKA LUKA, CRKVA SV. STJEPANA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA OLTARU SV. KRIŽA	ŠIPANSKA LUKA	9.000,00
TRSTENO, CRKVA SV. MIHAJLA, OLTAR SV. MIHAJLA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	TRSTENO (Dubrovnik)	8.200,00
VARAŽDIN, KATEDRALA UZNESENJA MARIJINA, OLTAR SV. KRIŽA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Varaždin	10.500,00
DUBROVNIK, KONZERVATORSKI ODJEL DUBROVNIK, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA STOLIČU	Dubrovnik	5.600,00
DUBROVNIK, PALAČA SORKOČEVIĆ (BISKUPSKA), VELIKI TABULAT, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	47.100,00
GORNJA BISTRA, DVORAC ORŠIĆ, OVALNA DVORANA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT NA LIJEVIM BAROKNIM VRATIMA	Gornja Bistra	8.300,00
KRIŽ BRDOVEČKI, KAPELA SV. KRIŽA, IZRAVNO I PREVENTIVNO KONZERVIRANJE POLIKROMIRANOG SAKRALNOG INVENTARA	Marija Gorica	11.500,00
TRVIŽ, CRKVA SV. PETRA APOSTOLA, OSLIKANI TABULAT, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Trviž	50.000,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN, KABINETSKE ORMARIĆ, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Varaždin	5.000,00
ZADAR, KATEDRALA SV. STOŠIJE, KORSKA SJEDALA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Zadar	13.000,00
ZAGREB/GRANEŠINA, ŽUPNA CRKVA ROĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE, SKULPTURA BOGORODICE S DJETETOM, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Zagreb	18.000,00
DUBROVNIK, PALAČA SPONZA, KABINETSKE ORMARIĆ, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	12.500,00
KRK, FRANJEVAČKI SAMOSTAN I CRKVA SV. FRANJE ASIŠKOGA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA DVIJE SKULPTURE	Krk	5.000,00
PULA, CRKVA SV. FRANJE, KIP BOGORODICE S DJETETOM, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Pula	7.200,00

RIJEKA, KATEDRALA SV. VIDA, TABERNAKUL IZ KATEDRALNE ZBIRKE S DVA SVIJEĆNJAKA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Rijeka	10.750,00
SUĐURAĐ, ŠIPAN/PAKLJENA, CRKVA SV. MARIJE, GLAVNI OLTAR, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA RETABLU	Suđurađ	23.450,00
ZAGREB, KAPELA SV. ROKA - OLTAR SV. ROKA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Zagreb	28.000,00
UKUPNO		434.400,00

ODJEL ZA ŠTAFELAJNO SLIKARSTVO, ZAGREB

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
POREČ - ŽUPNI URED - RESTAURIRANJE SLIKE "ŠTOVANJE BOGORODICE OD RUŽARIJA" I MONTAŽA SLIKA IZ CIKLUSA "ČUDA SV. DOMINIK" U KAPELU SVETE KRUNICE	Poreč	10.200,00
VARAŽDIN - GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA SLICI "PORTRET MARIJE TEREZIJE"	Varaždin	11.200,00
VUKOVOJ - KAPELA SV. VUKA - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA SLICI "KRŠTENJE ISUSOVO"	Vukovoj	2.000,00
ZAGREB - MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA TRI SLIKE	Zagreb	6.100,00
ZAGREB - STROSSMAYEROVA GALERIJA - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA DVIJE SLIKE CARLA MARATTA, "PARNAS" I "PAPA LEO I. VELIKI I ATILA", KOPIJA PREMA RAFAELU, NASTAVAK RADOVA	Zagreb	71.800,00
OMIŠALJ - Ž. C. UZNESENJA BDM - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI I ISTRAŽIVANJA RELJEFNIH PLOČA S GLAVNOG OLTARA	Omišalj	13.400,00
POLJANA LEKENIČKA - KAPELA SV. DUHA I SV. FLORIJANA - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA SLICI "SILAZAK DUHA SVETOGA"	Poljana Lekenička	3.000,00
KONZERVIRANJE I RESTAURIRANJE SLIKARSKIH DJELA U HRVATSKOM PRIMORJU I NA KVARNERSKIM OTOCIMA, KONZ.-REST. RADOVI NA ČETIRI SLIKE (KRK, PORAT)	Porat	17.000,00
ŠIPAN/PAKLJENA - CRKVA SV. MARIJE - KONZ.-REST. RADOVI NA DVIJE SLIKE S POLIPTIHA, NASTAVAK	Suđurađ	18.500,00
PREVENTIVNA ZAŠTITA, KONZERVIRANJE I RESTAURIRANJE SAKRALNOG INVENTARA NA PODRUČJU ZAGREBAČKE NDB.	SVETA HELENA (Sveti Ivan Zelina)	15.000,00

SVETI PETAR U ŠUMI/ROVINJ - CRKVA SV. ROKA/CRKVA BDM OD POLJA - ZAVRŠETAK RADOVA NA SLIKAMA „VIZIJA SV. ANTUNA PADOVANSKOG“ I „UZNESENJE BOGORODICE“	Sveti Petar u Šumi	7.000,00
RESTAURIRANJE ČETIRIJU SLIKA IZ FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U VARAŽDINU	Varaždin	10.000,00
VELIKI POGANAC - PAROHIJSKA CRKVA VELIKOMUČENIKA SV. GEORGIJA - RESTAURIRANJE ČETIRIJU IKONA JOVANA ČETIREVIČA GRABOVANA	Veliki Poganac	10.000,00
ZAGREB - STROSSMAYEROVA GALERIJA - KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA SLIKAMA „BOGORODICA S ISUSOM, KUZMOM I DAMJANOM“ I „SVETA OBITELJ“	Zagreb	7.000,00
OSIJEK, GALERIJA LIKOVNIH UMJETNINA OSIJEK, RESTAURIRANJE ČETIRIJU ULJA NA PLATNU I DVAJU UKRASNIH OKVIRA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Osijek	22.300,00
STARA DRENČINA, KAPELA SV. IVANA KRSTITELJA, DVIJE OBOSTRANO OSLIKANE CEHOVSKE PROCESIJSKE ZASTAVE, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Stara Drenčina	7.000,00
TRAKOŠČAN, DVOR TRAKOŠČAN, RESTAURIRANJE ČETIRIJU ULJA NA PLATNU I JEDNOG UKRASNOG OKVIRA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Trakošćan	14.800,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN, RESTAURIRANJE PET ULJA NA PLATNU I JEDNOG UKRASNOG OKVIRA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Varaždin	12.300,00
VUKOVAR, GRADSKI MUZEJ VUKOVAR, RESTAURIRANJE OSAM ULJA NA PLATNU I PET UKRASNIH OKVIRA, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Vukovar	18.000,00
ZAGREB, HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ, RESTAURIRANJE ČETIRIJU ULJA NA PLATNU, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Zagreb	13.000,00
UKUPNO		289.600,00

ODJEL ZA TEKSTIL, PAPIR I KOŽU, ZAGREB

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
BIOGRAD NA MORU - ZAVIČAJNI MUZEJ - TEKSTIL IZ ZBIRKE „TERET POTOPLJENOG BRODA IZ XVI. STOLJEĆA“, IZRADA NOSAČA ZA STALNI POSTAV, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA FRAGMENTU INV. BR. 277/2	Biograd na Moru	11.000,00

CRES - FRANJEVAČKI SAMOSTAN I CRKVA SV. FRANJE, ČETIRI TEKSTILNA PREDMETA IZ CRKVE SV. FRANJE, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Cres	4.500,00
DUBROVNIK - DUBROVAČKI MUZEJI - KNEŽEV DVOR - ODIJELO VIŠEG SLUŽBENIKA DUBROVAČKE REPUBLIKE DUM KPM 20/T, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Dubrovnik	8.000,00
DUBROVNIK - KATEDRALA MARIJINA UZNESENJA - DALMATIKA, KAZULA I PLUVIJAL, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	15.700,00
HVAR - BENEDIKTINSKI SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA I SV. ANTUNA OPATA - CRVENI KOMPLET (KAZULA, STOLA, MANIPUL I VELUM), CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Hvar	8.500,00
HVAR - KATEDRALA SV. STJEPANA I. PAPE I MUČENIKA - TAMNOCRVENI PLUVIJAL - ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA, LJUBIČASTI PLUVIJAL - POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Hvar	8.500,00
SISAK - GRADSKI MUZEJ SISAK - ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA KOŽUHU INV. BR. 1194	Sisak	3.000,00
ŠIBENIK - MUZEJ GRADA ŠIBENIKA - LEPEZE (INV. BR. 533 I INV. BR. 171), ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Šibenik	7.000,00
ŠKRIP - MUZEJ OTOKA BRAČA, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT NA VJENČANICI (KAPUTIĆ-ĐAKETIN, SUKNJA-KOTULA I PODSUKNJA-ŠOTOKOTUL) I PREVENTIVNO KONZERVIRANJE ZBIRKE TEKSTILNIH PREDMETA	Škrip	20.000,00
TROGIR - KATEDRALA SV. LOVRE - PLUVIJAL I CRKVENA ZASTAVA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA PLUVIJALU I POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA CRKVENOJ ZASTAVI	Trogir	11.000,00
VARAŽDIN - GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN - GRAFIKA NA SVILI INV. BR. GMV KPO 1317 I ZASTAVA OPĆINE VINICA INV. BR. GMV KPO 1408, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Varaždin	9.000,00
ZAGREB - ARHEOLOŠKI MUZEJ - FRAGMENT SREDNJOVJEKOVNE KAPULJAČE S-2383, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	1.500,00

ZAGREB - HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ - KONJANIČKA ZASTAVA IZ LEGRADA INV. BR. 11863, ČASNIČKI ŠEŠIR IZ VREMENA NAPOLEONOVIH ILIRSKIH PROVINCIJA INV. BR. 9207 - CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	4.800,00
ZAGREB - KATEDRALA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE - DALMATIKA BISKUPA MIKULIĆA INV. BR. T95C		
S PRIKAZOM SV. LUKE EVANĐELISTA, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	2.000,00
ŽMINJ - ŽUPNA CRKVA SV. MIHOVILA ARKANĐELA - PLUVIJAL, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Žminj	10.000,00
OSIJEK, GALERIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI, ČETRNAEST UMJETNINA NA PAPIRNATOM NOSITELJU, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Osijek	5.500,00
SAMOBOR, SAMOBORSKI MUZEJ, OSAM GRAFIKA IZ 18. I 19. ST. IZ MUZEJSKOG FUNDUSA, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Samobor	2.500,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN, DESET GRAFIKA IZ ZBIRKE SLIKA, SKULPTURA, GRAFIKA I CRTEŽA, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Varaždin	5.500,00
VUKOVAR, GRADSKI MUZEJ VUKOVAR, ČETRNAEST UMJETNINA NA PAPIRNATOM NOSITELJU, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Vukovar	6.000,00
ZAGREB, ARHEOLOŠKI MUZEJ, PAPIRUS KNJIGA MRTVIH PESGER-KHONSUA, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Zagreb	3.000,00
ZAGREB, HAZU, KABINET GRAFIKE, PET CRTEŽA STARIH TALIJANSKIH MAJSTORA, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	4.000,00
ZAGREB, HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ, DESET UMJETNINA NA PAPIRU, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	4.000,00
ZAGREB, MINISTARSTVO KULTURE RH, UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE, PETNAEST UMJETNINA NA PAPIRNATOM NOSITELJU, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	5.500,00
ZAGREB, MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI, DESET UMJETNINA NA PAPIRU, CJELOVIT KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Zagreb	4.000,00
UKUPNO		173.000,00

RADIONICA ZA METAL, ZAGREB

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
RIJEKA, PPMHP, RUSKA ČASNIČKA SABLJA I CIJEV TURSKE PUŠKE, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Rijeka	6.000,00
SINJ, VITEŠKO ALKARSKO DRUŠTVO, VITEŠKA IGRA SINJSKA ALKA, PET JATAGANA I DVIJE KUBURE, 18. - 20. STOLJEĆE, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Sinj	10.000,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ VARAŽDIN, DVIJE PUŠKE I MAČ PLAMENAC, CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Varaždin	6.000,00
UKUPNO		22.000,00

SLUŽBA ZA POKRETNOST BAŠTINU - OPĆI PROGRAMI

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
HITNE INTERVENCIJE	Gornji Tkalec	70.000,00
STRUČNI NADZOR NAD KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIM RADOVIMA	Pokupsko	6.000,00
PRAČENJE UVJETA I STANJA POKRETNIH KULTURNIH DOBARA, IZRADA PRIJEDLOGA KONZ.-REST. RADOVA	Volavje	20.000,00
UKUPNO		96.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL DUBROVNIK

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
KORČULA, BLATO, CRKVA SVIH SVETIH, GIROLAMO DA SANTA CROCE, SLIKA "SVI SVETI", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	BLATO (Blato)	17.800,00
CAVTAT, FRANJEVAČKI SAMOSTAN GOSPE SNJEŽNE, BOŽIDAR VLATKOV, BOGORODICA S DJETETOM, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Cavtat	1.500,00
ČELOPECI, CRKVA SV. VIČENCA, RASPELO S GREDOM S TRIJUMFALNOG LUKA, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Čelopeci	6.000,00
ČESVINICA, KAPELA SV. NIKOLE - OLTARNA PALA BOGORODICE S DJETETOM, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Česvinica	12.150,00
DUBROVNIK, KATEDRALA / DEPO, SLIKA PIETA (PREMA JUSEPEU DE RIBERIJU), KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	8.000,00

DUBROVNIK, BISKUPIJA, TRI RUKOPISA S LASTOVA, KONZERVATORSKO – RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	6.000,00
DUBROVNIK, BISKUPSKA PALAČA (PALAČA SORKOČEVIĆ) OSLIKANI GREDNJAK, NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	2.000,00
DUBROVNIK - CRKVA DOMINO - OLTARNA SLIKA "SVI SVETI" - NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	11.800,00
DUBROVNIK, DEPO BISKUPSKOG ORDINARIJATA, SLIKA "ISUS SPASITELJ" KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	5.800,00
DUBROVNIK, KATEDRALA / DEPO, UKRASNI OKVIR SLIKE "KRIST PREDAJE KLJUČEVE SV. PETRU" KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	3.000,00
DUBROVNIK, KATEDRALA, SLIKA "KRIST PREDAJE KLJUČEVE SV. PETRU" KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	9.000,00
DUBROVNIK, KAZALIŠTE MARINA DRŽIĆA, STROPNA SLIKA VLAHE BUKOVCA «KRUNJENJE DVOSTRUKO NA NEBU I ZEMLJI», NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Dubrovnik	1.000,00
DUBROVNIK, KNEŽEV DVOR, KONZERVACIJA I RESTAURACIJA ŠEST GRAFIKA POZNATIH DUBROVČANA, 19. ST.	Dubrovnik	3.000,00
DUBROVNIK, KNEŽEV DVOR, PORTRET DJEČAKA SA PSOM, KONZERVATORSKO-RESTURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	600,00
DUBROVNIK, KNEŽEV DVOR, PORTRET RATNIKA IZ RODA OHMUČEVIĆ, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	3.200,00
DUBROVNIK, KONZERVATORSKI ODJEL, STILSKI STOL, KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	5.000,00
DUBROVNIK, POMORSKI MUZEJ, KONZERVACIJA I RESTAURACIJA TRIJU POMORSKIH KARATA I NASTAVAK RESTAURACIJE POMORSKE KARTE SREDOZEMLJA	Dubrovnik	6.000,00
DUBROVNIK, SAMOSTAN MALE BRAČE, SLIKA, PIETA, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Dubrovnik	1.650,00
KOLOČEP, CRKVA SV. ANTUNA, OLTARNA PALA "UZNESENJE MARIJINO", KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKI RADOVI	Koločep	2.000,00
KORČULA, OPATSKA RIZNICA SV. MARKA, KONZERVACIJA I RESTAURACIJA GRAFIKE „RASPELO“ I BABIČEVE MAPE CRTEŽA, 19. I 20. ST.	Korčula	5.000,00
LOPUD – CRKVA GOSPA OD SPILICA – OLTARNA SLIKA GOSPE KARMELSKJE – KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKI ISTRAŽNI RADOVI	Lopud	1.500,00

LOPUD, CRKVA GOSPE OD ŠUNJA, RASPELO S TRIJUMFALNOG LUKA, NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Lopud	10.000,00
LOPUD, GOSPA OD ŠUNJA, ARHITEKTURA OLTARA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Lopud	8.000,00
MLINI, CRKVA SV. ILARA, DRVENO POLIKROMIRANO RASPELO, KONZERVATORSKO-RESTURATORSKI RADOVI	Mlini	4.000,00
OREBIĆ, CRKVA POMOĆNICA KRŠĆANA, TRIPTIH "GOLGOTA", 19. ST., KONZERVATORSKO-RESTURATORSKI RADOVI	Orebić	5.000,00
OREBIĆ, KUĆA FISKOVIĆ, KONZERVACIJA I RESTAURACIJA TRIJU GRAFIKA, 17. I 19. ST.	Orebić	5.000,00
ŠIPAN, ŠIPANSKA LUKA, CRKVA SV. STJEPANA, SLIKA "SV. NIKOLA I DVA SV. ANTUNA", NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	ŠIPANSKA LUKA	1.400,00
ŠIPAN, ŠIPANSKA LUKA, CRKVA SV. TROJSTVA, OLTARNA PALA "SV. TROJSTVO", KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKI RADOVI	ŠIPANSKA LUKA	8.100,00
UKUPNO		153.500,00

RESTAURATORSKI ODJEL SPLIT

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
BAČINA - CRKVA SV. JURE - SLIKA "BOGORODICA SA SVECIMA", ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Baćina	10.000,00
ŠOLTA, DONJE SELO, CRKVA SV. JELENE - TRIPTIH, ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Donje Selo	12.000,00
ŠOLTA, GORNJE SELO, CRKVA GOSPE OD STOMORIJE - SLIKA "BOGORODICA S DJETETOM", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Gornje Selo	4.000,00
ŠOLTA, GORNJE SELO, ŽUPNA CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA - SLIKA "KRŠTENJE KRISTOVO", KONZERVATORSKO - RESTAURATORSKI RADOVI	Gornje Selo	8.000,00
KAŠTEL ŠTAFILIĆ - ŽUPNA CRKVA BEZGREŠNOG ZAČEĆA BDM - OLTAR SV. KRIŽA, 17. ST., NASTAVAK KONZ.- REST. ZAHVATA	Kaštel Štafilić	41.000,00
KOMIŽA, O. VIS, CRKVA GOSPE GUSARICE - TRIPTIH "GOSPE GUSARICE" S OKVIROM, NASTAVAK KONZERVATORSKO- RESTAURATORSKIH RADOVA	Komiža	10.000,00

KRK - SAMOSTAN BENEDIKTINCI - OKVIR SLIKE "BOGORODICA S DJETETOM, SV. TEODOROM I SV. IVANOM KRSTITELJEM", DOVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Krk	5.000,00
OMIŠ - ŽUPNA CRKVA SV. MIHOVILA ARKANĐELA - DRVENA SKULPTURA SV. PETRA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Omiš	7.000,00
SPLIT - CRKVA SV. JERE NA MARJANU - CIKLUS SLIKA IZ KRISTOVA ŽIVOTA, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Split	4.000,00
SPLIT - KATEDRALA SV. DUJE - BUVININE VRATNICE, 1214., ISTRAŽIVAČKI RADOVI I CJELOVIT KONZERVAT.-RESTAURATORSKI ZAHVAT	Split	10.000,00
STARI GRAD - CRKVA SV. NIKOLE - F. CIABATTA, DRVENA POLIKROMIRANA SKULPTURA "SV. PAVAO", ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH ZAHVATA	Stari Grad	5.000,00
ŠIBENIK - KATEDRALA SV. JAKOVA - SLIKA "GOSPA OD KARAVAJA", DJELOMIČNI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Šibenik	6.000,00
ŠIBENIK - KATEDRALA SV. JAKOVA - SLIKA "SV. IVAN TROGIRSKI", CJELOVITI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Šibenik	7.000,00
ŠKRIP - CRKVA SV. JELENE KRIŽARICE - KONZERVIRANJE POKRETNOG INVENTARA CRKVE	Škrip	7.700,00
TROGIR - CRKVA SV. PETRA - UKRASNI OKVIR SLIKE "SV. PAVAO", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Trogir	5.000,00
TROGIR, ČIOVO - CRKVA SV. KRIŽA - SLIKA "BOGORODICA", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Trogir	4.000,00
TROGIR - MUZEJ GRADA TROGIRA - ORMAR / TRIMEAUX, DOVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Trogir	8.000,00
TROGIR - ZBIRKA CRKVENI UMJETNOSTI KATEDRALE SV. LOVRE - POLIPTIH "BOGORODICA S DJETETOM I SVECIMA" D. VUŠKOVIĆ, NASTAVAK KONZ.-REST. RADOVA	Trogir	8.000,00
TROGIR - ZBIRKA CRKVENI UMJETNOSTI KATEDRALE SV. LOVRE - SLIKA "BOGORODICA S DJETETOM", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Trogir	5.500,00
ZAOŠTROG - FRANJEVAČKA CRKVA I SAMOSTAN - INTARZIRANI DIJELOVI SAKRISTIJSKOG ORMARA (LADICE I VRATNICE), NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Zaoštrog	11.450,00
UKUPNO		178.650,00

RESTAURATORSKI ODJEL VODNAN, JURŠIĆI

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
BARBAN, ŽUPNA CRKVA SV. NIKOLE, SLIKA "BOGORODICA S DJETETOM I SVECIMA" ZAVRŠETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Barban	2.400,00
ČEPIĆI, CRKVA GOSPE OD SNIJEGA, BOČNI OLTAR, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Čepići	6.100,00
SVETI LOVREČ PAZENATIČKI, OLTAR SV. ANDRIJE IZ ŽUPNE CRKVE U GRADINI, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	SVETI LOVREČ PAZENATIČKI	18.400,00
ŠIŠAN, ŽUPNA CRKVA SV. FELIKSA I FORTUNATA, DRVENI TABERNAKUL, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Šišan	4.800,00
ŠIŠAN, ŽUPNA CRKVA SV. FELIKSA I FORTUNATA, SLIKA "BOGORODICA SA SV. AUGUSTINOM I SV. MONIKOM", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Šišan	2.200,00
ŠIŠAN, ŽUPNA CRKVA SV. FELIKSA I FORTUNATA, SLIKA "PRE-SVETO TROJSTVO", 19. ST., NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Šišan	2.000,00
UKUPNO		35.900,00

RESTAURATORSKI CENTAR LUDBREG

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
DUBROVNIK, ETNOGRAFSKI MUZEJ: KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA RUPCU DUM-EM 4757	Dubrovnik	5.000,00
LOGORIŠTE, KAPELA SV. DOROTEJE - OLTAR SV. MIHOVILA: KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Karlovac	12.000,00
KOPRIVNICA, MUZEJ GRADA KOPRIVNICE, ETNOGRAFSKA ZBIRKA - RUBAC	Koprivnički Ivanec	4.500,00
KRIŽOVLJAN, CRKVA SV. KRIŽA	Križovljan	6.200,00
LUDBREG, CRKVA SV. TROJSTVA - PROPOVJEDAONICA, POČETAK RADOVA NA BALDAHINU	Ludbreg	13.000,00
LUDBREG, RC LUDBREG, TEKSTILOTEKA: PRIKUPLJANJE, OBRADA I POHRANA UGROŽENOG POVIJESNOG TEKSTILA	Ludbreg	7.000,00
POLJANA LEKENIČKA, KAPELA SV. DUHA I SV. FLORIJANA, OLTAR SV. DUHA: KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA ISTRAŽIVANJA I IZRADA ELABORATA	Poljana Lekenička	5.000,00
RADOBOJ, ŽUPNE CRKVE PRESVETOG TROJSTVA: I. FAZA KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH ISTRAŽIVANJA I RADOVA NA MISNICI	Radoboj	1.500,00

SLAVONSKI BROD, CRKVA SV. TROJSTVA, BOČNI OLTAR SV. JOSIPA - NASTAVAK RADOVA	Slavonski Brod	35.000,00
VARAŽDIN, CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA - GLAVNI OLTAR	Varaždin	50.000,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ: KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA VOJNIČKOJ TAŠKI (TOKU) INV. BR. GMV 59812	Varaždin	2.000,00
VARAŽDIN, GRADSKI MUZEJ: POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA HUSARSKOM KAPUTIĆU INV. BR. GMV KPO 2363	Varaždin	2.000,00
VARAŽDIN, II. FAZA KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA ZASTAVI PRVOG HRVATSKOG VATROGASNOG ZBORA U VARAŽDINU	Varaždin	5.000,00
VARAŽDINSKE TOPLICE, CRKVA SV. MARTINA - RELIKVIJARI, ISTRAŽIVANJA	Varaždinske Toplice	3.500,00
UKUPNO		151.700,00

RESTAURATORSKI ODJEL OSIJEK

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
DALJ, CRKVA SV. VELIKOMUČENIKA DIMITRIJA SOLUNSKOG, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA IKONI I UKRASNOM OKVIRU "ISUS HRISTOS"	Dalj	5.290,00
DARDA, SPC SV. MIHAILA ARHANĐELA, KONZ.-REST. RADOVI NA IKONI "BOGORODICA S MALIM HRISTOM", SJEVERNE I JUŽNE ĐAKONSKJE DVERI	Darda	13.170,00
SVETICE, ŽUPNA CRKVA ROĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE I BIVŠI PAVLINSKI SAMOSTAN, KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI NA KORSKIM KLUPAMA (NASTAVAK RADOVA)	Svetice	90.790,00
VALPOVO, CRKVA BEZGREŠNOG ZAČEĆA BLAŽENE DJEVICE MARIJE, KONZ.-REST. RADOVI NA OLTARU SV. IVANA KRSTITELJA	Valpovo	49.000,00
UKUPNO		158.250,00

RESTAURATORSKI ODJEL RIJEKA

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
BELGRAD, KAPELA MAJKE BOŽJE SNJEŽNE, GLAVNI OLTAR, 18. ST. NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Belgrad	28.000,00
KAMPOR, FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. EUFEMIJE, B. VIVARINI, "POLIPTIH SV. BERNARDINA SIJENSKOG", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Kampor	20.000,00

KRK, CRKVA SV. FRANJE ASIŠKOG, SLIKA B. LICINIA "SACRA CONVERSAZIONE", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Krk	5.000,00
RAB, ŽUPNI URED, SLIKA "BOGORODICA S DJETETOM I SVECIMA", NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Rab	10.000,00
RIJEKA, CRKVA SV. NIKOLE, IKONE 15. - 18. ST., NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Rijeka	5.000,00
UKUPNO		68.000,00

RESTAURATORSKI ODJEL ZADAR

Naziv programa	Mjesto	Sredstva (kn)
NIN, CRKVA SV. ANSELMA; SLIKA G. B. PITTERIJA, "SV. NIKOLA, SV. LUKA I SV. JERONIM"; 18. ST.; ZAVRŠNA FAZA KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Nin	2.000,00
ZADAR, CRKVA I SAMOSTAN SV. FRANE; OPHODNO RASPELO, 16. ST., POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Zadar	5.000,00
ZADAR, CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA; SKULPTURA KORPUS KRISTA, 18./19. ST.; NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Zadar	2.000,00
ZADAR, NADBISKUPIJA, SLIKA NA PLATNU „KRIST U LANCI-MA“, 18. ST., NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA	Zadar	2.000,00
ZADAR, SICU, SLIKA L. LUZZA "MARIJINO UZNESENJE", POČETAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Zadar	7.000,00
ZADAR, SICU, V. CARPACCIO, POLIPTIH SV. MARTINA, SLIKA SV. JERONIM, NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Zadar	12.000,00
ZADAR, ŽUPNI URED DIKLO; SLIKA "GOSPA OD RUŽARIJA"; 19. ST.; NASTAVAK KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOG ZAHVATA	Zadar	2.000,00
ŽDRELAC, CRKVA SV. LUKE, PET SLIKA: BOGORODICA S DJETETOM I SVECIMA, ISTRAŽIVAČKI KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKI RADOVI	Ždrelac	7.000,00
UKUPNO		39.000,00

SVEUKUPNO **1.800.000,00**

Ur. broj:9864-01-507-7-MB-13

Strateški plan usvojen na 4/13 sjednici Upravnog vijeća HRZ-a
13. rujna 2013.

**STRATEŠKI PLAN HRVATSKOG
RESTAURATORSKO ZAVODA**

Zagreb, rujna 2013.

UVOD	127
MISIJA	128
VIZIJA	129
VRIJEDNOSTI	130
OPĆI CILJEVI	131
POSEBNI CILJEVI	133
ANALIZA STANJA	136
SWOT ANALIZA	138

UVOD

Hrvatski restauratorski zavod (akronim HRZ) formiran je uredbom Vlade Republike Hrvatske od 19. prosinca 1996. godine (NN br. 2/97), spajanjem dviju postojećih javnih ustanova: Zavoda za restauriranje umjetnina (osnovanog 1948.) i Restauratorskog zavoda Hrvatske (osnovanog 1966.) kojima je osnivač također bila Republika Hrvatska.

Unatoč tome što restauratorska djelatnost u Hrvatskoj nema toliko dugu tradiciju kao u nekim europskim zemljama poput Italije ili Velike Britanije, u središtima poput Zagreba, Splita ili Dubrovnika privatni restauratori djeluju gotovo cijelo stoljeće. Institucionalizirana restauratorska djelatnost kontinuirano pak traje već 64 godine najprije u okviru nacionalnih muzeja i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (tadašnje JAZU), a potom se pojedine radionice izdvajaju u samostalne ustanove u kulturi. Te restauratorske ustanove osnovane nakon Drugog svjetskog rata paralele nalaze u srodnim europskim ustanovama poput Opificia delle pitere dure u Italiji ili Döerner instituta u Njemačkoj i dobivaju širu funkciju od radionica vezanih uz muzeje djelujući na očuvanju i obnovi ukupne kulturne baštine. Uz to u skladu s europskom tradicijom preuzimaju zadatke razvoja djelatnosti, te nositelja specijaliziranih znanstvenih istraživanja i edukacije restauratora.

Rad ustanova prethodnica: Zavoda za restauriranje umjetnina i Restauratorskog zavoda Hrvatske moguće je pratiti kroz arhive i dokumentaciju HRZ-a koji čuvaju podatke o 2140 intervencije različitog opsega na nepokretnim kulturnim dobrima i restauriranje 8130 pokretnih kulturnih dobara. U 15 godina postojanja HRZ-a, do 20102. godine, obavljani su pak konzervatorsko-restauratorski radovi različitog opsega na 550 nepokretnih i 3590 pokretnih kulturnih dobara.

Uredbom o osnivanju HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD je određen kao središnja javna ustanova konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u Republici Hrvatskoj koja obavlja poslove zaštite kulturnih dobara bez upravnih nadležnosti. Prava i dužnosti Vlade RH kao osnivača obavlja Ministarstvo kulture, a HRZ djeluje kao partnerska i potporna javna ustanova Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture koja je primarno usmjerena na upravno-stručne poslove unutar službe zaštite kulturnih dobara. Na državnoj razini HRZ kao javna i matična ustanova za tu djelatnost objedinjuje sve aspekte brige o fizičkom očuvanju i očuvanju vrijednosti kulturnog dobra.

U HRZ-u se neposredno provode zaštitni radovi na kulturnim dobrima s već navedenim ciljem očuvanja svih spomeničkih svojstava i integriteta. Zaštita i konzervatorsko-restauratorski radovi izvode se na arheološkim spomenicima, spomenicima graditeljstva i na pokretnim kulturnim dobrima. Ovisno o opsegu radova provode se sustavna konzervatorska istraživanja s ciljem utvrđivanja stanja materijala i vrijednosti kulturnih dobara, izvode se najzahtjevniji konzervatorsko-restauratorski radovi na arheološkim, nepokretnim i pokretnim kulturnim dobrima te se izrađuje opsežna dokumentacija prema aktualnim stručnim standardima.

Uz to HRZ provodi radove hitnih intervencija i organiziranja zaštite u izvanrednim situacijama, obavlja kopnena i podvodna arheološka istraživanja, izrađuje stručna mišljenja i vještačenja o stanju kulturnih dobara, te organizira i vodi središnji arhiv konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u Hrvatskoj. Obavlja stručni nadzor nad provođenjem konzervatorsko-restauratorskih radova javnih i privatnih izvoditelja radova, te utvrđuje ispunjavanje stručno-tehničkih uvjeta za izvođenje konzervatorsko-restauratorskih radova, Djelatnici HRZ-a također sudjeluju u raznim vidovima stručnog osposobljavanja i usavršavanja od ispitivanja kandidata u svrhu stjecanja stručnih zvanja do sudjelovanja u nastavi visokoškolskih ustanova, područje zaštite i konzervatorsko-restauratorske djelatnosti (ALU Zagreb, FF Zagreb, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Dubrovniku). HRZ promiče i međunarodnu suradnju u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti te obavlja izdavačku, izložbenu i promotivnu djelatnost, a specijalizirana knjižnica otvorena je za javnost

MISIJA

Konzervatorsko-restauratorska djelatnost je stručna i znanstvena disciplina koja je u sustavu zaštite hrvatske kulturne baštine zadužena za materijalno očuvanje spomeničkih vrijednosti kulturnih dobara, a Hrvatski restauratorski zavod je matična javna ustanova te djelatnosti od nacionalnog značaja. Stoga Zavod u suradnji s konzervatorskom službom Ministarstva kulture Republike Hrvatske sustavno provodi konzervatorsko-restauratorska istraživanja i radove na kulturnim dobrima pokretne i nepokretne baštine od posebnog državnog interesa. Pri tome uključuje interdisciplinarnu stručnu i znanstvenu pristupe u vrednovanju i zaštiti kulturnih dobara, uz neophodno usavršavanje rada postojećih i budućih stručnjaka za tu djelatnost.

VIZIJA

Vizija Hrvatskog restauratorskog zavoda jest ostvarivanje temeljnih zadaća koje su definirane u osnivačkim aktima Zavoda kao središnje javne ustanove za konzervatorsko-restauratorsku djelatnost i njegovo afirmiranje u regiji. Postizati najviše standarde struke uz uključanje u sustav znanstvenih i obrazovnih institucija te koristeći i europske potencijale unapređivati stanje, sudjelovati u očuvanju, uređenju i prezentiranju kulturnih dobara, pa time omogućiti i njihovo uključivanje u gospodarske potencijale naše zemlje.

VRIJEDNOSTI

Najveća vrijednost HRZ-a su ljudski potencijali, te akumulirana znanja i vještine za izvođenje visoko specijaliziranih radova na kulturnoj baštini. S obzirom na karakter konzervatorsko-restauratorskih radova (interdisciplinarnost, kombinacija znanstvene i umjetničke komponente, preciznost, osjetljivost) na spomenicima najrazličitijih materijala, tehnika i povijesnih razdoblja izuzetno je važan kontinuitet u akumulaciji znanja i vještina koja se stječu praksom u kojoj sudjeluju timovi stručnjaka različitih profila. Iznimnu vrijednost predstavljaju i arhivi/dokumentacija o konzervatorsko-restauratorskim radovima na kulturnim dobrima koji su se izvodili u ustanovama (Zavod za restauriranje umjetnina i Restauratorski zavod Hrvatske) od njihova osnutka.

OPĆI CILJEVI**INTEGRALNI PRISTUP ZAŠTITI BAŠTINE**

Poboljšavati holistički pristup konzervatorsko-restauratorskim zahvatima na kulturnim dobrima te integraciju i sinergijsko djelovanje svih sudionika zaštite i očuvanja kulturnih dobara. Rezultat takvog pristupa uz multidisciplinarni pristup je i izgradnja organizacijskih formi suradnje među ustanovama državne i regionalne uprave, HRZ-a i vlasnika kulturnih dobara kroz izradu zajedničkih planova, edukaciju, usklađeno djelovanje i proširenje financijskih okvira u smjeru zajedničkih projekata.

POBOLJŠANJE ORGANIZACIJE I UVJETA RADA**OSIGURANJE JEDINSTVENOG RADNOG PROSTORA HRZ-A U ZAGREBU**

Za ostvarenje dobre i racionalnije organizacije rada različitih odjela i radionica HRZ-a u Zagrebu, gdje je i njihova najveća koncentracija potrebno je osiguranje jedinstvenog radnog prostora od oko 6000 m², ili, ukoliko to nije moguće, smanjenje broja lokacija na maksimalno tri od postojećih jedanaest.

Razina najma prostora ili zakupnina koja trenutno iznosi gotovo 1.000.000 kn godišnje jedan je od najvećih problema razvoja i rada HRZ-a. Za njegovo rješavanje potrebno je uz osigurati zajedničko djelovanje Ministarstva kulture, Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom (DUUDI) i Grada Zagreba.

DOVRŠETAK IZGRADNJE / ADAPTACIJE RADNIH PROSTORA REGIONALNIH ODJELA HRZ-A

Ovaj proces je dovršen u svim regijama osim u Istri, gdje je potrebno osigurati primjeren prostor za Radionicu koja je počela s radom 1995. godine. Sadašnji prostor u nekadašnjem župnom dvoru crkve u Juršićima je prostor u vlasništvu Porečko-pulske biskupije koji se koristi u najmu. Smještajem, veličinom i opremljenošću tek djelomično zadovoljava potrebe radionica za polikromiranu drvenu skulpturu i slikarstvo te arheološki odjel jedne od regija s najgušćim rasterom kulturnih dobara u Hrvatskoj. Potrebno bi bilo preseliti regionalnu radionicu u veće urbano središte (Pula), pa za Istru ostaje otvorena potreba zajedničke investicije grada, županije i Ministarstva kulture

NASTAVAK OPREMANJA HRZ-A

Poboljšati tehničku opremljenost zajedničkih stručnih službi HRZ-a (prirodoslovni laboratorij, fotolaboratorij u čijem su sastavu rendgenska i infracrvena istraživanja, arhivi, knjižnica i dokumentacija) koji su na raspolaganju svim odjelima i radionicama HRZ-a, a otvoreni su i ostalim javnim ustanovama u RH. Bolja tehnička opremljenost preduvjet je suradnje s inozemnim ustanovama i realizaciji zajedničkih projekata uključivanjem spomenika iz nacionalne baštine u europske projekte.

Od posebne je važnosti osigurati nastavak izgradnje informatičke infrastrukture kroz povezivanja s Carnet infrastrukturom te dovršetak sustava središnje pohrane podataka za cijelu ustanovu i povezivanje s europskim bazama podataka.

POVEĆANJE ZNANJA I VJEŠTINA U KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKOJ DJELATNOSTI I FORMIRANJE CENTARA IZVRSNOSTI

Povećati i proširiti edukaciju svih sudionika u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti s posebnim naglaskom na usavršavanja za pojedina specijalistička područja te praćenje metodoloških i tehnoloških inovacija. Edukacija će se realizirati

putem stručnih seminara, predavanja i radionica u kojima sudjeluju i međunarodni stručnjaci te kroz razmjenu i boravak u srodnim ustanovama.

Njegovanjem najviših standarda, standardizacijom i praćenjem vrsnoće radova, uključivanjem znanstvenih metoda i postupaka te međuinstitucionalnom suradnjom, publiciranjem i prezentacijama dostignuća, HRZ će na svojim radnim lokacijama poticati i stvarati centre izvrsnosti. Ujedno će kroz suradnju s postojećim visokoškolskim institucijama nastojati privući najbolje studente u svoje programe. Time bi se nastojao preokrenuti dosadašnji proces odlaska najkvalitetnijih kadrova iz HRZ-a u visokoškolske institucije, koji se događao prvenstveno zbog rigidnog stava da je funkcija HRZ-a isključivo očuvanje fizičkog integriteta spomenika koje se realizira kroz neposredan rad na građevinama i predmetima.

POSEBNI CILJEVI

U skladu s postojećom organizacijskom strukturom i podjelom na službe za zaštitu nepokretnih, pokretnih i arheoloških kulturnih dobara te zajedničke stručne i opće službe podijeljeni su i posebni ciljevi kojim HRZ želi doprinijeti efikasnijoj zaštiti i održivom korištenju kulturne baštine.

SLUŽBA ZAŠTITE NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA

- usmjeravanje aktivnosti prema usklađenom i zajedničkom djelovanju s MK i nadležnim Konzervatorskim odjelima
- poticanje racionalnog konzerviranja, usmjeravanje i iniciranje programa preventivne zaštite kao najracionalnijeg oblika zaštite kulturnih dobara, osobito nužnom u vrijeme ekonomske krize
- poticanje konzervatorsko-restauratorskih i prirodoslovno-znanstvenih istraživanjima koji utječu na pravilan odabir pristupa spomeniku i smanjuju mogućnost primjene neprimjerenih postupaka
- projektiranje intervencija na kulturnom dobru koje vrednuju zatečeno stanje i slojevitost objekata
- pristupanje rekonstruiranju izvornog, ili nekog od povijesnih slojeva spomenika
- temeljem sustavno provedenih istraživanja i postupaka valorizacije sačuvanih originalnih dijelova i segmenata
- uključivanje novih sadržaja u skladu s prihvaćenom novom funkcijom na diskretan način koji respektira spomenička svojstva kulturnog dobra
- usmjeravanje prema ekonomski samoodrživim namjenama
- neprihvatanje projekata koji kroz rokove realizacije, eksploataciju ili druge oblike rada degradiraju ili ugrožavaju spomenička svojstva
- poticanje razvoja pravne regulative i standarda prakse kroz zakon o restauratorsko-konzervatorskoj djelatnosti

SLUŽBA ZAŠTITE POKRETNIH KULTURNIH DOBARA

- Usmjeravanje aktivnosti prema usklađenom i zajedničkom djelovanju s Konzervatorskim odjelima Ministarstva kulture RH te izradi višegodišnjih programa zaštite najistaknutijih spomenika u Hrvatskoj kao i cjelovitijeg pristupa zaštiti regionalnih korpusa.
- Provođenje ciljanih znanstvenih istraživanja radi preciznog utvrđivanja stanja očuvanosti te određivanje optimalnih konzervatorsko-restauratorskih postupaka.
- Izrada i provođenje programa održive zaštite putem mjera i postupaka preventivne zaštite umjetnina/predmeta umjetničkog obrta te izvedbu minimalnih intervencija, bez postupaka rekonstrukcija, koje osiguravaju održavanje optimalnog stanja predmeta i racionalan trošak.
- Razvijanje programa edukacije vlasnika/korisnika kojima bi se smanjile ili dokinule štete zbog loših uvjeta čuvanja ili neprimjerenih zahvata.
- Razvijanje programa edukacije s ciljem prepoznavanja vrijednosti kulturne baštine u lokalnim zajednicama i njihova uključivanja u kulturne i gospodarske aktivnosti.
- Postupci sprečavanja gospodarske eksploatacije umjetničkih predmeta koji degradiraju ili poništavaju njihova spomenička svojstva.
- Poticanje razvoja pravne regulative i stručno kompetentne konzervatorsko-restauratorske djelatnosti ostalih fizičkih i pravnih osoba koje djeluju u Hrvatskoj.

SLUŽBA ZAŠTITE ARHEOLOŠKE BAŠTINE

- U partnerskom dogovoru s MK izraditi planove za hitno zbrinjavanje najugroženije arheološke baštine
- Ulagati u obrazovanje djelatnika i specijalizacije za određena područja – magistarski i doktorski studiji te specijalistički tečajevi
- Ulagati u pozitivno tehnološko okruženje kroz nabavu opreme

- Širenje djelatnosti zaštite arheološke baštine na područje Dalmacije – radionica u Splitu postoji, potrebno je poboljšati infrastrukturu za nesmetani rad djelatnika
- Privoditi kraju projekte zaštite kako bi se moglo pristupiti projektima revitalizacije
- Povezivanje s lokalnom zajednicom na zajedničkom cilju obnove i održivog razvoja u zaštiti arheološke kulturne baštine – sudjelovanje u izradi lokalne turističke ponude, prisutnost u lokalnim kulturno turističkim manifestacijama, otvorenost prema medijima
- Stvaranje i održavanje jedinstvene baze podataka arheoloških kulturnih dobara te bazu podataka učiniti dostupnom zainteresiranim korisnicima uz zaštitu autorskih prava
- Poboljšavanje prisutnosti u javnosti – bolja komunikacija i informiranost
- Uključivanje u sustav visokoškolskog obrazovanja
- Pojačati suradnju s MK, posebno nadležnim Konzervatorskim odjelima
- Povezivanje sa srodnim europskim institucijama – razmjena znanja, iskustava i vještina

ZAJEDNIČKE STRUČNE SLUŽBE

- Temeljna zadaća zajedničkih stručnih službi je osiguravanje dokumentacijsko-informatičke i analitičko istraživačke podrške za kompetentno i visoko kvalitetno obavljanje konzervatorsko restauratorskih radova
- Provođenje i unapređivanje svih vrsta prirodoslovnih istraživanja koja u kombinaciji s istraživanjima iz područja humanističkih i društvenih znanosti definiraju različita spomenička svojstva kulturnog dobra i dijagnosticiraju njegovo stanje
- Razvijanje i unapređivanje postojeće vlastite baze evidentiranih i restauriranih umjetnina u Hrvatskoj, skraćeno BREUH
- Nastavak izgradnje informatičke strukture, povezivanje kroz CARNET infrastrukturu, osiguravanje sigurnog sustava centralne pohrane podataka
- Osiguravanje brze i učinkovite pretrage i dostupnosti arhiviranih podataka zainteresiranim institucijama i pojedincima te suradnja i razmjena podataka sa srodnim ustanovama
- Sudjelovanje u sve bogatijoj izdavačkoj djelatnosti Zavoda i unapređivanje i obogaćivanje postojeće specijalističke knjižnice
- Zadovoljavanje arhivskih standarda i normi fizičke i digitalne građe i postupna digitalizacija arhivske građe
- Stvaranje cjelovitog učinkovitog sustava dokumentacije, od evidencije stanja na terenu, istraživanja, praćenja konzervatorsko-restauratorskih radova, suradnje s nadležnim i srodnim institucijama i administrativnim obavezama Zavoda koji će omogućiti brzu i učinkovitu razmjenu informacija i stvarati pri tome bazu podataka korisnu za sve institucije i pojedince koji se bave kulturnom baštinom

OPĆE SLUŽBE

Nesmetano odvijanje potpornih procesa osnovnoj, konzervatorsko-restauratorskoj, djelatnosti kroz izvršenje specijaliziranih poslova s područja ljudskih resursa, financija, računovodstva, općih pravnih pitanja i administrativnog poslovanja za sve organizacione jedinice Zavoda omogućuje ostvarenje strateških i operativnih ciljeva organizacionih jedinica i pridonosi stvaranju jedinstvene vrijednosti Hrvatskog restauratorskog zavoda.

U Hrvatskom restauratorskom zavodu svjesni smo da uspjeh našeg poslovanja ovisi o zadovoljstvu korisnika naših usluga, društvene zajednice i svih zainteresiranih strana koje sudjeluju u procesu zaštite kulturnih dobara, stoga nastojimo u potpunosti ispuniti njihove zahtjeve, te razumjeti sadašnje i buduće potrebe djelatnosti.

Konzervatorsko restauratorska djelatnost i njeni poslovni procesi specifični su radi materijalnih resursa koje zahtjeva; brojnih i razolikih materijala koji se ugrađuju u kulturna dobra, različite i često sofisticirane opreme, stručno educiranih

i specijaliziranih zaposlenika.

Upravljačko i administrativno praćenje osnovne djelatnosti zahtijeva trajno prilagođavanje, razvoj i unapređivanje poslovnih procesa i podizanje standarda kvalitete potpornih službi kako bi mogle odgovoriti zahtjevima zakonske regulative, poslovnog okruženja i optimalnog korištenja svih resursa. Temeljna pretpostavka povećanja efikasnosti i smanjenja troškova je optimalno definiranje poslovnih procesa, osiguravanje uvjeta za njegovo nesmetano odvijanje i stvaranje informacijskog sustava koji se neće promatrati isključivo kao formalni izvještajni instrument već kao mehanizam upravljanja poslovnim procesima.

Cilj koji želimo postići je stvaranje i uspostava cjelovitog informacijskog sustava praćenja poslovanja, izvješćivanja i prognoziranja koji će za sve razine upravljanja osigurati pravovremene, istinite i korisne informacije, uz uvjet jednokratnog unosa podataka u sustav. Za to su potrebni:

- stručni i motivirani kadrovi,
- potpora i interes svih razina upravljanja osnovnim i potpornim procesima
- informatička potpora u smislu softverskog povezivanja već izgrađenih parcijalnih sustava,

U nastojanju primjene i poboljšanju djelotvornosti sustava planiramo poduzimati sljedeće mjere te objektivnim pokazateljima i dokazima pratiti njihovu realizaciju:

- razvijanje svijesti o važnosti poštivanja normativnih zahtjeva kroz osposobljavanje svih zaposlenika;
- verifikaciju djelotvornosti i učinkovitosti sustava i pripadajućih procesa kroz redovite godišnje preglede na sastancima, uz češće praćenje trendova ovisno o složenosti procesa, kroz internu komunikaciju i provođenje internog revizorskog nadzora
- stvaranje obveza zaposlenika na stanom podizanju i održavanju dogovorene razine kvalitete, stručnosti i dobre prakse rada.

ANALIZA STANJA

Stanje očuvanosti hrvatske kulturne baštine, stupanj i vrste ugroženosti i oštećenosti kulturnih dobara, mjerila su za konstituiranje, organiziranje i razvoj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, te uvjet za odgovarajuće korištenje kulturnih dobara i njihovo uključivanje u kulturne, gospodarske i razvojne resurse hrvatskog društva u cjelini.

Znatna zapuštenost baštine u ranijem periodu, i ogromne štete u Domovinskom ratu, bile su poticaj za razvoj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, pa su njeni kadrovski i materijalni potencijali u proteklih 20 godina višestruko povećani. To očituje postojeća mreža konzervatorsko-restauratorskih radionica, kao i uspostava tri restauratorska studija, u Zagrebu, Splitu i Dubrovniku.

Međutim, stvarno stanje hrvatske kulturne baštine zahtjeva i nadalje razvoj djelatnosti s ciljem očuvanja naslijeđenih vrijednosti i njihovo uređenje, jer u većini slučajeva tek obnovljene i konzervatorsko-restauratorski uređene vrijednosti mogu omogućiti i njihovo održivo gospodarsko korištenje.

Unapređenje i razvoj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti treba naročito poticati kroz sustavna konzervatorska istraživanja primjenom stručnih i znanstvenih metoda, izradu stručne dokumentacije, proučavanje i razvijanje standarda, metodologije, tehnike i tehnologije u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti, interdisciplinarnom i multi-disciplinarnom suradnjom istraživača i institucija, te kvalitetnom edukacijom kadrova koji će biti nositelji razvoja djelatnosti kroz gospodarske aktivnosti.

Problemi konzervatorsko-restauratorske djelatnosti za održivo korištenje kulturne baštine

- Nedovoljno jasno definirana načela upravljanja kulturnom baštinom.
- Prevelika usredotočenost na interne procese iz čega proizlazi nedovoljna aktivnost na upoznavanju šire društvene zajednice sa značajem djelatnosti i ostvarenjem sinergijskih efekata za zajednicu kao korisnika usluga.
- Nepotpuna inventarizacija, odnosno registracija kulturne baštine otežava planiranje i unutar konzervatorsko-restauratorske djelatnosti.
- Neujednačeni standardi konzervatorsko-restauratorskih postupaka i dokumentiranja prilikom rada s kulturnim dobrima.
- Nedovoljno ulaganje u razvoj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti, osobito u obrazovanje te stručno i znanstveno usavršavanje, što ponekad rezultira nestručnim obavljanjem poslova.
- Zbog nedostatnih standarda i kontrole, neadekvatne ekipiranosti stručnjaka koji provode nadzor nad konzervatorsko-restauratorskim radovima na različitim kulturnim dobrima neujednačena je kvaliteta konzervatorsko-restauratorskih radova izvedenih od strane pravnih i fizičkih osoba angažiranih u zaštitnim radovima na kulturnim dobrima.
- Nedovoljno ulaganje u preventivno konzerviranje kulturnih dobara, njihovo redovito održavanje i očuvanje nakon obavljenih konzervatorsko-restauratorskih radova, čime se ugrožava i umanjuje potencijalni resurs.
- Stvaranje netočne percepcije konzervatorsko-restauratorske djelatnosti kao dugotrajne i skupe s neznatnim doprinosom u stvaranju nove vrijednosti
- Nedostatno uključivanje postojeće prakse najviše razine stručnosti u programe konzervatorsko-restauratorskih studija što rezultira nedovoljnom izvrsnosti u obrazovanju kao temelju za obavljanje stručnih radova na kulturnim dobrima.
- Nedovoljna iskorištenost i distribucija te neodgovarajuća prezentacija postojećih Baza pisane i fotografske dokumentacije u promicanju i korištenju kulturne baštine.
- Nedovoljna financijska sredstva za razvoj digitalnih baza podataka i nedovoljno ulaganje u tehničku opremljenost indok segmenta.
- Nepostojanje jedinstvene i usklađene pravne regulative konzervatorsko-restauratorske djelatnosti.

Potrebe konzervatorsko-restauratorske djelatnosti za održivo korištenje kulturne baštine

- Definirati jasna načela upravljanja kulturnom baštinom iz kojih će proizaći i načela u pristupu konzervatorsko-restauratorskim radovima.
- Provoditi sustavnu edukaciju i senzibilizaciju javnosti za značaj konzervatorsko-restauratorske djelatnosti koja djeluje na očuvanju nacionalne kulturne baštine i stvaranju preduvjeta za njezino gospodarsko korištenje, odnosno održivo upravljanje kulturnim dobrima bez uništavanja vrijednosti koje kulturno dobro predstavlja.
- Uspostaviti standarde konzervatorsko-restauratorskih postupaka i dokumentiranja prilikom rada s kulturnim dobrima, kontinuirano poboljšavati kvalitetu usluga te rezultate rada prezentirati javnosti.
- Uvoditi nove tehnologije, uz korištenje i razvijanje suvremenih, a naročito ne-destruktivnih metoda znanstvenih istraživanja.
- Poboljšati organizaciju konzervatorsko-restauratorske djelatnosti na razini Republike Hrvatske kako bi se standardizirala kvaliteta izvedbe i unaprijedila djelatnost, koristeći know-how najkompetentnijih stručnjaka iz pojedinih područja rada te razgraničile upravne i stručne kompetencije.
- Uspostaviti sustav cjeloživotnog obrazovanja i stručnog napredovanja djelatnika u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti.
- Snažnije uključivati HRZ u sustav obrazovanja, a naročito visoko-školskog obrazovanja Republike Hrvatske i stručnog usavršavanja.
- Uspostaviti objedinjenu pohranu, te učiniti javno dostupnom dokumentaciju konzervatorsko-restauratorskih zahvata uz poštivanje autorskih prava.
- Osigurati dugoročni okvir u obnovi kulturnih dobara s ciljem osiguranja sigurnosti ulagača i korisnika kulturne baštine.
- Uspostaviti jedinstveni zakonodavni sustav za konzervatorsko-restauratorsku djelatnost.

Stvoriti administrativne, pravne i financijske pretpostavke za razvoj djelatnosti i u suradnji s drugim tijelima Državne uprave definirati poticajne mjere za razvoj djelatnosti u civilnom i privatnom sektoru (Gospodarska i Obrtnička komora, HBOR- poticajna kreditna linija)

SWOT ANALIZA

Ima za cilj identificirati ključne čimbenike i događaje koji će odrediti budućnost Zavoda. Analizom vanjskog i unutarnjeg okruženja utvrdili smo da će u narednom razdoblju na poslovanje Zavoda naročito utjecati slijedeće:

SNAGE/PREDNOSTI	SLABOSTI/ NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none"> Osposobljenost za preuzimanje složenih i cjelovitih konzervatorsko-restauratorskih projekata i radova Mogućnost usklađenog odvijanja istraživačkih, projektantskih i konzervatorsko-restauratorskih radova za različite vrste spomenika pojedinačno i u kompleksnim cjelinama. Uspostavljena mreža Odjela i Radionica na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Konzervatorsko restauratorski zahvati izvode se u skladu s najvišim standardima kvalitete i po utvrđenoj metodologiji rada, čime se osigurava garancija kvalitete Ekipiranost educiranim stručnjacima različitih specijalnosti HRZ ima kapacitete za poslove u izvanrednim situacijama. HRZ je društveno odgovorna ustanova koja samostalno intervenira u hitnim situacijama. Poštuje i razvija sve pravne i zakonske norme u praksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Složeni uvjeti rada u Zagrebu radi disperzije radnih prostora - rad na 11 lokacija Neujednačen i skokovit rast i razvoj u proteklih 15 godina preuzimanjem radionica različitih razina opremljenosti i kadrovske osposobljenosti ima za posljedicu još uvijek nedovoljno ujednačene standarde Nedovoljna operativna kohezija ustanove Nedovoljno razvijen sustav objektivne valorizacije djelovanja i analize provedenih radova Poteškoće u sinhroniziranom korištenju radnih kapaciteta različitih radionica i odjela Prevelika usredotočenost na interne procese iz čega proizlazi nedovoljna aktivnost na upoznavanju šire društvene zajednice sa značajem djelatnosti i ostvarenjem sinergijskih efekata za zajednicu kao korisnika usluga

PRILIKE/MOGUĆNOSTI	PRIJETNE / OPASNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> Bolje pozicioniranje Zavoda kao regionalnog lidera u konzervatorsko-restauratorskim poslovima Mogućnost preuzimanja složenih projekata unutar konzervatorsko-restauratorskih radova Priprema cjelovitih projekata za financiranje iz sredstava EU Mogućnost formiranja klastera za izvođenje zaštitnih radova Zavod ima potencijal za uspostavu standarda obavljanja djelatnosti u RH i može ubrzati razvoj privatne prakse 	<ul style="list-style-type: none"> Zavod od strane pojedinih konzervatorskih odjela nije ni prepoznat ni iskorišten kao partnerska ustanova Ministarstva kulture Sve funkcije i mogućnosti ustanove nisu u pravoj mjeri prepoznate, valorizirane i korištene od nadležnog ministarstva Nedovoljno jasno su definirana načela upravljanja kulturnom baštinom. Zbog nedostatnih standarda i kontrole, neadekvatne ekipiranosti stručnjaka koji provode nadzor nad konzervatorsko-restauratorskim radovima na različitim kulturnim dobrima neujednačena je kvaliteta konzervatorsko-restauratorskih radova izvedenih od strane pravnih i fizičkih osoba angažiranih u zaštitnim radovima na kulturnim dobrima Nedovoljno je ulaganje u preventivno konzerviranje kulturnih dobara, njihovo redovito održavanje i očuvanje nakon obavljenih konzervatorsko-restauratorskih radova, čime se ugrožava i umanjuje potencijalni resurs Stvaranje netočne percepcije konzervatorsko-restauratorske djelatnosti kao dugotrajne i skupe s neznatnim doprinosom u stvaranju nove vrijednosti

Strateški plan izrađen je temeljem Prijedloga strateškog plana iz kolovoza 2012.godine Dokument je pripremala i realizirala radna grupa u sastavu: Višnja Bralić, Bisreka Mataković, Ana Aznović i Darko Ivić

